CELJSKI tednik

Celje, 27. oktobra 1961
Leto XI. štev. 41

CENA IZVODU 20 DIN

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA CELJE

LIST IZDAJA IN TISKA ČASOPISNO PODJETJE »CELJSKI TISK«

ODGOVORNI UREDNIK TONE MASLO

16 LET

24. oktobra je poteklo 16 let, odkar je 51 držav podpisalo v San Franciscu Ustanovno listino OZN. Pod neposrednim vtisom vojnih strahot je ustanovitev te organizacije vlivala obilo optimizma, miru, napredka in svobodnega razvoja željnemu človeštvu. Zaradi učinkovitosti je dobila Organizacija združenih narodov široko podlago za vsestransko delovanje, tako na področju osnovne naloge čuvanja miru, kot na področju gospodarstva, sociale, kulture, skrbi nad nesamoupravnimi področji itd.

Blokovska razdelitev sveta pa je kmalu po ustanovitvi zamračila luč svečanih besed v Povelji OZN in organizacija OZN je postala pogostoma prizorišče ostrih blokovskih spopadov. Organizacija združenih narodov se je znašla pogosto v hudi krizi, saj se blokovska nasprotja niso omejila zgolj na grožnje v prostorih »svetovnega parlamenta«, temveč so se pogosto razvila v lokalne spopade, kot je bil korejski, vietnamski, laoški in ker se je neokolonializem navkljub deklaraciji o pravici samoodločitve narodov poslužil vojn kot je alžirska, kot je bila sueška intervencija in zahrbtni napad na Kubo.

Kot ironija pogajanjem za postopno razorožitev, ki naj bi spravila z dnevnega reda vojni potencial druge svetovne vojne, so se neprestano kopičile nove zaloge še strašnejšega, še bolj ciničnega in preciznega orožja.

Vendar je antagonizem blokovskih nasprotij našel protiutež v miroljubnosti, koeksistenci številnih ljudstev na svetu, predvsem novih držav, ki so med in po drugi vojni dosegle svojo popolno narodnostno neodvisnost.

V veliko zadoščenje in ponos nam je, dejstvo, da je prav Jugoslavija bila vedno najbolj dosledna in zvesta načelom OZN, da je s svojo prizadevnostjo bila med vodilnimi deželami, ki so ustvarile z beograjsko konferenco v Združenih narodih močno oporo miroljubnim silam, kar je zanesljiv porok, da se bodo vedno in povsod borile za cilje, zaradi katerih je OZN nastala. Medtem ko svet še vedno živi pod grožnjo novih zaostritev, novih atomskih eksplozij, se hkrati zaveda, da so tu izvenblokovske države, ki se opirajo na OZN, ki edina lahko popelje človeštvo k svetlejšim dnem.

J. Krašovec

Odločitev za najvažnejše investicije

V OKVIRU SKUPNOSTI KOMUN

Preteklo soboto je bilo v Narodnem domu v Celju pomembno posvetovanje, ki so se ga udeležili sekretarji občinskih komitejev ZKS, predsedniki občin, občinskih sindikalnih svetov in občinskih odborov SZDL. Navzoči so bili še sekretar OK ZKS SIMONIČ, organizacijski sekretar MAROLT, predsednik okraja CVENK, predsednik OO SZDL LUBEJ, predsednik OSS JOŠT, predstavniki ostalih okrajnih političnih forumov, okrajnih zbornic in zavodov. Posvetovanje je bilo posvečeno razpravi o investicijah, ki bi v prihodnjem letu bile finansirane iz sredstev, zbranih v okrajnem merilu.

Ob vedno širši in globlji samostojnosti občin in vlogi, ki jo daje tudi nov gospodarski sistem komunam, je jasno, da se bo pretežni del gospodarskega načrtovanja in s tem v zvezi tudi investiranja odvijal v komunah, podjetjih, gospodarskih organizacijah, proizvodnih oddelkih in ekonomskih enotah. Visje organizirane upravno-politične enote pa bodo vedno bolj izgubljale vlogo upravnega organa in postale koordinacijsko telo za vsklajevanje teženj in potreb komun na določenih področjih.

V sedanjih pogojih, ki jih karakterizira neenaka razvitost komun, je nujno potrebno, da občine del svojih sredstev združujejo in usmerjajo tja, kjer se trenutno kaže največja potreba, hkrati pa tja, kamor je usmerjen tudi največji interes vseh komun v okviru skupnosti komun.

Celjski okraj odnosno celjska skupnost komun bi po grobih predvidevanjih mogla zbrati okoli 2 milijardi in 300 milijonov dinarjev nerazporejenih sredstev. To pa je številka, ki na prvi pogled pove, da smo v okraju še preslabotni, da bi lahko začeli vlagati za potrebe na celotni fronti. Le-te bi v že izbranem obsegu terjale sredstva za okoli 18 novogradenj in rekonstrukcij ter za odkup zemlje v dveh občinah. Nadalje niso zajete v to številko potrebe modernizacije prometa, turizma, investicije v šolstvu itd.

Da se bodo morale gospodarske organizacije opreti predvsem na lastne sile in se poslužiti kreditnih sredstev, je jasno, saj samo novogradnja kemokombinata v Šoštanju terja sredstva nekaj milijard. Zato so na sestanku, kar je popolnoma razumljivo in realno, govorili o tistih investicijah, ki jih je v okviru razpoložljivih sredstev možno izvršiti in to predvsem na področju kmetijstva, šolstva, prometa in turizma. To so področja, ki nimajo lastnih virov, ali pa so zelo šibka. Te potrebe bi v skupnem znesku pokazale potrebo po 1 milijardi in 400 milijonov, kar bi na prvi pogled bilo izvedljivo.

Vendar so na posvetovanju izbrali minimalni program kot okvir za razpravo, torej okoli 984 milijonov skupnih investicijskih sredstev. Na osnovi te postavke so na sestanku predvideli, naj bi investicijski plan za prihodnje leto v okviru skupnosti komun predvideli: 90 milijonov za kmetijstvo, 100 milijonov za promet, 72 milijonov za gozdarstvo, 440 milijonov za šolstvo, 118 milijonov že angažiranih sredstev za gradnjo sodišč, 30 milijonov za cesto Arja vas—Velenje, ki so tudi že »vgrajeni«, 20 milijonov za relejno RTV postajo na Plešivcu, 30 milijonov za griški most in okoli 80 milijonov kot rezerva. Odprto pa je ostalo še vprašanje investicij za zdravilišče Topolščica, ki bo najbrž tudi moralo priti v poštev.

Na področju prometa bi nadaljevali gradnjo ceste Šentjur — Rogaška Slatina, na področju šolstva gradnjo srednjih šol v Celju ter osemletk v Šmarju in Šoštanju itd.

Posvetovanje je bilo preleminarnega značaja, toda kljub temu nalaga udeležencem, da se bodo za tako koncepcijo skupnih investicij dosledno borili.

J. Kr.

Žalna svečanost

Občinski odbor Zveze borcev NOV Celje bo priredil komemoracijo na dan mrtvih — 1. novembra ob 9. uri pri skupni grobnici borcev NOV na Golovcu.

Občinski odbor ZB v Celju vabi vodstva vseh šol na območju Celja, politične in društvene organizacije ter ostalo prebivalstvo, predvsem pa svojce padlih borcev, da se komemoracije udeleže v čimvečji udeležbi.

Okoli 500 Celjanov pojde v Graz

Na dan mrtvih bo na pokopališču v Grazu velika svečanost, združena z odkritjem spomenika žrtvam fašizma, ki so na tem kraju pokopani. Na graškem pokopališču počiva tudi več tisoč Jugoslovanov, med drugimi ustreljeni talci iz celjskega okraja.

Spomenik je izdelal kolektiv granitne industrije v Oplotnici iz pohorskega granita, načrt pa ljubljanski arhitekt ing. Kobe.

Odkritja spomenika se bo s področja celjskega okraja udeležilo okoli 500 ljudi. Obisk te komemorativne svečanosti organizirajo organizacije Zveze borcev v sodelovanje s podjetjem »Kompas«.

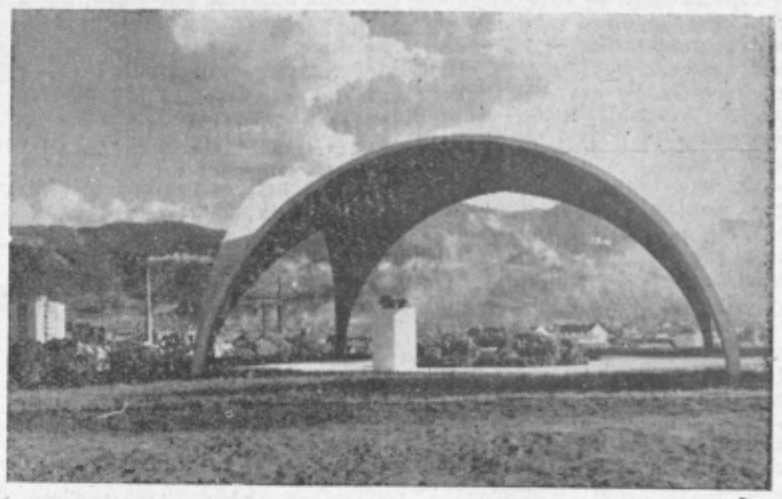

POKLONIMO SE JIM

V zgodovini narodov pridejo obdobja, ko postanejo grobovi mejniki na pragu novega, lepšega življenja. To so obdobja, ko zemlja zagrinja umrle iz zavesti, umrle zaradi vere v življenje.

Takšno obdobje so prehodili tudi naši narodi v štiriletnem boju, ki se je z ljudsko vstajo začel pred dvajsetimi leti.

Vsa naša domovina je bila posejana z grobovi. Na Pohorju pri Treh žebljih, v divjini Sutjeske, na prostrani Menini, Resevni in v daljnjih tujih krajih. Grobovi obešenih ob cesti na Frankolovem, grobovi tisočev dijakov v Kragujevcu, grobovi jesenovačkih žrtev na dnu Save, grobovi v nacističnih taboriščih...

Milijon in osem sto tisoč žrtev v štirih letih. Vsak deseti prebivalec je prelil kri in daroval življenje za svobodo, enakost in boljšo prihodnost.

Globoko se priklonimo ob »Dnevu mrtvih« vsem znanim in neznanim junakom, vsem preštetim in brezštevilnim žrtvam, katerih zavest, plačano z najvišjo ceno, je izpovedal mrtvi pesnik — heroj Kajuh:

... lepo je, veš mama, lepo je živeti.

Toda za kar sem umrl, bi hotel še enkrat umreti!

Ob začetku delovanja komisij pri OO SZDL

Široka in poglobljena dejavnost

Smernice plenuma OO SZDL za boljše in poglobljenejše delo tako okrajnega, občinskih odborov in krajevnih organizacij Socialistične zveze dobiva vse bolj konkretne oblike. Zaenkrat deloma šele na stopnji organizacijskih priprav, deloma pa že v aktivnem poseganju komisij, podkomisij in sekcij v različna področja družbeno- političnega življenja.

Tako je pri Okrajnem odboru SZDL bilo v poslednjem obdobju ustanovljenih več komisij in podkomisij. Naš namen je, da v tem sestavku seznanimo člane SZDL, kakšen je organizacijski sestav teh komisij, medtem ko se zdi še prezgodaj pisati o njihovem konkretnem delu.

Pri OO SZDL so bile doslej ustanovljene naslednje komisije:

— Komisija za družbeno upravljanje, ki jo vodi MELIK GOJMIR.

— Komisija za idejno vzgojo, ki ji načeljuje SREČKO PRATNEMER.

— Komisija za družbene organizacije pod vodstvom CVETA PELKA.

— Kolegij zbornic, katerega predsednik je EVGEN FERLAN.

— Komisija za prošnje in pritožbe s predsednico HELENO BOROVŠAK in

— Komisija za kadrovska vprašanja, ki jo vodi IVAN KOVAČ.

Nekatere teh komisij imajo tudi podkomisije za ožje začrtane naloge.

Tako ima komisija za družbeno upravljanje sedem podkomisij:

Lojze Cukala vodi komisijo za družbeno upravljanje v gospodarskih organizacijah, Stane Sevšek je predsednik komisije za blagovni promet, komisijo za kmetijstvo vodi ing. Ivo Tavčar, komisijo za turizem in gostinstvo Zmago Likar, komisijo za šolstvo Vojko Simončič, za komunalno samoupravo Boris Kmet in komisijo za zdravstvo in socialno varstvo Milan Loštrk.

Med temi komisijami je kmetijska doslej najbolj napredovala in je poleg tez pripravila tudi referat, po katerem je razpravljal okrajni plenum SZDL. Zelo je napredovala tudi komisija za blagovni promet, ostale pa pripravljajo teze in referate za bodoče plenume SZDL.

Tudi komisija za družbene organizacije ima dve podkomisiji in sicer za društva, ki jo vodi tov. Karel Sagadin in za strokovna društva z ing. Rudijem Štromajerjem na čelu.

Komisija za idejno vzgojo se deli na tri podkomisije. In sicer za zunanjo politiko, ki jo vodi tov. Jure Krašovec, za družbeno obveščanje s predsednikom Edom Gasparijem na čelu, medtem ko kolegij Delavskih univerz vodi tov. Ivan Seničar.

Iz samih naslovov komisij in podkomisij je razvidno s kakšnimi problemi se ukvarjajo in kakšna področja obsega njihovo delo. Morda bi bilo treba pojasniti okvirne naloge obeh zadnjih komisij. Tako komisija za prošnje in pritožbe obravnava razne pojave birokratskega poslovanja različnih organov in proti katerim so organizacije ali posamezniki iznesli pritožbe. Komisija za kadrovska vprašanja pa obravnava in vodi kadrovske probleme izključno znotraj organizacije SZDL.

S tem, da je delo Okrajnega odbora SZDL tako na široko zastavljeno in da je komisijam in podkomisijam zaupana popolna samostojnost obravnavanja in analiziranja problemov, smo lahko prepričani, da bo poleg širine zagotovljena tudi poglobljenejša vloga SZDL v našem družbenem življenju.

Združeni narodi v pesmi, besedi, sliki

USPELA PRIREDITEV V CELJU

Dan združenih narodov te dni proslavljajo po vsem svetu in zelo svečano tudi po naši ožji domovini. Med take uspele prireditve brez dvoma sodi tudi celjska proslava združena z že afirmirano »Torkovo tribuno« delavske univerze. Proslava je bila v veliki dvorani Narodnega doma, ki so jo napolnili člani delovnih kolektivov, predvsem pa mladina.

Uvodne besede o vlogi in rasti Združenih narodov, o ciljih, uspehih in težavah, je imel predsednik pododbora Društva za Združene narode v Celju tov. Srečko PRATNEMER. Svoje izvajanje je zaključil z naslednjimi besedami:

...Svet pričakuje, da bi se tisti, ki rožljajo z orožjem, spomnili kako veličastno, človekoljubno in miroljubno listino so podpisali ob ustanovitvi OZN pred šestnajstimi leti.

Program prireditve je obogatil nastop celjskega komornega zbora pod vodstvom profesorja Egona KUNEJA. Njihov kratek koncert je s pesmijo popeljal navzoče po sodobnem svetu, saj so peli pesmi raznih naradov. Bili so deležni zasluženega priznanja občinstva.

Po koncertu so navzoči lahko videli precej barvnih posnetkov, ki so dokumentirali dejavnost OZN in položaj v svetu, ki se poleg delitve na bloke deli tudi na razvita in nerazvita področja. Na koncu je bil prikazan tudi krajši film s sedeža OZN v New Yorku, v preddverju dvorane pa so si navzoči ob prihodu in odhodu lahko ogledali še razstavo slik z lanskega zasedanja OZN.

Občinstvo med programom »torkove tribune«, ki je bila posvečena Dnevu združenih narodov.

VREME

za čas od 27. okt. do 6. nov.

Približno do 5. novembra pretežno suho oziroma lepo vreme. Po 5. novembru močne padavine z ohladitvijo, pozneje sneg skoraj do nižin.

Dr. V. M.

Težišče dela v aktivu komunistov kulturnih delavcev

V torek je bil v Celju ustanovni sestanek aktiva komunistov — kulturnih delavcev za celjski okraj. Sestanka aktiva so se poleg 30 kulturnih delavcev udeležili tudi sekretar OK ZKS Franc SIMONIČ, organizacijski sekretar Jože MAROLT ter člani okrajne ideološke komisije.

Uvodno besedo o vlogi in pomenu ustanovitve takega aktiva je imela tov. Lojzka GOSTENČNIKOVA, ki je hkrati obrazložila organizacijsko plat in razpravljala o idejno političnem izobraževanju med kumunisti-inteligenti.

Tov. Jože MAROLT je poudaril, da naj bo težišče dela komunistov kulturnih delavcev in aktivistov s področja kulture usmerjeno na to plat družbenega življenja v okraju, zlasti pa v Celju in večjih središčih. Kot komunisti bodo lahko veliko pripomogli k reševanju številnih problemov, zato bodo v aktiv povezani zelo tesno in bodo morali biti spričo tega razrešeni dolžnosti v osnovnih organizacijah, kjer bi bili le organizacijsko vezani.

V razpravo so posegli tudi drugi. Tov. Tone SKOK je govoril o možnosti, da bi Celje dobilo stalno likovno razstavo. Marica FRECE je razpravljala o knjižnicah, Ivan SENIČAR o problemu publike ob kvalitetnih prireditvah, Peter BOŽIČ o filmu in o potrebi ustanovitve filmskega gledališča.

Sekretar OK ZKS tov. Franc SIMONIC je v svojem obsežnem prispevku k razpravi poudaril, da je naloga komunistov, ki delajo na področju kulturnega življenja v okraju, temeljito analitično poznavanje, spremljanje in usmerjanje kulturnih problemov. Toda ne samo to, aktiv bo moral z vsemi močmi nastopiti tudi kot akcijsko telo za izvršitev nakazanih in ugotovljenih nalog.

Na koncu so izvolili 5 članski sekretariat in sprejeli za začetek nekaj konkretnih nalog, kot je analiza tiska, radijskih oddaj, kinomatografskega repertoarja, razvoja kulture na vasi in problematike delavskih prosvetnih društev »Svoboda«.

V ROGAŠKI SLATINI GOSTINSKO TURISTIČNI ZBOR

V sredo se je začel v zdravilišču v Rogaški Slatini IX. Turistični zbor Slovenije, ki so ga skupno priredili Sindikat gostinskih in turističnih delavcev v Sloveniji, Gostinska zbornica za celjski okraj, Turistična zveza in Turistično društvo v Rogaški Slatini.

Pogled po svetu

Tisti preroki, ki so pred mesecem prerokovali, da bo napetost na svetu še rastla, so imeli prav. Nič ne kaže, da se vojna mrzlica pomirja. Veliki posredovalci Angleži so razglasili start na grad nju atomskih podmornic. V ZDA komaj čakajo na start novega »Saturna«, ki da bo končno prekosil sovjetske rakete in omogočil že l. 1964 ameriškim trem astronavtom polet okoli Lune. Nemci pri tem spominjajo Amerikance, da je 49 m visoka raketa delo Nemca Wernerja v. Brauna in da je o tem že sanjal l. 1940 v Peenemundeju ob V 2. Nek petrolejski koncern je v Newyork Timesu razglasil: Pot Berlina je pot sveta. Čvrsto stališče Zahoda v Berlinu pomeni propad komunizma, priznanje Vzhodne Nemčije pomeni zmago komunizma po vsem svetu. Kdor misli, da je tako, naj telefonira Kennedyju!

A na drugi strani — grožnja z atomskim poskusom 50 megaton, 3500 Hirošim!

Ni čuda, če s pridržano sapo svet pričakuje, kako se bo vse to razvozljalo. Kaj bo storil Kennedy kako bo ravnal Hruščev? Nobenemu ni lahko, oba sta v veliki zagati, ne samo zaradi pošastne grožnje, ki jo predstavlja za človeštvo jedrska vojna. Ne gre samo za prestiž, za besede, za šumeč papir, treba se bo odločiti, politika je vedno stvar dejanja, ne samo razmišljanja. Dejanje, ki je na mestu, je sporazum. Popustiti morata obe strani, sicer grozi kataklizma sveta, orožja je desetkrat preveč in »en sam napačen korak, ena sama napaka v komunikaciji, celo običajni nesporazum lahko pomeni vojno«, je dejal širokoustni protikomunistični križar lord Home. Njegov rojak feldmaršal Montgomery ga je takoj korigiral, da z vojskovanjem ni mogoče doseči nobenega izhoda.

Montgomery je velik vojščak, toda današnji generalštabci najbrž niso njegovih misli. Žukov se je ukvarjal z mislijo, da bi vojska brez diplomacije in politike pospravila s planeta vse probleme, general Taylor, ki je odšel v Siagon, računa, da bi ameriške čete rešile ameriškega varovanca Din Diema, Pentagon meni, da bi se vsi spori poravnali, če bi ameriška vojaška mašinerija začela delovati po vsem svetu. Tudi Strauss misli tako, njega se je moč najbolj polastila. Nemški pogoj za pogovore z Moskvo je, da se oborožitev Nemčije ne zmanjša, ampak zveča!

Ne se vdati, pravi Macmillan, a tudi se ne bati in »jaz se tudi ne bojim pogajanj«. To je govorniška bravura. Angleži so pripravljeni na pogajanja, ker je položaj tak, da s svojim mešetarjenjem med obema najmočnejšima utegnejo nekaj pridobiti. Kdor je danes za pogajanja, bo dobil tudi če bi moral kaj popustiti. Nemci so pa zoper in zahtevajo atomsko orožje. To je bil morda opomin za ZDA in za Anglijo, opomin, da nevarnost vojne res trka na vrata Evrope in vsega sveta. De Gaulle, ki Nemce v njihovi nepopustljivosti podpira, je vitez klavrne postave in še zdaleč ne to, kar bi rad bil, nova Jeanne d'Arc. Stiki med začasno alžirsko vlado in ZDA, ki so se v zadnjem času okrepili, kažejo, da je francoska alžirska politika prehuda obremenitev za zahodno politiko, če ta noče biti povsem v rokah skrajne desničarske reakcije. De Gaulle je s svojim odklonilnim stališčem do razgovorov s SZ vreden naslednik tistih francoskih generalštabcev, ki so po prvi svetovni vojni desetletja in več hranili v svojih mapah načrt o odločilni ofenzivni strategiji proti SZ. Kam je Francijo tista politika pripeljala! Eno je pač gotovo, da s pomočjo Nemčije ne bo nikoli več dosegla tistega, kar je zaradi nje v drugi svetovni vojni izgubila.

V Moskvi se je na XXII. kongresu KP SZ zbralo 4000 delegatov. Hruščev je v osemurnem govoru govoril tudi o svetovnem položaju. Bil je glede Nemčije manj ultimativen, vsaj na Zahodu so ga tako razumeli. Ultimat je res pogojno umaknil: »Če bodo zahodne sile pripravljene urediti nemško vprašanje, to je vprašanje skrajnega roka za sklenitev nemške mirovne pogodbe, potem SZ ne bo vztrajala na 31. XII. 1961. Toda nemška mirovna pogodba mora biti sklenjena in bo sklenjena z zahodnimi državami ali brez njih.«

T. O.

PRED DVEMA PRAZNIKOMA

v počastitev 20-letnice vstaje

V vrsto prireditev, ki jih bomo še letos posvetili proslavljanju dvajsete obletnice oborožene vstaje jugoslovanskih narodov, sodita še praznik republike, 29. november, ter dan Jugoslovanske ljudske armade, 22. december. Četudi bo obema praznikoma posvečena največja pozornost, pa se vendarle zdi, da bo slavje ob dnevu Jugoslovanske ljudske armade nadvse veličastno. Letošnji praznik 22. decembra je namreč povezan z dvema datumoma — z dvajseto obletnico ustanovitve ljudske armade ter z zaključkom proslavljanja pomembne obletnice ljudske revolucije.

O veličastnem proslavljanju 22. decembra govorijo tudi skrbne priprave. Za razliko od prejšnjih let, bo letos težišče proslav dneva Jugoslovanske ljudske armade v občinah, nadalje v večjih industrijskih središčih, tovarnah in šolah. Že prve dni decembra bodo začele šole širom po celjskem okraju obiskovati oficirji celjske garnizije JLA, ki bodo pionirjem in mladincem pripovedoval o nastanku naše ljudske armade, o partizanskih borbah, pa tudi o rasti armade v letih po vojni. To bodo srečanja nekdanjih borcev z mladim rodom, srečanja, ki so vedno vzbujala pri mladini veliko pozornosti. V razredih in šolah, kamor bodo prišli oficirji JLA, bodo pripravljali ustrezne kulturne programe. Tako se bo tak obisk in srečanje s spomini na težke dni narodno osvobodilnega boja spremenil v prisrčno šolsko proslavo na čast dneva Jugoslovanske ljudske armade. Na enak način in z istim namenom bodo oficirji celjske garnizije JLA obiskovali tudi delovne kolektive, vsaj vse večje, kjer bodo prav tako govorili in pripovedovali o pomenu dvaindvajsetega decembra. Kakor v šolah, tako bodo tudi te obiske izpopolnili s primernimi nastopi pevskih zborov, glasbenih ansamblov, recitatorjev in podobno. Po programu, ki si ga je zadal okrajni odbor za proslavo dvajsetletnice vstaje, naj bi bili ti obiski in te proslave v šolah in delovnih kolektivih opravljene do 20. decembra.

Medtem, ko bo glavna proslava dneva Jugoslovanske ljudske armade v Celju na predvečer praznika, to je 21. decembra, bodo enake proslave ali slavnostne akademije pri vseh sedežih občin in v nekaterih drugih večjih krajih 22. decembra. Tudi na vseh teh proslavah bodo letos govorili oficirji celjske garnizije JLA. Sicer pa bodo občinske proslave 22. decembra zajele še sprejeme borcev in partizanskih mater ter vdov, žalne svečanosti pri spomenikih padlih junakov itd.

Program prireditev v Celju na dan 22. decembra pa zajema razen sprejema še tekmovanje v patrolnem teku ter komemoracijo pri spomeniku NOB na Šlandrovem trgu.

Podobno, kot za praznovanje 22. decembra so v teku tudi priprave za proslavljanje dneva republike, 29. novembra. Tudi v počastitev tega praznika bodo v šolah in delovnih kolektivih ter v vseh večjih krajih in zlasti še občinskih središčih slavnostne proslave in akademije. Mimo tega pa so v načrtu še skupna slavnostna zasedanja političnih organizacij.

-mb

Mladi predavatelji tekmujejo

Občinski komite Ljudske mladine je lani organiziral seminar za mlade predavatelje. Seminarja, ki so ga pripravili v sodelovanju z delavsko univerzo, se je udeležilo okoli petintrideset mladincev in mladink. Ti mladi ljudje so se pred dnevi zbrali v aktiv predavateljev. Za začetek so si izbrali dve temi in čez čas bodo tekmovali pred komisijo, ki bo ocenjevala način podajanja snovi, zapopadeno bistvo teme, spretnost itd. Menijo, da bodo na ta način marsikoga še bolj usposobili in s tem vsaj delno rešili premajhno število predavateljev za velike potrebe aktivov Ljudske mladine.

31. OKTOBER - mednarodni dan varčevanja

Enaintrideseti oktober praznuje večina držav na svetu kot mednarodni dan varčevanja. Države ne gledajo na pomen tega praznika samo z vidika koristnosti za posameznika in skupnost, saj postaja denarno varčevanje vedno bolj široko gibanje, ki vzbuja med narodi in posamezniki smisel za smotrno gospodarjenje z dohodki, jih odvrača od nesmiselnega razsipavanja sredstev in jih navaja, da povezujejo in vsklajujejo lastne interese z interesi skupnosti. Zaradi tega je propaganda denarnega varčevanja namenjena najširšemu krogu državljanov. Posebna skrb pa je posvečena še mladini, ki naj se že od rane mladosti vzgaja v duhu varčevanja.

Denarno varčevanje si v naši državi utira pot k čedalje širšemu razmahu. V primerjavi s prvimi povojnimi leti so dosegli prihranki, naloženi v raznih denarnih zavodih, silen porast zlasti zavoljo tega, ker naša skupnost izključuje špekulacije z denarnimi prihranki. Država jamči za njihovo varstvo in nedotakljivost, družbi pa narekuje zavestno uporabljanje teh sredstev v prid posameznikov in skupnosti, kar daje denarnemu varčevanju še poseben značaj.

Denarno varčevanje dobiva pri nas vedno nove pobudnike. Predvsem so k njegovemu razmahu veliko pripomogle Komunalne banke, na območju celjskega mesta pa tudi Celjska mestna hranilnica. Oba zavoda s svojimi podružnicami (Komunalna banka v Žalcu, Mozirju, Laškem, Šmarju pri Jelšah, Rogaški Slatini in v Slovenskih Konjicah ter podružnico za kmetijstvo v Celju; Celjska mestna hranilnica pa s podružnicama na Ljubnem ob Savinji ter v Velenju) vlagata vsako leto znatna sredstva v propagando denarnega varčevanja. Z uspešno propagando ter solidnim poslovanjem sta si Komunalna banka ter Celjska mestna hranilnica, da ne omenjamo Narodne banke, ki je v zadnjem času opustila hranilne vloge, pridobila med poslovnim svetom, predvsem pa med prebivalstvom velik ugled, kar posebej dokazuje naglo naraščanje števila vlagateljev ter hranilnih vlog. Tako so hranilne vloge pri Komunalni banki narasle od njene ustanovitve 1955. leta do danes za 800 milijonov dinarjev, število vlagateljev pa se je povzpelo na preko 28.000. Z enakimi uspehi se ponaša tudi Celjska mestna hranilnica, kjer je število vlagateljev od 1955. leta naraslo od 3.457 na 9.762, hranilne vloge pa od 110 na 874 milijonov dinarjev. Značilna je ugotovitev, da so pri Celjski mestni hranilnici hranilne vloge od februarja letošnjega leta narasle za več kot sto milijonov dinarjev. Na ta uspeh sta oba denarna zavoda upravičeno ponosna, saj v ostalem dokazujeta pravilnost pojmovanja naporov naše skupnosti, komune in posameznikov za hitrejši napredek komunalne skupnosti.

ODLIKOVANJA

»Planinstvo je po svojem bistvu del turizma in je zato dolžno skrbeti, da bosta turist in planinec našla v gorah urejena pota in druge objekte, predvsem pa čimbolj ohranjeno in nemoteno prirodno prvobitnost.« Tako široko zasnovanemu poslanstvu planinstva, ki ga je začrtala letošnja skupščina Planinske zveze Slovenije, je neobhodno potreben neumorni organizator, požrtvovalni alpinistični učitelj ter nesebični vodnik in reševalec. Te vrline posveča razvoju in napredku slovenskega planinstva že vrsto let tudi lepo število planinskih delavcev s celjskega planinsko-turističnega področja. Najvidnejše iz naših dni je Planinska zveza Slovenije ob 20-letnici ljudske vstaje odlikovala. To so Tine Orel in Ciril Debeljak iz Celja ter Andrej Stegnar iz Šoštanja, ki so prejeli zlati častni znak, Stane Veninšek in Stane Hudnik iz Celja, Franjo Vilhar iz Laškega, Jaka Robnik iz Luč, Peter Jež iz Solčave ter Andrej Kopinšek iz Šentjurja, ki so prejeli srebrni častni znak. Čestitamo!

Niso jih pozabili...

Tabor pri Vranskem in okoliške vasi so bile v jeseni 1944. leta očiščene Nemcev. Ljudstvo teh krajev se ni več pokoravalo nemškim oblastem. Odbori OF so organizirano delali za narodnoosvobodilno vojsko in utrjevali ljudsko oblast.

Na Vranskem je bila močna so vražnikova postojanka. Nemci so kontrolirali glavno cesto Celje-Ljubljana. Toda, samo podnevi, a še tedaj ne povsod. Zlasti kurirji smo morali večkrat iz Dobrovelj na drugo stran proti revirjem in Gorenjski, pa spet v Gornjo Savinjsko dolino.

Tako se je zgodilo, da je izgubil življenje mlad kurir nekaj dni pred 1. novembrom. Ponoči smo ga pokopali na pokopališču v Taboru, kjer so ležali že nekateri tovariši. Aktivisti in kurirji terena Vransko pa smo sklenili, da bomo za Dan mrtvih pripravili na pokopališču partizansko žalno svečanost. Tovariš Gorič-Žiga je preizkusil naše glasove in organiziral pevski zbor. Hitro smo se naučili dve partizanski žalostinki. Mladinke Šmiklavža in Lok so spletle nekaj lepih vencev in pripravile rože.

Ko je bilo na pokopališču v Taboru na Dan mrtvih največ ljudi, je prišla dolga kolona partizanov z venci in šopki in pokrila gomile tovarišev z jesenskim cvetjem. Na pokopališču je nastala grobna tišina. Samo srca so utripala. Zgodilo se je nekaj, kar ni nihče pričakoval. V lepem jesenskem soncu, ob partizanskem grobu, je prvič po okupaciji zadonela slovenska partizanska pesem. Danica je recitirala, zbor pa je pel. Vsi, ki so bili ob grobovih svojcev, so se hipoma zbrali okoli nas in se skupaj z nami poklonili padlim za svobodo. Nobeno oko ni ostalo suho. Ganjeni so nas občudovali, v njihovih srcih pa se vžgala še močnejša vera v svobodo.

Lipe

POLITIČNO ŠOLSTVO

Ne ponavljajmo napak

Po temeljitih pripravah, ki jih je ideološka komisija pri OK ZKS skupaj z občinskimi komiteji in delavskimi univerzami v zadnjem času izvedla, smo tik pred začetkom nove sezone političnega šolstva. Priprave kažejo, da bo letos na tem področju dosežen večji uspeh. To obeta boljše kadrovanje slušateljev, boljši, predvsem pa sodobnejši snovni programi, izbranejši predavateljski kolektivi, šolski odbori kot družbeni upravni organi itd.

Vendar se zaradi izkušenj iz prejšnjih let in oportunističnih stališč posameznikov v sedanjosti poraja bojazen, da bi utegnile občinske politične šole naleteti na ovire. Le-te se utegnejo pokazati v obliki gmotnih težav, v resnici pa kot posledica nerazumevanja in podcenjevanja vloge političnega izobraževanja.

V nekaterih občinah pojmujejo politično šolo še vedno kot aktivistične seminarje preživelega tipa in se ne morejo vživeti z mislijo, da je to šola z vsemi značilnostmi šole, četudi je večerna. Ugotavljajo, da so honorarji za predavatelje minimalni stroški, več pa niso pripravljeni žrtvovati. Želijo prevreči breme na šibke proračune delavskih univerz, ki naj kakor koli že uredijo vse ostalo: In kaj je vse ostalo?

Naštejmo: Literatura za slušatelje in predavatelje, stroški za avdovizualna sredstva, za prostore, kurjavo, prevoze, seminarje za predavatelje, stroške administracije itd.

Nadalje se utegnejo ponoviti primeri, da bodo vodstva podjetij postavljala ugovore, češ, kaj bomo imeli od tega, če naš član kolektiva gre v politično šolo? Če smatra sindikat, Zveza komunistov, da je to potrebno, naj plačajo stroške! Take besede so lahko le proizvod enostransko ekonomiziranih možgan. V tem, da si člani političnih in samoupravnih organov povečajo svojo politično izobrazbo, ne vidijo »nobenih praktičnih koristi«. Istočasno pa je v podjetju polno težav z decentralizacijo samoupravljanja, z nizkim nivojem zavestnih sil itd.

Upajmo, da takih »polen« politično šolstvo ne bo dobivalo pod noge tudi letos, ker predpostavljamo, da so odgovorni ljudje le razumeli kako naš razvoj ni odvisen samo od ekonomskih, temveč tudi od zavestnih sil.

J. Kr.

Prva zabavna prireditev

Ponedeljek, 30. oktobra bomo lahko označili kot začetek zabavnih prireditev v Celju.

Pod okriljem olepševalnega in turističnega društva bo nastopil ansambel »Vedre scene« iz Zagreba, oziroma znana pevca zabavnih melodij Beti Jurkovič in Marko Novosel ter gledališka in televizijska humorista Nela Eržišnik in Braco Rajs. Prireditev bo spremljal orkester Dražena Bolča. Na programu sta dva nastopa, prvi ob šestih, drugi pa ob osmih zvečer, oba v veliki dvorani Uniona. Pri obeh predstavah bodo izžrebali nekaj lepih nagrad Celjske mestne hranilnice.

V zadnjem tednu po DOMOVINI

Petek, 20. oktobra
V OKVIRU proslav na čast obletnice osvoboditve Beograda je predsednik Tito odprl na Kalemegdanu preurejen vojni muzej.

Sobota, 21. oktobra
V LJUBLJANI so odprli osmi mednarodni sejem »Sodobna elektronika«, na katerem sodeluje 117 razstavljalcev iz 17 držav.

Nedelja, 22. oktobra
V LOŽU na Notranjskem so z velikim zborovanjem, na katerem je govoril zvezni ljudski poslanec Janez Hribar, počastili 20-letnico vstaje.

Ponedeljek, 23. oktobra
NA CESTI med Pribojem in Prijepoljem je s ceste zdrknil avtobus v naralo reko Lim. Nesreča je terjala 41 smrtnih žrtev.

Torek, 24. oktobra
V LJUBLJANI se je začel simpozij o električnih meritvah.

Sreda, 25. oktobra
PREDSEDNIK TITO je odlikoval Zvezo gluhih Jugoslavije z Redom dela z rdeče zastavo. Ta ukaz je izdal ob 16-letnici ustanovitve in dela Zveze gluhih Jugoslavije ter za njene zasluge.

ŠOLA - središče kulturnega in političnega življenja

V Belih vodah nad Šoštanjem so dobili novo šolo. Ni velika, a vendar dovolj prostorna, da bo sprejela vseh štiriinšestdeset otrok, pa tudi domačine, kadar se bodo zbrali v majhni dvorani h kakršni koli predstavi, predavanju ali pomenku.

Šola. Koliko želja in prizadevanj se skriva za to besedo. Tako tudi v majhni gorski vasici nad Šoštanjem, pa čeprav so nekateri rekli: Kaj nam je treba novo šolo? Če je za nas bila dobra stara, bi lahko bila tudi za naše otroke. Na srečo so bili takšni pomisleki redki, sicer bi pri njeni gradnji ne sodelovali skoraj vsi vaščani, stari in mladi, tisti, ki so že zdavnaj nehali guliti šolske klopi in oni, ki si na njih še niso strgali niti enih hlač.

Zdaj jo imajo, svetlo in prostorno. Morda je na njej preveč stekla, pa tudi zunanjost ni takšna, da bi se najbolj prilegala domačemu okolju. Pravijo, da se v zimskem času ne bo najbolje obnesla. Sicer pa. to so mnenja laikov, praksa bo pokazala svoje.

Z graditvijo nove šole, ki nosi ime partizanskega pesnika Karla Destovnika-Kajuha, so se otroci poslovili od starih prostorov, katerim je zob časa udaril premočen pečat. Ena učilnica je bila takšna, da bi odrasel človek skoraj pomislil, če je varno stopitivanjo. No, zdaj je to že preteklost.

Nova osnovna šola Karla Destovnika-Kajuha pa ni postala samo novi dom otrok, temveč tudi središče vsega kulturnega in političnega življenja tamošnjih prebivalcev. Pri njeni gradnji so na en ali drug način sodelovali in prispevali skoraj vsi. Lesa so zbrali kar sto trideset kubikov, zraven tega pa so prispevali marsikak prevoz, da ne omenjamo prostovoljnih delovnih ur. Zelo pridni so bili otroci, saj so nakopali okoli sto kubikov peska, širili cesto in urejali okolje pri novi šoli. Tiste dni pred otvoritvijo so visoko zavihali rokave in hiteli...

Primeren delež pri gradnji šole je dala tudi kmetijska zadruga. Tako je pomagala pri nabavi opreme za dvorano ter odstopila sredstva za nakup televizijskega sprejemnika. Vse kaže, da bo prav ta televizor dal povod za ustanovitev mladinske organizacije v Belih vodah ter za živahnejše delo organizacije Socialistične zveze. O tem sta pripovedovala tudi ravnatelj šole Jože Melanšek in učitelj Tine Pustatičnik, ki sta začetek in konec vsega belovoškega družbenega življenja. V funkcijah in dolžnostih se kar utapljata in težko bi jih naštela vse, ne da bi pozabila vsaj na eno, če ne na dve in več. Vse leži na njunih ramenih — k sreči, da sta mlada in krepka — od prosvetnega do planinskega društva, od Socialistične zveze do športnega življenja, od proslav in nastopov... Doslej so imeli pri organizaciji Socialistične zveze le sekcijo za mladino, zdaj pa kaže, da bodo ustanovili pravo mladinsko organizacijo. Z novo šolo so bili ustvarjeni pogoji tudi za njeno uspešno delo.

Na šoli dela smučarski aktiv. Mali in mladi smučarji so ponos Belih vod. Če jih človek obišče sredi zime, dobi vtis, kakor da v Belih vodah smuča vse, zlasti še mlado. Prav je tako. Z ureditvijo okolja pri novi šoli ter zlasti še skromnega igrišča, pa bo menda smučarski aktiv prerasel v šolsko športno društvo. V načrtu imajo še zgraditev manjšega plavalnega bazena.

Tako je nova šola odprla nova pota za živahnejše delo šolske mladine in odraslih, dala spodbud političnim in prosvetnim organizacijam... Upamo, da jih bomo znali in hoteli izkoristiti.

-mb

Ravnatelj šole Jože Melanšek (na desni) in učitelj na šoli Tine Pustatičnik. Zadaj nova osnovna šola v Belih vodah

BREZ MLEKA NI ZDRAVE PREHRANE

Eden bistvenih proizvodov v prehrani delovnega človeka je tudi mleko. Ta je za novorojenčka edina hrana, poleg tega pa naj bi bilo bistveni sestavni del hrane tudi za otroke, bolnike in starčke ter za delavce na težkih delovnih mestih. Katere so bistvene sestavine mleka? V mleku so vse za življenje potrebne hranilne snovi kot so: beljakovine, ogljikovi hidrati, maščobe, rudninske snovi in vitamini.

Čeprav je mleko odlično prirodno hranivo za ljudi, pa je hkrati tudi dobra sredina za raznovrstne drobnoživke, ki lahko mleko kvarijo oziroma povzročajo razne bolezni.

Kot smo omenili, naj bi bilo mleko osnovna sestavina prehrane delovnega človeka. Vendar ni važno samo koliko mleka uživamo, temveč tudi kakšno mleko uživamo. Da bo zdravstveno in prehrambeno neoporečno, ga moramo pred uporabo pasterizirati.

Preskrba večjih mest in potrošniških središč s pasteriziranim mlekom v naši državi je postala nujna. Z naraščanjem števila prebivalstva v mestih je tudi potreba po večjih količinah mleka vedno večja. Količine tržnih viškov mleka iz družbenih posestev in kmetijskih zadrugo v neposredni bližini Celja so še prenizke za zadovoljitev potreb prebivalstva. Zato je potrebno zbirati mleko s področja kmetijskih gospodarstev v Savinjski dolini. To nalogo ima konzumna mlekarna v Celju, ki je vez med proizvajalci mleka in potrošniki. Glavna naloga konzumne mlekarne v Celju je, da zagotovi Celjanom preko vsega leta zadostno količino zdravstveno neoporečnega mleka, kateremu podaljša s pasterizacijo njegovo uporabno vrednost — vzdržljivost.

Za kvaliteto mleka je že važno njegovo pridobivanje — molža in ravnanje z njim do prodaje. Čeprav je čistoča prvi pogoj za kvalitetno mleko, je žal pri nas ta še zelo pomanjkljiva. Zadnja leta se je na družbenih posestvih, ki so glavni dobavitelji svežega melka celjski mlekarni, stanje veliko izboljšalo. Na nekaterih posestvih so tudi že začeli s trojno molžo. Tega pa ne moremo trditi za kmetovalce in prekupčevalce, ki dobavljajo mleko Celjanom. Njihovo mleko v mnogih primerih ne odgovarja niti po količini maščobe niti po čistoči. To mleko je posebno v poletnih mesecih tudi prekomerno okuženo po zdrsavju škodljivih drobnoživkah. Ugotovili smo, da je v mleku nekaterih privatnih proizvajalcev tudi do 20 milijonov mikroorganizmov, medtem ko je po JUS-- dovoljeno za kondenzirano mleko le 100.000 mikroorganizmov v 1 ccm. Tako nepasterizirano mleko, ki je nekontrolirano in večkrat tudi nakisano ter v mnogih primerih vir okužb za potrošnike (tuberkuloza, črevesne motnje itd.), kupuje nad 50% Celjanov.

Podjetje Mleko v Celju nabavlja mleko iz družbenih posestev in ga že pri prevzemu pregleda glede čistoče in kislinske stopnje. Mleko slabe kakovosti izloči ter ga vrne proizvajalcu, sprejega pa očisti vse še nevidne nečistoče ter pasterizira.

Cilj pasterizacije — segrevanja je, da uničimo vse bolezenske klice v mleku n eda bi se pri tem spremenil sestav, okus in hranljive sestavine mleka. S pravilno pasterizacijo se poleg bolezenskih klic uniči velik del mlečno kislinskih bakterij in se tako prepreči hitro kisanje mleka. Hitra ohladitev na 40° C in držanje mleka na tej temperaturi omogoča daljšo obstojnost pasteriziranega mleka. Tako potrošniki lahko dobe neoporečno mleko naslednji dan v dovoljni količini.

In končno, zakaj se mleko kvari in zakaj imajo potrošniki mleka prigovore glede količine maščobe v pasteriziranem mleku in njegove obstojnosti zlasti v poletnih mesecih?

Ko bo zgrajena nova mlekarna v Celju, kar pričakujemo, da bo še v tem letu, bo potrošnik lahko kupoval ohlajeno pasterizirano mleko v steklenicah. In če ga bo potrošnik shranjeval na hladnem prostoru, oziroma takoj konsumiral, bo užil vse sestavine pasteriziranega mleka v naravni obliki brez zdravju škodljivih mikroorganizmov. Zato naj bo mleko za delovnega človeka sestavni del dnevne prehrane. S tem se bo še bolj dvignila delovna storilnost in standard delovnih ljudi.

ing. M. Wagner

Koristno pomoč zbornic

Pred dnevi je bila polletna konferenca sindikalne podružnice v mizarske mpodjetju »Oprema«. Razumljivo je, da je za to zborovanje kolektiva prav v tem času vladalo veliko zanimanje, saj so jih razni dogodki v zadnjem obdobju (bivši direktor je v zaporu zaradi kaznivih dejanj) pretresali kar po vrsti. Zaradi tega pa je tudi toliko bolj vzpodbudno delo in razprava ter želja kolektiva, da končno le uredijo notranje odnose, ki so jih doslej nekateri posamezniki namenoma kalili. Pri tem so se temeljito pomenili tudi o prostovoljnem delu, s katerim bodo uredili nekatere najbolj pereče materialne probleme podjetja.

Istočasno so imeli tudi člani sindikatov kolektiva Gozdnega gospodarstva polletni občni zbor. Tudi tokrat je prišlo v ospredje posebno področje dela tega kolektiva in tudi posebni problemi, ki so značilni za gospodarstvo — posebej še v odnosu do kmetijstva. Posebno pozornost so posvetili organizaciji kmetijstva, regionalnemu zaokrožanju gozdnega območj ain notranjim odnosom.

Razen teh pa so bili polletni občni zbori sindikalnih podružnic tudi v številnih manjših gospodarskih organizacijah, kjer so predvsem temeljito in zelo kritično obravnavali priprave in izdelovanje novih pravilnikov za delitev čistega in osebnega dohodka. Povsod so bila v ospredju vprašanja realnih meril in odnosov do dela, vrednotenje enakovrednega dela z enakega stališča in podobno. Skratka tudi v manjših kolektivih so člani sindikata pokazali veliko zanimanje za osnovni problem in steber našega nadaljnjega družbenega razvoja. Menili pa so, da so jim v tem obdobju precej pomagale zbornice. Vse tri okrajne zbornice so namreč v zadnjem obdobju priredile precej predavanj, seminarjev in razgovorov, kjer so pojasnili vodilnim uslužbencem v podjetjih, a tudi članom samoupravnih organov vse potrebno za izdelavo ustreznega pravilnika o delitvi čistega dohodka, ki bo dejansko odraz teženj za višjo in boljšo proizvodnostjo.

V Podčetrtku spet LEKARNA

Še ni tako dolgo, ko je prenehala delovati lekarna v Podčetrtku, ki so jo osnovali leta 1870. Po smrti požrtvovalnega magistra Avgusta Iskre, ki je dolgo vrsto let vodil lekarno, niso mogli dobiti človeka, ki bi se naselil v kraju in vodil lekarno. Lekarno so posebno močno pogrešali prebivalci Hrvaškega Zagorja, ki so poslali celo posebno odposlanico na občino, da bi lekarna v Podčetrtku delovala še naprej. Z novembrom pa bodo lekarno zopet odprli in sicer pod okriljem celjske Stare lekarne. Prav je tudi to, da bo lekarna, ki ima že dolgoletno tradicijo in svoje zametke takorekoč že v edinstveni srednjeveški lekarni v Olimju, spet pričela delovati.

Tega pa res ne verjamem

Tudi Šmarčani večkrat obiščejo Celje. Tako morda nehote tudi od tam »zajadrajo« v Celje različne — dobre in slabe — novice. Med njimi tudi kaka zgodbica, ki ji ni mogoče verjeti. Med te sodi tudi tale, ki je je povedal možakar iz obsotelske metropole:

—

V Šmarju pri Jelšah je dolgo po vojni bilo samo eno gostišče, ki ga poznajo pod nazivom »Pri Habjanu«. Z združitvijo obsoteljskih občin so potrebe po drugem gostišču hitro narasle in občinski ljudski odbor nove občine je pomagal osnovati novo gostišče »Rudnico«, ki je kmalu zaslovelo kot dobro, kjer je gost lahko dobil dovolj jestvin in pijače, a to še po dokaj zmernih cenah. Na nedavni seji občinskega ljudskega odbora pa so nepričakovano sklenili, da prepustijo gostišče v najem zasebniku, čeprav je zraslo iz družbenih pobud in z družbenimi sredstvi. Nekateri se čudijo, da je do takega sklepa prišlo, ker se jim zdi presenetljivo, da bi družbeno podjetje prešlo v zasebne roke. O sklepu so med ljudmi različna mnenja, ki bi jih bilo potrebno razjasniti, da bi bilo vsem razumljivo, čemu je do takšnega ukrepa prišlo. Podobno se je zgodilo tudi s »Parketarno« v Bistrici ob Sotli, kar pa je bolj razumljivo, ker je družba vrnila obrat v upravljanje bivšemu obrtniku — lastniku. Nikakor pa ne bi bilo najboljši pravilno, če bi se taka praksa širila, posebno če je osnova za to v primanjkljaju ali podobnem, kot ljudje zdaj šušljajo.

Ta zgodba je res neverjetna. Vanjo preprosto ne verjamem, ker je njen smisel daleč od tistega kar zasledujemo. Razen tega pa se zdi človeku neverjetno, da bi gostinski obrat z istim vodstvom kot družbeni obrat bil nerentabilen, kot zasebni obrat z istim poslovanjem pa rentabilen?

Morda bi le kazalo malo bolje proučiti predpise, saj to le ni tako na mestu, kot se nekaterim zdi — vsaj sodeč po zgodbi, ker končno ob takem pomanjkanju logike zgodbi res ne moremo verjeti.

Komentar

PREKO IN POD

Podrobne obdelave posameznih pojavov so nujne, in sicer ne glede na to ali jih obdelujemo za posamezno podjetje, za komuno ali skupnost komun. Razumljivo pa je, če naj bodo analize napotilo za ukrepanje, da so te obdelave, ko jih obravnavamo z različnega stališča, tudi nekoliko različne.

Ta uvod bi bil morda nepotreben, če se ne bi pojavljale nekatere čudne stvari. Tako lahko na vseh zasedanjih občinskih oblastvenih in političnih forumov slišimo nenehne očitke, ... ta številka ni pravilna, ono bi moralo biti malo višje, to nekoliko nižje in podobno ... Kritike analiz pa nikoli niso bile sposobne dokazati, da je osnovna misel in rezultat analize napačen. Torej se navadno »kritiki« lovijo na podrobnostih in končno tudi s podrobnostmi skušajo zastreti osnovno značilnost obravnavanega predmeta.

Čeravno je tudi jasno, da je vsak problem najlaže rešiti, če ga izluščimo iz podrobnosti in zasledujemo predvsem njegovo rešitev.

Druga nelogičnost, ki se vse bolj rada pojavlja, je ugotovitev, da vsako negativnost, ki jo neka obdelava gospodarjenja, poslovanja gospodarske organizacije ali napak posameznikov pokaže, skušajo prizadeti opravičiti. In sicer povsod, a nikoli tam, kjer bi bilo potrebno. Torej nikoli tam, kjer so bili kritizirani.

Tako potem naletmo tudi na primer, da so krajevni organi analizirali visoke dohodke nekega manjšega podjetja. Ugotovili so, da so osebni dohodki rasli neprimerno hitreje kot proizvodnost. To je gotovo slabost. Ko so potem ljudje iz tega podjetja poklicali na pomoč predstavnika višjega organa, je ta v pol ure, ko je malo pobrskal po papirjih, »ugotovil«, da so vse analize napačne, da so občinski možje zgrešili, in jim dejal, naj se veliko ne menijo za očitke. Tako ravnanje pa ni nič manj kot jemanje ugleda občinskim in krajevnim organom pri naporih za krepitev komunalnega sistema.

Vsakdo se lahko zmoti, velika večina naših ljudi zna tudi napako popraviti in sprejema dober, koristen in pametnejši nasvet. Zelo nerodno pa se počuti sleherni državljan, ki dela na tem ali na onem področju, na tej ali oni ravni, če njegovo delo in prizadevanje zaradi nekega osebnega opravičevanja razvrednotijo, brez ozira kdo to stori. M.I.

Za jesenske zbore volivcev v celjski občini veliko zanimanje

Pred nami je septembrska številka **Glasila celjske komune.** Obsežna ciklostirana revija je v svoji prvi številki prinesla vrsto aktualnih člankov izpod peresa predstavnikov občine in njihovih sodelavcev v celjski komuni.

Posebno pozornost vzbuja v reviji napovedan program dela občine Celje v drugem polletju. Že konec oktobra in v prvi polovici novembra so v njej napovedani zbori volivcev, ki bodo obravnavali najzanimivejša vprašanja o napredku celjske občine.

Zbore volivcev bodo živo zanimali tudi naši **komunalni problemi.** Tu gre za določitev prednosti (prioritete) predvidenih komunalnih del v našem podjetju.

Iz urbanističnih razlogov gre za **regulacijo pritokov** Savinje: Sušnice, Koprivnice in Voglajne. Ker vsa ta obsežna dela ne morejo biti izvršena hkrati, nastaja vprašanje, ali naj začnemo s preložitvijo strug Sušnice in Koprivnice ali z regulacijo Voglajne. Ker je od preložitve Sušnice do Koprivnice odvisna nadaljnja izgradnja stanovanjskih zazidalnih okolišev, bodo verjetno volivci dali prednost tej akciji, čeravno je regulacija Voglajne tudi zelo pereča.

Ureditev **cestne magistrale** Ljubljana—Maribor, ki bi razbremenila cestni promet skozi mesto, bo bržkone morala počakati na ureditev železniškega vozlišča, to je do projektirane preložitve savinjske železnice. Glede tranzitnega prometa skozi mesto se bo začasno treba odločiti za eno izmed treh ulic: ali za Gregorčičevo ali Vodnikovo ali obrobno Zidanškovo ulico. Vsaj začasno!

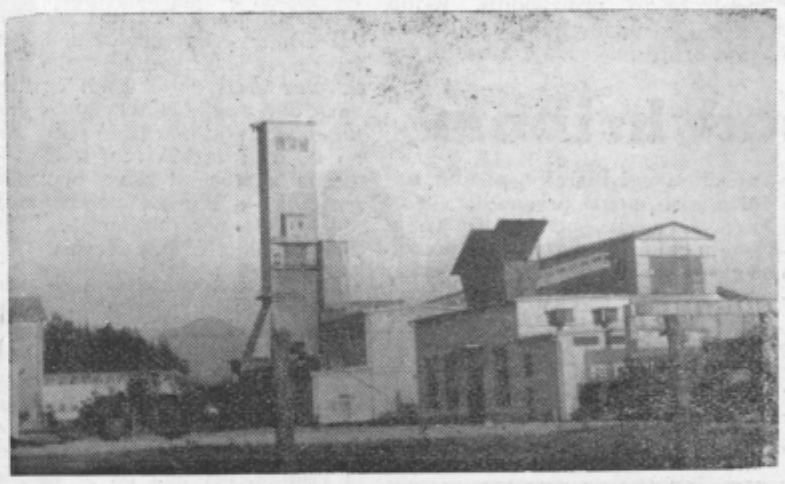

Ustanovili so živinorejsko-kmetijski sklad

Občinski ljudski odbor Mozirje je pred kratkim sprejel na predlog sveta za kmetijstvo občine Mozirje odlok o ustanovitvi živinorejsko-kmetijskega sklada. Sredstva sklada so namenjena za pospeševanje organizirane živinorejske in kmetijske proizvodnje, za dotacije in nagrade. V sklad se bodo stekali dohodki od pavšalne skočnine, takse na vprežno živino, takse na orodje za proizvodnjo in pa takse od plemenske in druge živine, ki je prodana mimo kmetijske zadruge.

Reportaža

SAMO ŠTIRJE

Jesen je res čudovita. Ni potrebno, da je človek starejši, da bi ji lahko dajal prednost pred pomladjo. Toliko pestrosti v barvah, toliko naravnih dobrin in sadu dela vsega leta kot ga daje jesen na deželi, ne more dati nobeno drugo obdobje leta.

Vendar tudi v jeseni ne opazujemo le naravo, njeno lepoto in pestrost. Le težko gremo lahko mimo življenja in dogodkov, ki večkrat to lepoto še poživijo, včasih pa jo izmaličijo. Včasih dogodki iz življenja zatemnijo tudi tako lepo in svetlo pokrajino. Škoda, da je tako!

— — —

Lepa nedelja je bila. Sonce je razkošno zalilo gričke nad Dramljami, polni skednji, jablane, ki so se šibile — nešteto barv in nešteto pridnih rok, ki so tudi ta dan vneto pobirale sadeže in trud vsega leta. Lep je bil sprehod tod. Lep po rebri gričev in lep v senci gozdatih dolinic. Lep, a za meščana, ki je vajen asfaltiranih ravnih ulic, tudi utrudljiv dan.

Tako je bil tudi zelo prijeten počitek na najvišjem vrhu. Robec je bil moker od potu, oko pa je še naprej objemalo škrlatno dolino in gričke.

No, nemara tudi ni čudno, da je človek ob taki priložnosti tudi žejen. In ker kratkomalo navadno ne nosi s seboj v torbici še vodo, jo v prešernem razpoloženju in računajoč na dobre ljudi poprosi pri prvi hiši. Vode pa ne bo težko dobiti, si misli. Toda žal se tudi to zgodi. Zlasti tedaj, če je vodnjak zaklenjen in s tem rezerviran samo za nekoga.

Prosil sem za vodo. Lep dan je bil, sonce je sijalo, jablane so se šibile pod težo sadežev — vode pa nisem dobil, češ, »To je naš vodnjak!« Ženica mi je hkrati pojasnila, da je nekaj sto metrov niže v grapi odprt studenec, kjer se lahko napijem vode po mili volji. Ne vem, če mi je hotela skaliti lepe vtise. Ne vem, če me ni morda napak razumela. Toda, ko sem ji povedal, da bi v vsakem stanovanju pri vsakih vratih v Celju vodo dobila in še kos kruha, če bi bila lačna, ko sem ji povedal, da vednar vode ne kaže zaklepati, da je za vse, ki so žejni ...., mi je še vedno nejevoljna, ker jo je logika prisilila k dejanju, ki je ni bilo všeč, dala kozarček zaklenjene vode!

Kako žalostno in kako trpko je bilo to doživetje ob tako lepem dnevu. Kako trpka je bila tudi ugotovitev, da ljudje iz okolice morajo za vsak požirek vode znova prositi, ker jim drugega ne preostane. Samo en vodnjak — dobro zaklenjeni vodnjak. V vedrih v okolici pa je umazana voda, ker se mnogim upira, da bi za vsak požirek posebej prosili.

Kako trpka je bila tega lepega dne tudi ugotovitev, da je tod nad Dramljami potrebno zlomiti predvsem staro miselnost posameznikov.

Hudo me je prizadel ta kozarček priborjene vode. Na tem griču nisem imel več kaj iskati. Z mešanimi občutki sem jo ubral v dolino. Toda nisem našel miru. Drugi motiv te zgodbe me je še bolj prizadel, in sicer zato, ker je tesno povezan s ključavnico na vodnjaku s čisto vodo.

Samo nekaj korakov vstran od zaklenjenega vodnjaka so ljudje obirali jabolka. Še nižje je njihova kmetija. Otroci so ta čas bili doma, čuvala jih je babica. Morda slučaj ali pa čudno naključje je hotelo, da se je triletni fantek prevrnil po kolovozu in si pri tem hudo ranil obe ustnici. Kri mu je lila iz ran. Ni se jokal. Preveč je bil prestrašen. Krvave roke je opustil ob životcu in čakal, da bo umrl. To besedo je poznal. Vedel je, da krvavitev pomeni lahko smrt. Babica pa mu ni znala pomagati.

Zato me je prosila, naj mu pomagam. Res nisem zdravnik, le nekaj pa vem o prvi pomoči. Razen tega pa na to moje skromno znanje doslej še nisem nataknil ključavnice. Ljudje si moramo med seboj pomagati, vseeno če gre za žejo ali za poškodbo.

Prosil sem babico za čisto vodo, da bi fantka umil, da bi lahko videli, kolika je njegova rana in kaj bi storili. Ženica je prinesla vodo. Toda ta voda ni bila čista — čista voda je tu vendar zaklenjena — voda je bila umazana, voda, ki jo dajejo živini. Pozneje sem zvedel, da te vode ne pijejo. Pijejo jabolčnik, ker nimajo čiste vode. Voda je tam vendar zaklenjena.

Kaj storiti, sem se vprašal. S to vodo bi fantku lahko le škodoval. Vprašal sem, če imajo morda kaj žganja. Imeli so ga. Z žganjem sem, kar je nad Dramljami voda zaklenjena, umil lice otroku. S čistim robcem smo mu osnažili tudi okolico ust. Fantka pa sem prepričal, da ne bo dolgo bolelo in da ne bo umrl. Drugi čisti robec si je nato »korajžno« držal na ustnicah. Ni se več bal.

Mala je bila ta pomoč. Vendar me je ogrela.

Ko sem stopal naprej po dolini, mi je venomer vrela misel ... »Kako hudo je tam, kjer je čista voda zaklenjena, kjer čiste vode še za zdravilo ni!«

Mile Iršič

Jakec je že dalj časa deloval kot dopisnik in je imel dovolj dober nos, da je zasledoval še sveže novice. S torbo v roki, včasih s fotoaparatom čez ramo, je obiskoval podjetja, oblastne urade, stare mamke, brkate očance, ki so obujali spomine na nekdanje dni in tudi brhka dekleta, na katerih je rado počivalo oko. Na takih poteh je opazil marsikaj, o čemer je previdno molčal, včasih pa povedal tudi to, česar drugi niso. Ponekod so bili veseli, če je prihajal na obisk, drugje pa so nekako previdno govorili, kot ne bi hoteli povedati resnice.

Nekega dne je obiskal upravo, ki ima vrsto pisarn, in tudi vrsto določenih pristojnosti s celo vrsto uslužbencev ki poganjajo celo »korporacijo« v življenski tek. Kjer je dosti ljudi, je tudi dosti dogodkov. Kjer delajo, so tudi napake. Tako nekako je mislil Jakec, ko je opazoval življenje.

»Pozdravljeni! Hm, včeraj ste razpravljali o čiščenju kanalizacije in podobnem! Tovariš Šefič, povejte mi, kako je bilo? Prav gotovo je zanimivo?«

»Hm, morda! Toda, oprostite, nisem pristojen, da bi dajal kakršnekoli izjave. Ne, ničesar ne rečem, ker so mi že ne koč očitali, da nisem ... No, saj me razumete!« se je rahlo nasmihal.

Eh, pa ga je Jakec pokronal! Preveč neposredno je povprašal. Prijazno se je poslovil od tovariša Šefiča in krenil preko hodnika k dobremu znancu, ki mu je vse zaupal, če je le bil dobre volje.

»Uh, kaj te je koklja brcnila! Nataknjeno gledaš, kot bi te že ves teden v črevesju črvinčilo! Kako se imaš?«

»Še kar gre. Za silo. Pozdravljen!« Stresel je desnico, vendar se spet zazrl v knjigo.

»Beži, beži, kaj si beliš glavo! Kako kaj sinko? Je zdrav? Že dolgo ga nisem videl. Pa tvoje ženkice tudi ne. Kako je kaj? Me zelo veseli, da je vse v redu. Ko bi utegnil, bi skočil za trenutek tja. Hm, se še kaj jezi na slab odtok v kanalizaciji, ki ji smrdi pred hišo! Menda so zadevo so že uredili, ne?« Jakec je brbral in sproti prestrezal odgovore, toda znanec je bil previden.

»Kanalizacijo, to pustiva pri miru! O tem ne morem izjavljati, nisem pristojen.«

»Tudi ti nisi pristojen, saj vendar delaš na tem?« se je preveč začudil Jakec. »Kdo pa je pristojen?«

»Hm, samo najvišji štirje! Če hočeš kaj zvedeti se obrni samo nanje!«

»Ne bodi vendar otročji! Ti si predstojnik oddelka!«

»Oprosti, jaz sem samo predstojniček!« se je nasmehnil znanec.

Jakec je umolknil in mislil na štiri, ki smejo govoriti o kanalizaciji ki zaudarja!

Z DVEMA MOTIVOMA

Dvomi so zavrnjeni

NOVI PREDPISI V GOSPODARSTVU SO SVEŽE ZAPIHALI V ŽIVLJENJU MARSIKATEREGA GOSPODARSKEGA PODJETJA IN RAZGIBALI KOLEKTIVE, DA SO IZPRAŠILI DO NAJGLOBLJIH KOTIČKOV, KJER SO SAMEVALE ŠE KAKŠNE SKRITE REZERVE. SEVEDA, TAKO BI NAJ BILO, PA VSEPOVSOD TUDI NI.

V mnogih gospodarskih organizacijah so resno podvomili v uspešnost novih ukrepov in so bili spomladi naravnost črnogledi ter so se obotavljali, ko je bilo potrebno hitro ukrepati. Drugje so spet bili pripravljeni na novosti in so hitro aktivno speljali v nove tire, če tako rečem, kar je že rodilo prav primerne uspehe.

O tem in onem je izčrpno poročal na nedavni seji obeh zborov pri občinskem ljudskem odboru v Šmarju pri Jelšah načelnik odseka za gospodarstvo, tovariš Vesenjak. Nekatera podjetja niso izdelala poslovnih poročil, ponekod so togo skušali prilagojevati gospodarski sistem perspektivnemu planu, kar je včasih neprimerno. Gospodarski sistem mora ustvarjati take pogoje, da se lahko polno izkoriščajo vse ustvarjalne sposobnosti in materialne zmogljivosti v gospodarski organizaciji, plan pa mora postavljati ocene gospodarskega razvoja pri upoštevanju teh pogojev. **To pomeni, da je potrebno plane prilagajati izpopolnjenemu gospodarskemu sistemu in jih tudi spreminjati, če so za to utemeljeni pogoji. V nekaterih podjetjih v šmarski občini so tudi nesorazmerno porasli poslovni stroški, za kar bo razloge potrebno takoj ugotoviti.**

Družbeni bruto proizvod je v prvem polletju ustvarjen s 43,5%, narodni dohodek pa z 48,9%. To je vseeno ugodno, če upoštevamo, da nekatere gospodarske dejavnosti realizirajo svoje plane lahko prav v drugem polletju. Tako n. pr. kmetijstvo, ki ima največji del proizvodnje proti jeseni, ali gradbeništvo, ki prične z delovno sezono obsežneje navadno šele v majskih dneh. Videti pa je, da se je ponekod narodni dohodek razvijal hitreje kakor bruto proizvod. Povodov za to je precej. **V steklarski industriji so cene reprodukcijskega materiala dokaj stabilne, medtem ko so cene gotovim proizvodom rahlo naraščale. Prav tako so izdelali več proizvodov visoke vrednosti, ki terjajo prvenstveno dosti preciznega dela in strokovnega znanja, a materialni stroški niso višji. Tudi v kmetijstvu so z združitvijo drobnih zadrug v štiri velike pomembno zmanjšali režijske stroške. V gradbeništvu na Šmarskem so omejili gradnje v oddaljenih krajih, racionalneje izkoriščajo material in so s tem občutno zmanjšali gradbene stroške.** V kmetijstvu je največji planski izpad, kar je spet razumljivo. Predvidoma bi morali doslej odkupiti za družbeni sektor okrog 400 ha obdelovalnih površin, česar pa niso izvedli, temveč so v prvem polletju odkupili komaj 13 ha. Računajo, da bo zaradi tega verjetno 100 milijonov izpada v družbeni bruto proizvodnji. Kljub vsemu pa ugotavljajo, če primerjajo bruto proizvod z lanskim letom, da so dosegli še dokaj lepe uspehe. Celotni dohodek so povečali za 22 odstotkov. Čisti dohodek je porasel za 32 odstotkov, osebni dohodki za 30 odstotkov, a nerazporejena sredstva za 84 odstotkov. Vsekakor je pravilno, da sredstva za sklade hitreje rastejo kakor osebni dohodek, kar zagotavlja sredstva za povečano reprodukcijo. Iz fondov nerazporejenih sredstev nameravajo v Rogaški Slatini dograditi velik stanovanjski blok. V kmetijstvu so letos zgradili šmarsko zadružno mlekarno in odkupno skladišče kmetijske zadruge v Rogaški Slatini; oba objekta sta zelo važna. V gostinstvu se je celoten dohodek v prvem polletju povečal za 30 odstotkov v primerjavi z lanskim letom. Tudi prenočitev v Rogaški Slatini je bilo v istem razdobju okrog 9.000 več. Zanimivo je tudi to, da je obsoteljsko zdravilišče obiskalo v istem času 6.000 tujcev več kakor lani, prevladovali so predvsem pacienti iz Avstrije in Italije. Do avgusta pa je bilo v Rogaški Slatini 167.597 prenočitev. Največ in to 90.000 so jih imeli v zdravilišču.

Ustanovili bodo nove sekcije

Na nedavnem posvetovanju s predsedniki in sekretarji krajevnih organizacij Socialistične zveze delovnih ljudi občine Mozirje so največ govorili o delu sekcij pri osnovnih organizacijah SZDL. Teh je na območju mozirske občine nekaj nad 30. Največ je kmetijskih sekcij. Ko so obravnavali njihovo dosedanjo dejavnost, so ugotovili, da nekatere sekcije še vedno niso našle prave vsebine dela. Zato so na posvetovanju sklenili, da morajo vodstva krajevnih organizacij posvetiti več pozornosti delu sekcij kot doslej.

Ker se je pokazalo med članstvom SZDL precej zanimanja za zunanja in notranja politična vprašanja so na posvetovanju sklenili, da bodo pri vseh krajevnih organizacijah SZDL ustanovili sekcije za zunanje in notranje politične probleme.

-er

Obisk v šiviljskem servisu

Kaj neki bi mogli odgovoriti, če bi vprašali, kako bi z eno samo besedo ocenili dejavnost in vlogo šiviljskega servisa v Mozirju? Že samo to, da je to prvi in sploh edini servis mozirske stanovanjske skupnosti, mu daje veljavo. Če k temu pripišemo še izredno pomanjkanje šiviljskih delavnic v Mozirju in okolici, kar je občutiti zlasti v zadnjem času, ko so trije novi bloki sprejeli nove stanovalce in je dotok ljudi iz dneva v dan večji, je servis več kot nujen. Prav kmalu bodo pod streho še novi zdravstveni dom, sodiščna stavba in novo občinsko poslopje — kar bo priklicalo v Mozirju še nove stanovalce. Vse to opravičuje obstoj servisa.

Da je tako, dokazuje tudi promet, ki znaša povprečno 44.000 din mesečno, v sezonskih mesecih maj, junij, julij, avgust pa še več.

Ivanka Pečnik in Ančka Rop imata polne roke dela. Pa naj spregovorita kar sami.

— Najraje šivam krila je rekla Ivanka, pri tem pa je krojila žensko bluzo.

— Meni so pa ljubša otroška oblačila, je dodala Ančka, saj sem šivala v otroškem domu »Vere Šlandrove« na Polzeli.

Bilo je videti, da res ljubita ta poklic.

— In vajina želja, sem radovedno vprašala, ko sem ju opazovala, kako sledi vbod vbodu in kako jima v delu mineva dan.

— Električni šivalni stroj in malo večjo delavnico. Da bi se naju spomnili zdaj, ko bo v Mozirju »preseljevanje« iz stavbe v stavbo.

— Samo to si želita?

— Da bi bila letošnja jesen sončna, da bi se brajda šibila pod grozdjem in da bi se hribi lesketali v soncu.

— Če bi imeli denarja na voljo, kaj bi storili?

— Odrinila bi nekam v hribe, najbrž kar v Logarsko, tako lepa je in rada sem v Savinjski dolini.

M. M.

VOJTEH JERIN

Od nas se je po daljši bolezni poslovil Vojteh Jerin šolski upravitelj v pokoju, ki je leta po osvoboditvi preživel v Celju.

Pokojnik se je rodil leta 1885 v Zagorju ob Savi. Ohranili so se njegovi zanimivi zapiski iz zgodovine in življenja tega kraja rudarjev in steklarjev, pa tudi nekaj narodopisnega gradiva. Z očetom se je leta 1897 udeležil otvoritve Narodnega doma v Celju, ki je potekla ob hudih uličnih spopadih. Z doma je odšel na gimnazijo in nato na učiteljišče v Ljubljani. Tam se je leta 1903 udeležil solidarnostnih demonstracij Slovencev proti surovemu režimu bana Khuena Hedervaryja na Hrvatskem in se zato moral zagovarjati na šoli in pred sodiščem.

Po maturi je nastopil svoje prvo učiteljsko mesto v Podčetrtku, kjer si je našel tudi najboljšo življensko družico. Ves čas med prvo in drugo svetovno vojno je bil šolski upravitelj v Kompolah nad Štorami. Njegova šola je bila žarišče ljudsko-prosvetnega in političnega dela. Ljudstvo mu je globoko zaupalo in ga ljubilo. Tu mu je rasla družina z zavednimi otroki, zgodaj aktivno vključenimi v napredne vrste, ki so se pripravljale na boj s fašizmom.

Okupator je Vojteha Jerina s soprogo leta 1941 izgnal na Hrvatsko, kjer sta se kmalu vključila v osvobodilno gibanje, vsi trije njuni otroci pa so stopili med borce in organizatorje odpora. In pokojnik sam je leta 1944, že v svojem 60. letu starosti, postal upravitelj partizanske šole na Planini pri Kozjem. Na tem delo-ma osvobojenem ozemlju Kozjanskega najdemo v tem času vso Jerinovo rodbino, čeprav jo je okupator izgnal s Štajerskega in ji zagrozil s smrtno kaznijo v primeru povratka.

Sin Marjan, kot partizanski major, sedaj upravitelj I. osnovne šole v Celju, je bil prvi komandant Kozjanskega odreda NOV. Hčerka Cvetka, ki se je znala pogumno boriti tudi s puško v roki, je kot sekretarka celjskega okrajnega komiteja SKOJ osnovavala gosto in močno mrežo mladinskih organizacij. Neutrudna sredi tega dela je poldrugi mesec pred osvoboditvijo 1945 izdahnila pod nemškim rafalom na Resevni pri Šentjurju.

Kljub tej izgubi je Jerin še krepak dočakal osvoboditev. Z veseljem je pomagal pri naši novi šolski izgradnji, ko je še nekaj let poučeval na I. osnovni šoli v Celju. Nato se je umaknil v pokoj. Budno je sledil uspehom naše socialistične izgradnje, vključen v delo naših organizacij, dokler se mu ni iztekel čas.

Vojteh Jerin je bil v največji meri dober človek, zvest Slovenec in ljubezniv tovariš. Kot tak in kot resnični ljudski vzgojitelj in prosvetitelj je prirastel globoko v srce svojemu ljudstvu. V najusodnejših urah zgodovine Slovencev pa je kakor vsa njegova družina izpričal priznanja vredno hrabrost in požrtvovalnost, kakršno premore le človek, močan in plemenit po značaju, do dna vdan resnici in pravici, poln čuta odgovornosti do sebe in svojega narodnega občestva.

Slava spominu Vojteha Jerina! Naj njegov svetli lik človeka in prosvetnega delavca še dolgo ostane živ v novih rodovih!

F. R.

HUDI NALIVI SO POVZROČILI V ZG. SAV. DOLINI PRECEJŠNJO ŠKODO

Zadnje večje deževje je napravilo na območju zgornje Savinjske doline precej škode. Najbolj je prizadeta cesta med Ljubnem ob Savinji in Logarsko dolino. V Lučah je voda odnesla most na glavni cesti. Tudi ostali mostovi na cesti med Lučami in Solčavo so precej prizadeti.

Radi bi pod hribom

Po ravnem je težko priti iz Kozjega. Cesta proti železniški postaji Imeno se vzpenja preko strmega Bučkega klanca in Ključic. V smeri proti Bistrici ob Sotli pa je še hujše, ker je treba prekobaliti strmo Skopečno, ki je v mokri jeseni in v zimskih mesecih skoraj neprevozna. To je hotela rešiti že nekdanja občina Kozje, ko so nameravali graditi cesto pod hribom tesno ob strugi Bistrice, vendar načrta niso mogli uresničiti. Če bi uredili cesto spodaj, bi Kozje imelo vsaj eno ravninsko pot do železnice in to do Kumrovca. Nova cesta preko Virštanjskega kjer bi bilo potrebno zgraditi še dva mostička, prav tako vodi preko strmega Drenskega rebra in Virštanja. Enkrat se bo potrebno zagristi hribu v boke in ob Bistrici zviti cesto k Sotli!

Skopečno — strmina na Kozjanskem, ki bi jo morali obiti spodaj desno, kot so to pred leti že hoteli, kar dokazuje prvi odcepek ceste.

Politična šola v Nazarju

Prve dni novembra bo pričela z delom politična šola v Nazarju, ki so jo ustanovili na pobudo Občinskega komiteja Zveze komunistov v Mozirju. Šola je namenjena predvsem mladim komunistom.

Program predvideva, da bodo tečajniki predelali vrsto političnih in gospodarskih tem v obliki predavanj. Šola bo trajala blizu štiri mesece, predavanja pa bodo dvakrat tedensko po 4 ure. Ob zaključku bodo tečajniki delali pismene izpite iz tistih področij, ki si jih bodo sami izbrali. Na občinskem komiteju Zveze komunistov predvidevajo, da bo šolo obiskovalo kakih 25 članov.

-er

Tečaj za polkvalificirane

V Lesno industrijskem kombinatu Šoštanj so si že pripravili načrt za izobraževanje svojih delavcev. Tako bodo v kratkem organizirali tečaj za polkvalificirane delavce, ki ga bo obiskovalo 30 delavcev. V tem podjetju izdajo precej sredstev za izobraževanje. Doslej so štipendirali kar pet svojih ljudi v srednjih in visokih šolah. Po študiju pa so dobili le enega. Zato se upravičeno jezijo. Nujno bi bilo štipendista vezati pogodbeno bolj trdno kot doslej.

Gozdni delavci so dobili mopede

Gozdno gospodarstvo Nazarje ima zaradi obsežnega območja zelo raztresena delovišča. Da bi delavcem olajšali prihod na delovišče, ki so najbolj oddaljena, so jih do nedavnega prevažali z avtomobili podjetja. Ker pa so ti prevozi precej dragi, je o tem pred kratkim razpravljal tudi delavski svet podjetja in sklenil, da omogoči nakup 52 Tomosovih mopedov.

Vaše vrstice

Odstranimo zastarele navade

V Celju se že precej časa obeta sprememba pri prodaji kruha. Zavit kruh je vsekakor potreba, ki jo narekuje higiena in zahteve državljanov, ki vedo, da je denar, ki ga sprejema v roke prodajalka, kljub svoji vrednosti umazan, saj kroži iz roke v roko, ki pa niso vedno najbolj snažne.

Pravilo, da bi tam, kjer prodajajo prehranbene predmete, namestili uslužbence, ki bi poslovali le z denarjem, pa naj bi veljalo tudi za trgovine na periferiji mesta. S tem bi odpadla stara »štacunarska« navada, da mora biti prodajalec razen svojega dela tudi blagajnik. Primeri se, da prodajalec po izračunu prejme od stranke denar, ga prešteva, zatem pa nadaljuje s postrežbo pri drugi stranki, ki želi kupiti kruh, ali pa delikatesne izdelke.

Podobne primere opažamo celo v nekaterih delikatesnih trgovivinah v mestu. Ne morem sicer trditi, da gre tu zgolj za pomoč delovnemu tovarišu, ali da je to nalog poslovodje, vsekakor pa to ni pravilno. Blagajničarka pusti svoje delo, zamenja prodajalko, če le-ta v centrali prevzame blago ali podobno. Med tem pa mora upravljati tudi svoje redne blagajničarske posle. Tako smo spet pri starem sistemu »solidne postrežbe«.

Zato prav gotovo ne bi bilo odveč, če bi v sodobno urejenih trgovinah uredili in primerno prilagodili tudi postrežbo.

A-CE

PISMO IZ KANADE

Najlepša hvala

Pred kratkim smo objavili kratko pismo gospoda Martina Orača iz Kanade, ki je želel, da bi si dopisoval z mladimi ljudmi iz Celja. V zadnjem pismu, ki smo ga prejeli od njega, pa nam takole piše:

Lepo se Vam zahvaljujem za prizadevanje in verjemite, da sem prijetno presenečen in ganjen, ker je moja prošnja naletela na tolik odziv. Pisali so mi mladinci iz vseh krajev okoli Celja. Razumljivo je, da se z vsemi ne bom mogel dopisovati. Vendar sem jim za prve vrstice zelo hvaležen. Zato mi naj ne zamerijo oni mladi prijatelji, ki ne bodo dobili toliko pisem od mene. kot si želijo. Obljubim pa jim lahko, da bom njihovo željo po dopisovanju s Slovenci, ki žive v Kanadi posredoval znancem, saj si med njimi tudi mnogi želijo čeravno samo pisane besedice iz domovine.

Ali tega tudi ne boste verjeli?

Nekateri obiskovalci celjskih kinematografov si privoščijo tudi grobe šale na račun uslužbenk tega podjetja, ko pregledujejo vstopnice ob vhodu v dvorano in, ko morajo pojasnjevati in opozarjati na red, ki je potreben kot povsod drugod tudi tu.

Pripeti se, da je uslužbenka deležna od zakasnelega obiskovalca, ki ga med predvajanjem tednika ni pustila v dvorano, plohe žaljivk in celo »fizičnih podkrepitev«, pri čemer ne izostaja tudi, sicer ne povsem tuj izraz »marš«. Navadno taki objestneži s svojo »plačano pravico« nadaljujejo z brezobzirnostjo še v dvorani, tako da se mora med predvajanjem filma zaradi njih dvigniti cela vrsta gledalcev.

Da se mera nevolje uslužbenk še poveča, poskrbijo nekateri mlajši obiskovalci kinopredstav, ki si s pomočjo prijateljev v dvorani in večkrat tudi s pestjo utrejo pot v dvorano skozi stranišča vrata. To se dogaja predvsem v kinu Union. Tu je morala uprava kina po adaptaciji letos že tretjič popravljati še komaj nova vrata in tretjič zmenjati ključavnico.

Zakaj se ob tem ne vprašamo upravičeno; kje je kultura teh »kulturnih« ljudi in kje je pri njih obzirnost do sočloveka?

Da

V urarski delavnici

Smo v urarski delavnici v Mozirju. Ure vseh velikosti, velike in male, stenske in ročne. Merijo čas. Včeraj, danes in jutri. Natanko tako kot nekoč. Kot bi se v vseh teh dneh prav nič ne spremenilo, kot bi se nič ne zgodilo.

Stoletna, zaprašena starina tam na desni nekam votlo obuja spomine na preteklost. Krasi jo barvni ornament. Lastnik že trohni nekje v grobu, srce ure pa živi dalje in utripa s sekundami. In tista preperela lisa na sredi? To je barvno znamenje časa, tega pravično neusmiljenega sodnika v življenju. Na spodpolici bedita nad časom dve sedemdetletni starki. »Odpovedali sta«, tako je rekel kmet, ko ju je prinesel tam nekje izpod Volovjeka. Sveže olje jima vlije novih moči in znova zadihata polnokrvno.

Gledam in poslušam. — Enakomerni, ubrani utripi polnijo delavnico. Polmrak. Stara miza in luč na njej. Zunaj dežuje. Edini urar v vsej Savinjski dolini ima polne roke dela. To je Martin Avbreht.

Presenetila sem ga s vprašanjem:

— Ste si sami izbrali ta poklic?

— Rad bi postal fotograf, tudi elektrika me je zagonetno privabljala, potem pa, sam ne vem kdaj in kako, me je nekaj pahnilo semkaj.

— In danes?

— Danes bi se mogel posloviti od ur. Rad poslušam njih utripe in zares srečen sem le v delavnici.

— Vam kaj kali to srečo?

— Moje delo zavira pomanjkanje materiala. Zavod za napredek obrtništva nam ga je od 1945. leta preskrbel le za 28.000 din in to je bilo vse. Od takrat smo navezani le nase in na lastno iznajdljivost. Če poči pero, ure ne morem popravtiti. Zato pogostoma delo odklanjam in kmet roma z nepopravljeno budilko nazaj, tja nekam v hribe pod Radegundo ali pa v Robanov in Matkov kot.

— Vaš najsrečnejši dogodek?

— Vsekakor mojstrski izpit. Imel sem šele inaidvajset let, ko sem ga opravil. Bil sem takrat najmlajši urarski mojster v vsej Sloveniji. Zdelo se mi je, da se je sreča vsega sveta takrat nasmihala samo meni.

— Ste poročeni?

— Da, imam dva sinčka.

— Bosta urarja, sem radovedno pobarala.

— Moja želja to ni; če si pa kateri od njiju izbere urarstvo, mu ne bom branil.

Tako sva se zaklepetala, da sem pozabila pogledati na uro in to celo v urarski delavnici, kjer je 20 ur kazalo poldne.

»Dober tek « sem mu želela in zapahnila vrata.

Mozirju je zdaj čisto drugače, kakor je bilo v začetku minulega stoletja. Le tiktakanje ur je še prav takšno. kakršno je bilo v tistih davnih letih.

IZ ŽIVLJENJA NA VASI

Nove zamisli
za gospodarjenje v bodoče

V soboto je bilo v Narodnem domu posvetovanje predsednikov občin, sekretarjev občinskih komitejev Zveze komunistov, predsednikov občinskih odborov Socialistične zveze celjskega okraja ter predstavnikov okrajnega komiteja Zveze komunistov, okrajnega odbora Socialistične zveze in okrajnega ljudskega odbora. Medtem, ko so pod prvo točko dnevnega reda obširno govorili o razdeljevanju sredstev v komuni, pa so drugi del posvetovanja namenili razpravi o kmetijstvu.

Ta del posvetovanja je pravzaprav pomenil nadaljevanje nedavnega plenuma okrajnega odbora Socialistične zveze, ki je obravnaval kmetijsko problematiko celjskega okraja in med drugim postavil pred občine konkretizacijo načela, kako zastaviti nadaljnjo proizvodnjo v kmetijstvu za čim večje proizvodne uspehe in za krepitev socialističnega sektorja. Na podlagi zaključkov plenuma so občinski politični forumi pripravili konkretne predloge za svoja področja in jih na sobotnem posvetovanju predložili. Predlogi pa, ki bi morali temeljiti predvesm na vsebini dela, so dajali poudarek v glavnem le organizacijskim principom.

Na posvetovanju so znova potrdili že znano dejstvo, da nalog, ki jih pred kmetijstvo postavlja sedanji čas, ne bo mogoče izvrševati na razdrobljenih kmetijskih površinah in z veleposestniškim načinom gospodarjenja kmetijskih gospodarstev. **Poleg površinskega povečevanja socialističnega sektorja bo treba preiti tudi na industrijski način proizvodnje. V ta namen in v namen povečanja kooperacije bo treba formirati tako obliko kmetijske organizacije, ki bo na svojem območju kar najhitreje in najbolje zadovoljevala potrebe. Razumljivo je, da za tako pot ni šablon, prav tako pa bi bilo nesmiselno, če bi se zapirali v meje politično teritorialnih enot. Sodelovanje pri tako obsežnih nalogah je nujno potrebno in pobudo mora prevzeti socialistični sektor kmetijstva. Ob vsem tem je razumljivo, da bo treba prednost dajati predvsem tistim področjem, ki imajo za industrijski način proizvodnje v kmetijstvu kar največ naravnih in gospodarskih pogojev; seveda pa pri tem ne gre za zapostavljanje tistih, ki takih pogojev nimajo.**

Na podlagi izčrpne razprave, ki je vsebovala vse že omenjene ugotovitve, **se je izoblikoval predlog za velik kmetijski kombinat, ki bi zajel zaenkrat vse obrate socialističnega sektorja na območju žalske in celjske občine in bi združeval poleg proizvodnje nekaterih artiklov, ki jih je mogoče proizvajati na industrijski način, še vso potrebno predelovalno industrijo. Tako so predlagali, da naj bi bodoči kombinat vključeval klavnico, mlekarno, farmsko proizvodnjo perutnine in jajc itd. Osnova za tako proizvodnjo bi bila v močni surovinski bazi iz zemlje, ki jo obrati že imajo, predvsem v tovarni močnih krmil, ki bi jo v ta namen uredili.**

Pomembno pa je tudi mnenje, da kmetijski kombinat v žalski in celjski občini naj ne bi združeval tudi zadružnih organizacij na tem območju. V drugih občinah pa je situacija seveda drugačna.

O vsem tem bodo v prihodnjih dneh v občinah razpravljali in čez čas rekli končno besedo.

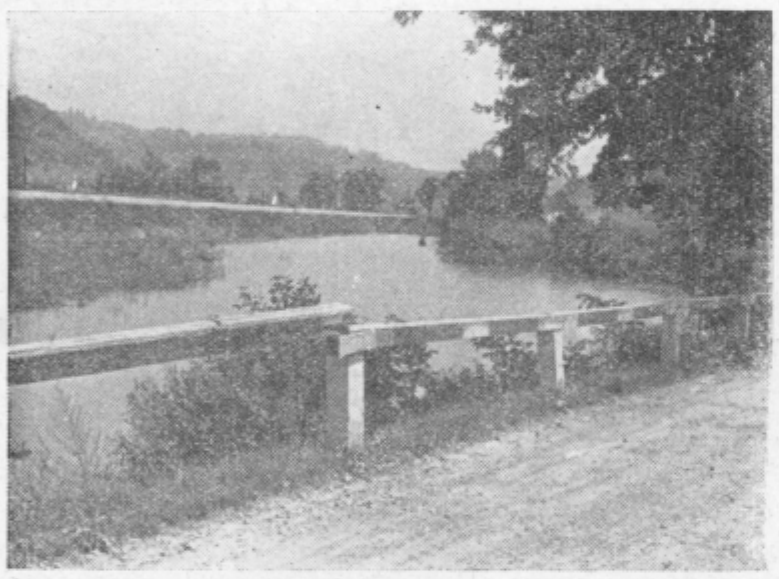

Jezerce, ki ga ni na karti

Svet se resnično nenehno spreminja. Ljudje spreminjajo zemlji obličje s svojim delom. Ko so gradili obsoteljsko progo, so morali zravnavati strugo reke Sotle, ki se je v velikih ovinkih zvijala po ravnini. Tako je tudi med cesto in progo pred vasjo Imeno ostal okrog 200 m dolg odsek stare struge, kamor se steka tudi majhen potoček. Na Šmarskem se je torej pojavilo jezerce, v katerem žive tudi ribe, ki pa ga nikoli ne bo na zemljevidu. Ob spomladnih in jesenskih nalivih pa se nova Sotla zlije s staro, da je proga na sredi vodovja kot dolg otok ali most.

Regres
za mleko

Na zadnji seji občinskega ljudskega odbora v Celju so odborniki sprejeli predlog sveta za kmetijstvo in gozdarstvo o regresu desetih dinarjev za vsak prodani liter mleka v 1961 letu. Regres so odobrili zaradi opravičljivih vzrokov izgube, ki jo izkazuje polletna bilanca kmetijskega gospodarstva Celje pri proizvodnji mleka.

Celjsko kmetijsko gospodarstvo je do aprila letošnjega leta prodajalo mleko pod lastno proizvodno ceno. Posestvo, predvsem pa živinrejska enota, pa si prizadevata, da bi izgubo pri proizvodnji mleka čim hitreje znižalo. V ta namen so prodali že štirideset krav, katerih molznost je zelo nizka — prodali jih bodo še dvajset — za krmljenje pa so proizvedli dovolj lastne krme, pa tudi silaže, zmanjšujejo proizvodne stroške pri prodaji mleka in vztrajajo na uveljavitvi zahtevka za škodo, ki ga je na obratu Žepina povzročil cinkarniški plin. Če bodo vse to dosledno izvajali, bodo izgubo v drugem polletju lahko zmanjšali. Ob vsem tem pa bi pri vsakem litru mleka bilo še vendarle deset dinarjev čiste izgube. Da ta v naprej planirana izguba ne more ravno stimulativno vplivati na kolektiv živinorejske enote kmetijskega gospodarstva, je razumljivo. Zato je občinski ljudski odbor ta predlog sveta za kmetijstvo in gozdarstvo z razumevanjem sprejel in za vsak prodani liter mleka odboril deset dinarjev regresa.

PRED ZIMSKO IZOBRAŽEVALNO SEZONO KMETIJSKEGA ŠOLSKEGA CETRA V VRBJU

Specializacija kmetijskih poklicev

V razvitih deželah je poleg ostalih značilnosti razvoja tudi pestrost poklicev, ki omogoča visoko strokovnost navkljub širini gospodarske dejavnosti. Tako v ZDA, Sovjetski zvezi in še marsikje govorijo o več tisoč poklicih.

Tudi pri nas, zlasti pa v industriji in deloma v obrti, težimo k specializaciji. Pomislimo samo koliko poklicev je »rodila« ena sama obrtna stroka kot je na primer — ključavničarstvo?

In v kmetijstvu — močni gospodarski veji, kako je s to rečjo tu?

Še do nedavnega je delitev dela v tej panogi bila odraz drobnoblagovne proizvodnje. Kmetijski proizvajalec je bil vse — enostavno kmetijski delavec. Ob večjih naporih družbe za razvoj kmetijstva je tudi prišlo do hitrih in obsežnih sprememb. Prodiranje agrarne tehnike, reprodukcijskih in zaščitnih sredstev, strokovnih služb, delitev na panoge ob krepitvi kompleksne proizvodnje, vse to je na področju kmetijstva bilo povod za nove poklice.

Okrajna zbornica za kmetijstvo in gozdarstvo je ustanovila kmetijski šolski center v Vrbju, ki je namenjen izobraževanju in izpopolnjevanju delavcev. Le-ti naj bi si pridobili v tem centru ustrezne kvalifikacije za delovna mesta, ki zahtevajo višjo stopnjo priučenosti. Center je torej začetna stopnja kmetijskega šolstva, ki se potem nadaljuje preko kmetijskih šol nižje in srednje stopnje kot v Vrbju, Šentjurju, v Celju, v Medlogu itd.

Prihodnji mesec se bodo v Vrbju začeli seminarji za naslednja delovna mesta:

Živinoreja; molzači, oskrbovalci molznih krav, oskrbovalci telet v teletiščih.

Sadjarstvo; sadjarji in sadjarji —jagodičarji.

Poljedelstvo; splošni poljedelci in poljedelci-hmeljarji.

Udeleženci seminarjev bodo člani delovnih kolektivov s kmetijskih gospodarstev in zadružnih ekonomij in so tisti, ki so že na ustreznih delovnih mest. Eden izmed pogojev za udeležbo na seminarju naj bi bil tudi ta, da je udeleženec že doslej vešč pri upravljanju traktorja in kmetijskih strojev.

Posvetovanje o gostinstvu in turizmu

Pretekli teden sta se na okrajnem odboru Socialistične zveze sestali kar dve podkomisiji za družbeno upravljanje — podkomisija za blagovni promet ter podkomisija za gostinstvo in turizem. Slednja se je sestala v četrtek. Člani te podkomisije so pod predsedstvom tovariša Zmaga Likarja pregledali naloge tega pomožnega organa in v zvezi s tem obširno govorili o širšem posvetovanju o problematiki gostinstva in turizma, ki bi ga naj podkomisija pripravila.

Ker bo posvetovanje velikega pomena ne samo zaradi nujnosti seznaniti s politiko gostinstva in turizma širši krog ljudi, temveč tudi zavoljo neutemeljenega mnenja, da ostaja problematika te panoge nezapažena, mu bo treba posvetiti kar največ pozornosti. Podkomisija naj bi za posvetovanje pripravila okvirne smernice, ki naj bi poleg ostalega orisale tudi vlogo zdraviliških svetov, vrednotenje dela turističnih lovskih in drugih društev, predvsem pa začrtale nadaljnjo politiko gostinstva in turizma v okraju. Vse to naj bi v občinah prilagodili svojim pogojem dela in potrebam. Posvetovanje, ki naj bi bilo v začetku prihodnjega meseca, bo prav gotovo spregovorilo tudi o kadrovanju, investicijah in podobnih pomembnih vprašanjih.

NA VASEH SO SE DOBRO ODREZALI

Te dni bodo v celjski občini zaključili letne konference organizacij Ljudske mladine. Medtem, ko so šolske organizacije svoje obračune dela položile že ob zaključku šolskega leta, pa se je mladina v gospodarskih organizacijah in na vaseh zbrala k letnim konferencam v zadnjih tridesetih dneh. Na konferencah so spregovorili o marsičem, še vedno pa je ostalo precej takega, o čemer bodo aktivi Ljudske mladine morali razpravljati že na začetku novega delovnega razdobja. O tem nam je več povedal predsednik občinskega komiteja Ljudske mladine v Celju Fredi Golavšek.

»S potekom in vsebino letošnjih konferenc smo lahko kar zadovoljni. Marsikje so mladi ljudje opozorili na številne probleme, ki jih bodo morali delovni kolektivi v bodoče hitreje reševati. Predvsem mislim pri tem na vprašanje odnosov, razvedrila in podobno. Premalo pa je bilo konferenc, ki bi obširno nakazale vlogo mladine v proizvodnji, v politiki nagrajevanja in razdeljevanja sredstev. In če pravimo, da naj bodo konference odraz dela organizacije med letom, potem moramo žal ugotoviti, da je bilo tudi v medkonferenčnem razdobju premalo razprav o tem.

Letos smo priporočili vsem organizacijam, da izvedejo predkonferenčne sestanke, kjer naj se podrobno pogovorijo o poteku in vsebini teh obračunov dela. Opazili smo, da so bile konference mnogo boljše tam, kjer so se teh predkonferenčnih sestankov lotili z vso resnostjo in jih tako tudi izvedli. Torej — izkušnja več za naslednje leto.

Prav tako pa kot so nas konference v podjetjih ponekod razočarale, smo bili prijetno presenečeni na skoraj večini konferenc vaških aktivov. Ne samo, da je mladina izredno živahno razpravljala, temveč bi lahko iz vseh njihovih besed povzeli, da mladi ljudje prav zares težijo za napredkom svojega kraja. Niso redki primeri, ko je mladina v svoje roke prepevzela pobudo za gradnjo ali popravilo komunalnih objektov, športnih igrišč itd. tam, kjer je za dobro delo najmanj pogojev, mladina povezana v najtesnejši kolektiv. Kljub vsem tem dobrim stranem dela vaške mladine, pa ugotavljamo, da aktivi vse premalo sodelujejo s kmetijskimi organizacijami. Zato ni čudno, da je bilo med diskutanti na konferencah le malo takih, ki so razpravljali o kmetijstvu na svojem območju. To pa bo v bodoče nedvomno nujno potrebno.

Občinski komite Ljudske mladine bo takoj po končanih letnih konferencah pričel s seminarji za novoizvoljena vodstva Ljudske mladine. Menijo, da je to prvi korak k pospešitvi njihovega dela. Kmalu za tem bodo organizirali posvetovanje o delu klubov mladih proizvajalcev in v industriji, nato še posvetovanje o delu šolskih športnih društev, domskih skupnosti in podobno. Vse to delo pa bodo pospešeno nadaljevali po občinski konferenci Ljudske mladine, ki jo bodo izvedli proti koncu naslednjega meseca.

-lj

Vtisi s potovanja po Sovjetski zvezi

Tako jih učijo v šoli

S tovarišem Zvonetom Draganom, predsednikom okrajnega komiteja Ljudske mladine v Celju sva se bližala koncu najinega pomenka o njegovem nedavnem potovanju po Sovjetski Zvezi.

»Bilo je v Gurzufu, v majhnem mestecu ob Črnem morju v mednarodnem turističnem centru, »Sputnik« kamor so naši gostitelji poleg nas — predstavnikov slovenske mladine — namestili še češko in vzhodno-nemško mladinsko delegacijo, je pričel pripovedovati tov. Dragan. Teden dni ob Črnem morju smo izrabili za oddih, pa ne bi mogel reči, da naše življenje zato ni bilo pestro. V turističnem centru je vse potekalo po določenem redu — od jutranje telovadbe pa do nacionalnih večerov, ki smo jih sami pripravljali. Ti večeri so bili edina priložnost za izmenjavo mišljenj med mladimi predstavniki različnih narodov in ni čudno, da smo se zapletali v dolge in zanimive pomenke. Tako sem ob neki priliki začel razgovor z mladim Čehom — članom češke mladinske delegacije in po uvodnih besedah sva prešla na tisti del pomenka, za katerega sva vedela, da bo nekoliko kočljiv in sva si ga morda prav zato oba želela. Povpraševal sem ga o tem, kaj meni o Jugoslaviji in njenih ljudeh. Pričakoval sem, da se bo z odgovorom obotavljal, da mu bo nerodno, da bo ovinkaril, pa ni bilo nič takega. Odgovor je bil hladnokrven, toda naučen: »Jugoslavija je imperialistična dežela z nevtralno zunanjo fasado«, mi je dejal. Ko sem ga ves presenečen poprosil, naj ponovi, kar je povedal, ni stavka niti za besedico besedico spremenil.

Tako se je začelo najino — lahko bi tako rekel — čudno prijateljstvo. Ure in ure sva nato presedela skupaj, se pogovarjala v tujem jeziku in včasih že skoraj obupavala. Pa mi danes ni žal »zamujenih ur« — tako je tiste trenutke imenoval nekoč moj sobesednik, ko se mi je opravičeval, da mi jemlje toliko časa. Mladi Čeh mi je povedal, da se je takih besed naučil v šoli in da jih ponavlja, kljub svojemu drugačnemu prepričanju. Skoraj z bolečino je ponovil tiste besede o »jugoslovanskem izdajstvu socialističnega tabora« in podobne stvari. Zahvalil se mi je, da sem ga prepričal o pravilnosti naše poti in na koncu je tudi sam zaigral na odprte karte. Iz njegovega vedenja, predvsem pa iz številnih besed sem dobil občutek, da so Čehi prešli v kronično depresijo, brez volje za samostojne naloge in akcije. To mi je moj prijatelj kasneje tudi sam pordil. Mladina sicer poskuša zadnje čase zelo obzirno zrahljati centralistične okove in ustvariti samostojnejšo podlago za notranji razvoj, pa naleti pri tem na vrsto težav.

Naslednjih nekaj minut sva s tovarišem Draganom posvetila mladini v Sovjetski Zvezi. Medtem ko je Komsomol — po besedah tovariša Dragana — še precej kadrovska organizacija in vključuje malo prav zares mladih ljudi — od šestnajst tisoč mladine v tovarni krogličnih ležajev v Moskvi je le štiri tisoč komsomolcev — pa je tudi med sovjetsko mladino čutiti težnjo po modernizaciji življenja. Ker pa pri tem zadenejo na problem materialnih sredstev, imajo močno razvite oblike kolektivnega razvedrila, ki so nedvomno zvezane z manjšimi finančnimi izdatki. »Če govorim o sovjetski mladini, nikakor ne moremo mimo uspehov, ki so jih dosegli pri problemu posebne »družine reda«, ki opravljajo ulična dežurstva in poskušajo prestopnike preusmeriti, da koristneje preživijo prosti čas. Vodijo jih v gledališča, na razstave itd. V skrajnih primerih pa se za »rešitev« zaveže delovni kolektiv kakšnega podjetja. Pravijo, da so pri tem dosegli že veliko uspehov.«

To-le, kar nameravam zabeležiti zdajle, ne sodi sicer k razpravi o mladini te ali one dežele, je pa v času dvaindvajsetega kongresa Komunistične partije Sovjetske zveze vendarle zanimivo. »Presenečenje čisto posebne vrste smo doživeli v Kijevu na razstavi dosežkov Ukrajine po revoluciji. Presenetil nas ni samo plan gospodarskega razvoja Ukrajine, ki predvideva, da bo s prvim januarjem 1965. leta zagotovljena materialna osnova za prehod v komunizem, nadalje ugotovitev, da Ukrajina proizvede v trinajstih dneh zdaj toliko kot je pred revolucijo v enem samem letu in podobno, temveč predvsem velika karta sveta, ki prikazuje napredek socializma. Z rdečo barvo so na karti označene dežele s socialistično družbeno ureditvijo, z belo pa tiste, ki jih Sovjeti prištevajo v imperialistični tabor. Jugoslavija je označena — z belo barvo! Naj omenim še to, da je bilo spremljevalki, ki nam je karto pokazala, močno neprijetno.

K razstavi v Kijevu bi dodal še to, da smo dobili občutek, da Sovjeti sicer zelo mnogo govorijo o materialni osnovi za komunizem, ki naj bi bila podana vsaj v osnovnih obrisih torej že do 1965. leta in bi Ukrajina po tem datumu že lahko delala prve korake v komunizmu, prav malo pa je bilo takrat besed o tem, če bo takrat ob prehodu v komunizem ustrezal tudi nivo družbenih odnosov.

Del slovenske delegacije slikan na Jalti. Med njimi so tudi **vsi** trije Celjani.

KULTURA IN PROSVETA

Svobodna ustvarjalnost nad vse

(Razgovor s tržaškim slikarjem Jožetom Cesarjem)

To je bil razgovor brez udeležbe svinčnika in papirja, torej tudi brez uradne konvencionalnosti. Razgovor, ki ga je dejansko sprožila njegova razstava v foyeru celjskega gledališča, ki je prišel nekako sam po sebi in v katerem seveda tudi ni šlo zgolj za interpretacijo njegove, se pravi, slikarjeve ustvarjalnosti, marveč morda še bolj za nekatere širše likovne vidike, ki dandanes nujno vznemirjajo slehernega likovnega izobraženca in še prav posebej slehernega iskreno čutečega in iskreno mislečega ustvarjalca.

Osnovna misel, ki je hkrati tudi osnovni koncept Cesarjeve umetniške osebnosti, je pravzaprav spoznanje, ki ni novo, ki spada tako rekoč že v »muzealije« najrazličnejših umetnostnih tokov, ki pa utegne biti v dandanašnjem času malone tvegan oportunizem. To spoznanje je namreč v tem, da kaži umetnost zrcalo družbi in da bodi umetnik oblikovalec in posredovalec svojega lastnega notranjega izraza. »Resnična umetnost ne more živeti zase«, pravi Cesar, »ločeno od časa in okolja, v katerem nastaja, ne more biti sama sebi namen, kar pomeni z drugimi besedami, da tudi resnični umetnik ne more eksistirati izven trdnih tal, v sferah praznega prostora, napolnjenega še kvečjemu z zrakom. To vprašanje je v naši dobi zlasti živo prisotno v razmerah tržaškega slikarstva, torej v specifičnih pogojih, ki skušajo umetnika degradirati, ga onemogočiti, da bi govoril v lastni govorici in ga hkrati osmešiti pred najširšim občinstvom. Tu lahko uživa spoštovanje in ugled največji mazač in istočasno ponižanje in pezir najsijajnejši slikar. Vse je pač odvisno od naklonjenosti tistih, ki imajo umetnost v zakupu; občinstva, ki bi stvaritve razumelo s srcem in ne zgolj z denarjem, praktično ni, in od tod je morda razumljivo, če mi je ljubše, da morem s svojimi deli govoriti preprostemu občinstvu še tako zakotnega kraja.«

Seveda bi bilo povsem zgrešeno iskati v teh besedah kakšno Cesarjevo resignacijo, saj je naposled res, da mu kakšno novo priznanje ni potrebno, ker je namreč staro priznanje še dovolj trdno; dosti bolj kot v tem se zdi vredno iskati motive takšne opredelitve v misli: umetnik naj bo predvsem človek, se pravi, v njegovi človeški fiziognomiji, v vzroku, zaradi katerega je nebo na njegovih slikah viharno in temno in so barve zgoščene. To pa je predvsem njegova brezkompromisna narava, izoblikovana v boju zoper trde razmere in s samim seboj. Ta je ustvarila Cesarja in Cesar je ustvaril njo. Posledica tega je, da drugače kakor slika ne zna slikati, da slika zanj ni samo dekoracija nečesa, ampak predvsem izraz, s katerim skuša najti globlji odgovor na življenjska vprašanja v duhu humanizma. In ker je vseskozi dosledno ostal zvest samemu sebi, pri čemer mu je bil najvišji umetniški princip svobodna ustvarjalnost in iskrenost izpovedi, je do danes ostal tako rekoč izven vseh izmov, zato pa toliko bolj povezan z realnostjo življenja in ljudi, ki jim pripada. -dhr

Spodbude za naprej

Med prvimi ljudsko-prosvetnimi kolektivi, ki so že opravili letošnje občne zbore, je tudi pevski zbor ZPD »France Prešeren«. Občni zbor pevskega kolektiva se je odlikoval s polnoštevilno udeležbo, kakor tudi po izredno živahni razpravi in dobrih predlogih za delo v prihodnji delovni dobi. Delovni poročili predsednika Hinka Jordana in tajnika Cirila Zalesjaka sta pokazali na dokaj uspešno delovno leto.

V začetku je bil pevski zbor brez dirigenta. Odpadli so nekateri pevci in pevke in na kakšne uspene ni bilo upati. Pevskemu zboru je tedaj priskočil na pomoč prof. GRUM, ki je vodil v Štorah še dva pevska zbora. Ta izredna požrtvovalnost dirigenta je dvignila v pevskem zboru zaupanje in voljo do dela. Pod njegovim vodstvom je imel pevski zbor potem koncerte v Rogaški Slatini, Štorah, Solčavi in Gornjem gradu. Z uspehom se je udeležil tudi revije pevskih zborov v Šentjurju in Mariboru. Razen navedenih koncertov je pevski zbor sodeloval tudi pri nastopu združenih pevskih zborov v Ljubljani ob priliki 20. obletnice vstaje in ljudske revolucije.

Manj razveseljiva je bila za udeležence vest, da dosedanji predsednik Hinko Jordan, ki je vodil pevski zbor kot predsednik polnih 12 let, zaradi zdravstvenega stanja ne bo mogel odboru več predsedovati. Občni zbor mu je za tako dolgo dobo njegovega izredno požrtvovalnega in uspešnega vodstva zbora izrekel posebno zahvalo.

Pevski zbor ima sedaj mladega dirigenta tov. Edija Goršiča, s tem pa mu je ponovno dana možnost, da zazivi v polnem in plodnem delu. Pri tem je še posebno razveseljivo, da so v početku novega delovnega leta pristopile k pevskemu zboru nove pevke in novi pevci, zlasti še, da so bile že prve pevske vaje zelo dobro obiskane.

Ko se je po zaključku občnega zbora zahvalil delovni predsednik za izredno lepo udeležbo je še dejal: V novo sezono stopamo resno in upam, da bomo dokazali, da znamo ceniti vso podporo, ki nam jo daje naša ljudska oblast. P. A.

Mladinska politična šola

Osmega novembra bo v Celju začela z delom mladinska večerna politična šola. V šolo so sprejeli sedemdeset mladincev in mladink, ostalih prijavljencev pa zaradi pretesnih prostorov niso mogli upoštevati. Mladinska večerna politična šola, ki je v Celju postala že tradicionalna oblika izobraževanja mladine, je organizirana v dveh stopnjah. Medtem, ko bo prva stopnja dajala svojim slušateljem osnovno znanje o današnjem družbenem življenju, bo druga stopnja bolj izpopolnjena in zahtevnejša. V njej bodo dodatno izobrazbo dobivali tisti, ki so šolo prve stopnje že zaključili. V letošnjo šolo so vnesli nekaj sprememb. Poleg tega, da bo nekoliko daljša od lanske, bo tudi njen način dela mnogo intenzivnejši. Zato menijo, da bodo slušatelji ob zaključnih izpitih pokazali več znanja kot iz šol preteklih let.

IZ DVEH — ENA TRIBUNA

Te dni sta se združili »Torkova tribuna« celjske delavske univerze in »Tribuna mladih« občinskega komiteja Ljudske mladine v Celju. Za združitev so se odločili po temeljiti razpravi, predvsem pa zavoljo boljše organizacije, agitacije in skupne politične akcije. Vsakih štirinajst dni bo zdaj na sporedu »Torkove tribune« predavanje za mladino, ki pa se ga bodo seveda lahko udeležili tudi ostali. Tako pripravljajo med drugim zanimive teme o plesu, modi, razvedrilu, pri vsem tem pa seveda ne pozabljajo tudi na ostala družbeno koristna predavanja.

Čitajte »Celjski tednik«

Z OBČNEGA ZBORA CELJSKEGA DELAVSKEGA ODRA

Pred novo sezono

Številnim občnim zborom, letnim konferencam in ostalim obračunom dela, ki se v zadnjem času vrstijo kar drug za drugim, se je pred dnevi pridružil tudi občni zbor celjskega Delavskega odra. Občni zbor je sovpadel v čas skrbnih priprav na novo gledališko sezono in je zato tudi potekal v tem znamenju.

Lani se je celjski Delavski oder predstavil publiki s štirimi deli. Za mladino so pripravili Sestero mušketirjev ter Kekca in Mojco, za ostale pa Kukavičje jajce in ob koncu sezone še Hlapca Jerneja. Igrali so sedeminpetdesetkrat in imeli od tega 27 gostovanj po vsem okraju. Uspehom doma pa so se pridružile še pohvale z okraja in republiške revije. Glede na to ter na dolgoletno tradicijo in načrte, ki jih imajo, bi amaterji celjskega Delavskega odra zaslužili vse priznanje.

Odveč bi bilo, če bi znova poudarjali požrtvovalnost in veliko voljo tega ansambla, če bi znova načenjali številne probleme in težave, ki so veren spremljevalec njihovega dela in jih prav zares ni malo. Kljub vsemu so namreč načrti Delavskega odra za letošnjo sezono dokaj smeli in prav je tako. V Delavski oder se je zadnje čase vključilo precej mladih ljudi in ti bodo lahko marsikaj napravili. Zato bi bilo prav, da ostane pomlajevanje igralskega kadra v delovnem programu še naprej na prvem mestu.

Kljub temu, da je bilo na račun tega, ker se je začetek sezone v Delavskem odru letos nekoliko zavlekel, že nekaj kritik — ki pa so bile prav gotovo dobrohotne — igralci in režiserji ne mirujejo več. Poleg tega da že delj časa obnavljajo Cankarjevega hlapca Jerneja, ki je premiero doživel že na letošnjih letnih amaterskih igrah v Dobrni in bodo v soboto prav s tem delom začeli letošnjo sezono, vzporedno študirajo še Linhartovo veselogro Matiček se ženi. Ti dve deli so tudi namenili za gostovanje v Virovitici, katere gledališki ansambel se je udeležil amaterskih iger v Dobrni. Celjani jim bodo obisk vrnili in z njim še bolj utrdili prijateljske vezi, ki vežejo obe gledališči.

Za otroke bo Delavski oder pripravil dve deli — eno od teh bo morda Kraljica palčkov. Kasneje nameravajo postaviti na oder še neko češko noviteto in prav gotovo še kaj. O načrtih ne govorijo radi. To pa je končno razumljivo, saj »dolgoročno planiranje« pri ljudeh, ki imajo službene obveznosti drugje, ne bi bilo na mestu. Eno pa drži — volje jim ne manjka, dobrih želja jim ne bi škodilo in malo več priznanja tudi ne. -ij

Koncert gostov iz Varaždina

Pred dnevi so nas ogreli s svojo muziko prijatelji iz Varaždina — zbor tamkajšnje glasbene šole pod vodstvom prof. Zubra ter njihov gledališki orkester. Oba koncerta, popoldanski za mladino in večerni za ostalo občinstvo sta bila prirejena na pobudo Okrajnega sveta Svobod, ki vzdržuje tople stike z omenjeno ustanovo iz Varaždina že vrsto let in je to gostovanje že prešlo v tradicijo.

Žal prepozno prispeli plakati in pomanjkljiva reklama niso napolnili večerne predstave tako kot ono popoldne, prisotni so pa toliko bolj prisrčno spremljali spored, ki ga je izvajal deloma zbor, deloma pa orkester z mladimi solisti.

Izvajanje zbora so ponovno potrdila sloves, ki ga uživa ta ansambel v državi, čeprav se je nekoliko poznalo, da niso daleč počitnice, torej sezona brez vaj. Program zbora ni bil obsežen, vseboval je pa dela domačih avtorjev, pa tudi svetovnih klasikov, kot sta Brahms in Ch. W. Gluck.

Ob orkestru so nastopili mladi solisti, bivši dijaki varaždinske glasbene šole. Če je bariton Petrušanec pel Mozarta šolsko, ne velja isto za izvajanje Pospiš Ružice in Hralja Ružice, ki sta pokazali višjo stopnjo muzikalne dospelosti. Zlasti Hralja Ružica je presenetila s stilno izvedbo arije iz Händlovega Xerxa. V njenem petju ni manjkalo onih podrobnosti, ki so latne izbrancem. Njeno petje je skrajno kultivirano, prežeto z globokim in nežnim občutkom ter zrcali popolen smisel za klasiko. Prav tako je razvila Pospiševa v Saint-Saensovi ariji iz Samsona in Dalile mnogo pristnega romantičnega hrepenenja.

Orkestralni part koncerta v izvedbi sicer številčno šibkega simfoničnega orkestra je bil na lepi višini in je nudil užitek.

Umetniški vodja koncerta prof. Zuber je tu in tam komentiral izvajajoče, kar sicer pri nas ni v navadi, je pa sprožilo mnogo odobravanja.

Koncert varaždinskih gostov je bil posvečen 20-obletnici vstaje jugoslovanskih narodov in je s svojo kvaliteto vzbudil v poslušalcih globok odmev. V. M.

S POLIC ŠTUDIJSKE KNJIŽNICE

Beker M. & I. Čurčin: An Advanced Course of Spoken English. 3. izd. Zagreb 1959. S. 21350.
Clegg H. A.: Industriska demokratija i nacionalizacija. Beograd 1960. S. 21396
Gradišnik J. & E. Kopriva & V. Naglič: Pomorska slovenščina. Ljubljana 1961. S. 21456.
Kautsky K.: Klasne suprotnosti u dobi francuske revolucije. Beograd 1959. S. 21396/2.
Paternu B.: Slovenska literarna kritika pred Levstikom. Ljubljana 1960. S. 21361.
Renner K.: Socijalna funkcija pravnih instituta. Beograd 1960. S. 21396/3.
Rudaux L. & G. de Vaucouleurs: Astronomie. Paris 1959. S. II. 2241.
Stamenković R. & D. Ladević: Monetarni, platni i finansiski aspekti svetske privrede. Beograd 1960. S. 20860/9.
Tegeder F.: Verfahren der Chemie-Industrie in farbigen Fliessbildern. I. Braunscweig 1955. S. II. 2258.
Varga E. S.: Promene u ekonomici kapitalizma usled drugog svetskog rata. Beograd 1960. S. 21595/4.
Worth B. C.: The Nature of Living Things. New York 1955. S. 21300.

D. Hribar:

Iz dnevnika s poti po severni Italiji

Medtem ko je ogled Padove izpadel s programa spričo zamude v Trstu, smo se tudi v Veroni zadržali le kratek čas. Vsekakor namreč prekratko, da bi mogli videti kaj več od tistega, kar le lahko vidijo mimobežni turisti. Tako smo od tod krenili dalje že ob dveh popoldne. Vreme se je med tem zvedrilo in poslej nas je vseskozi spremljalo toplo italijansko sonce.

Vozili smo se mimo mnogih namakalnih kanalov, zgrajenih za primer suše, s katerimi razpolaga poleg premoznejših lastnikov tudi poseben kmetijski koncern, ki oddaja vodo koristnikom proti plačilu.

Potem ko smo prešli tri italijanske pokrajine, smo se okrog desete ure zvečer ustavili v središču Milana, drugega največjega italijanskega mesta, ki šteje okrog dva milijona prebivalcev in je hkrati kulturni in gospodarski center severne Italije. Tu smo prespali, da bi si naslednji dan dopoldne ogledali nekatere zanimivosti, vsaj nekatere izmed tistih, ki izpopolnjujejo milanske turistične vodnike.

Predvsem velja za največjo privlačnost tega velemesta prav njegov center, ker je pač tu v teku stoletij nastalo največ kulturnih spomenikov. Med vsemi, ki priklepajo nase oči (za razliko od tistih, ki priklepajo tudi duha), je gotovo na prvem mestu znana

STOLNICA DOUMO

najpomembnejša in hkrati največja gotska zgradba Italije. Graditi so jo pričeli 1386. leta v času G. G. Viscontija in odtlej se je pri gradnji menjavalo mnogo generacij arhitektov, umetnikov in zidarskih mojstrov. (Znani so predvsem campionski mojstri). Čeprav pomeni letnica 1858 formalno zaključek del, stolnica dejansko še potem ni bila v celoti dokončana — v letih 1948 in 1950 so namestili še troje bronastih vrat; razen tega se je ta arhitektonska mojstrovina spremenila v pravcato »tovarno Duomo« — ker morajo stolnico namreč neprenehoma (beri: vsak dan sproti) obnavljati.

Milanska Scala

Stolnica je grajena v obliki latinskega križa; je 156 metrov dolga in 62 metrov široka. Najvišji stolp (v katerem se je mogoče za 100 lir povzpeti peš, za 200 lir pa z dvigalom na vrh) meri preko 90 metrov; na 350 ošiljenih stolpičih pa je 4400 kipcev. Če upoštevamo še nekaj tisoč golobov, ki vsak dan znova dobesedno prekrijejo razsešen Trg Duomo, čez noč (in tudi čez dan) pa si poiščejo bivališče v izboklinah in vboklinah arhitekture, so s tem glavni podatki izčrpani. Notranjost je seveda mračna — vsa svetloba prihaja vanjo skozi svetopisemske prizore, ki jih je slikarski čopič v živopisanih barvah vtisnil v dragoceno muransko steklo.

Naslednji spomenik, ki ga turistični prospekti postavljajo na začetek cele vrste milanskih posebnosti, je

GRAD SFORZESCO

ki datira iz sredine petnajstega stoletja in ki je seveda povezan z imeni nekaterih velikašev. Medtem ko je mesto v preteklosti baje prav tu doživelo svojo najpomembnejšo zgodovino — grad je bil v vojnah večkrat opustošen in so ga pričeli rekonstruirati 1893. leta (zlasti močno pa ga je prizadela zadnja vojna), je danes v njem muzej, umetnostni in zgodovinski inštitut in univerzitetna knjižnica. V umetnostnem oddelku velja prav gotovo za največjo znamenitost Michelangelovo delo Pieta, v čigar družbi pa je mogoče najti še stvaritve Bellinija, Correggia, Bergognona, Foppe, Lotte in drugih italijanskih slikarjev.

Žal te zbirke ni bilo mogoče videti, ker je oddelek ob ponedeljkih zaprt in tako je bilo tudi premalo časa, da bi si jo bili ogledali ob povratku v Milano; pač pa smo ob tej priložnosti za 200 lir videli

ZADNJO VEČERJO

Leonarda Da Vincija. Delo, ki ga je umetnik oblikoval v letih 1495 do 1497, je razprostrto na steni bivšega samostana ob cerkvi Santa Maria delle Grazie, ki je bila v drugi svetovni vojni porušena. Slika je kakih osem metrov široka in kake tri metre visoka. Razen razpok v obeh kotih, ki so ostale kot posledica vojne, je v celoti ohranjena. Vsekakor ne kaže zgolj sledov za velikim umetnikom, pač pa njegovo živo prisotnost. Toda da bi to prisotnost človek vsaj bežno občutil, bi bilo potrebno nekaj več kakor bornih pet minut.

Nemara največje presenečenje ali celo v nekem smislu razočaranje, ki ga lahko doživiš sredi Milana, je tako rekoč kontradikcija med opero iz predstav in tisto, ki jo vidiš. Gre namreč za slovito

MILANSKO SCALO

ki velja poleg newyorške Metropolitanske opere za najboljšo operno hišo na svetu, ki pa na zunaj, kakor kaže slika, pravzaprav ni »nič posebnega«. Seveda zunanjost v bistvu tudi ni važna; res je namreč, da bi podobnih fasad lahko našli še vse polno, da pa bi nemara teže našli opero s tolikšnim glasom in tolikšno slavo. Če bi hoteli ta dva atributa izraziti v denarju, stane najcenejša vstopnica 1500, abonma za sezono v loži pa milijon lir.

V scali je naposled tudi muzej, ki prikazuje tako njen razvoj kakor razvoj operne glasbe sploh.

Preostane nam še bežen sprehod do kraja, kjer ne more biti pokopan, kdor nima dovolj denarja, da si lahko postavi dovolj drag spomenik. To je tako imenovano

POKOPALIŠČE BOGATAŠEV

v katerem domujejo poleg cipres in pokopaliških grmov marmornati in bronasti kipi in kjer je dejansko poleg posmrtnih ostankov premožnih prebivalcev Milana našla svoje počivališče tudi bogata arhitektura in še bolj bogato kiparstvo.

Morda ni nezanimiva zgodba o nekem kmetu, ki ga je želja po tem, da bi se smel vsaj s svojim spomenikom pridružiti uglednim smrtnikom, gnala v Ameriko, kjer se mu je posrečilo obogateti in si tako še za življenja postaviti spomenik. Ta je zapopaden v ogromnem kosu posebnega marmorja, oblikovanega v nekakšno žensko gmoto z glavo na vrhu, ki po vsej priliki personificira domovino, in v dveh bronastih kravah naravne velikosti, ki ju ob vznožju vodi kmet.

Malce manj nenavadna je recimo grobnica z naslovom zadnja večerja, ki jo je iz brona v naravni velikosti figur izoblikoval kipar Camillio Castiglioni.

Ob tem pa postane docela preprost tisti košček tega prostornega pokopališča, kamor so 1954. leta položili znanega opernega dirigenta, umrlega v New Yorku. Na železnih vratih piše — Toscanini.

—o—

Prihodnjič: Torino — obisk v tovarnah Fiat in Olivetti, v redakciji največjega dnevnika La Stampe.

Slavolok miru, zgrajen v letih od 1807 do 1822

KAREL POLUTNIK

PET TEDNOV - 10.000 KM - ZA RIBAMI . . .

(Nadaljevanje in konec)

Bili smo izmučeni od naporne poti, od nošenja težke opreme, povrh pa še nestrpni. Zdaj bi že bil čas, da se srečamo z ribami, ki so nas zvabile na to dolgo pot. Postavili smo taborišče v obliki polmeseca. Naša laponska vodiča sta imela šotore iz kož. Zelo preproste. Postavila sta jih v nekaj minutah. Dobra večerja nas je tako okrepčala, da smo postali neučakani. Palice so stale naslonjene ob šotore. Vse je bilo pripravljeno. V domišljiji smo videli borbo z velikimi lososi. Govorili smo samo o takih s 15 do 30 kilogrami. Čas je bil več kot odličen in lososi se iz morja selijo na drstišča v rekah. Vse je kazalo nam v prid.

Nebo se je zmračilo. Veter, nato pa dež. Čakali smo uro, dve. Začelo se mi je dremati. Predlagal sem — gremo spat, saj smo počitka več kot potrebni. Kmalu sem zaslišal smrčanje iz sosednjega šotora. Veselo me je presenetil radio Beograd, katerega smo edinega lahko poslušali, razen nekaj radijskih postaj. Potem sem zaspal. Nenadoma me je zbudil smeh in krohot iz šotora vodičev. Pogledal sem k njima. Ja, seveda, sem pomislil. Na carinj so imeli vendarle prav, da vama niso zaupali žganja. Whisky, whisky . . . good. Seveda sta bila rdeča kot raka. Zjutraj smo protestirali s pomočjo slovarja. Pa je to tako dolgo trajalo, da sta se streznila. Pa tudi toplo sonce nas je tako razveselilo, da smo jima vse odpustili. Pozneje smo zvedeli, da smo prvič ravnali napak, saj sta to večkrat ponovila. Enkrat pa je bilo za nas vse skupaj skoraj usodno.

Ker je lov na lososa uspešen med osmo uro zvečer in peto zjutraj, sem se kmalu odločil za lipane in postrvi. Kmalu sem zategnil prvo, drugo in tretjo ribo. Primerjal sem jih z našimi iz Savinje. Niso tako izbirčne za vabo, pa tudi »rejene« niso tako. Nekaj lepih lipanov in postrvi je romalo v mojo košaro. S plenom sem bil zadovoljen. Ob tabornem ognju pa nam je večerja teknila nad vse. Pred nami je bila prva »noč« — lov na velikega lososa.

V plitkih, ozkih čolnih laponskin vodičev smo odrinili proti reki. Razšli smo se, vsak svojim dogodkom naproti. Samo udarjanje vesel in šum vode sta motila ta mir. Že nekaj ur prepipavam z velико umetno muho vsak, vsaj malo sumljiv kotiček. Postajalo je hladno. Polnoč, vsa zlata. Sonce, kakor da bi sedlo v reko. Mušice so nas morile. Vsa mazila in pokrivala niso pomagala. Če si odprl usta, si jih gotovo nekaj pogoltnil. Ali bo prva noč res brez uspeha? Strah me je prevzemal. Postajal sem razočaran. Ko bi lahko vsaj vodiča vprašal za mišljenje. Tudi on je bil klavrn in stalno veslanje ga je očitno utrjalo. Predlagal sem kratek odmor. Kako spretno je zakuril ogenj in kako hitro je velik plamen postal naš prijatelj. Toplota nama je obema prijala. Tudi mušice so se umaknile. V nahrbtniku je bilo dosti dobrega, od lososa do mesa severnega jelena. Le kruh je bil zame nenavaden. In nato še velik požirek whiskyja. Od steklenice se je vodič zelo težko ločil. Pa vendar mu je nisem zaupal. Vsaka šola nekaj stane. Z rokami sva si dopovedovala, včasih uspešno, večkrat pa tudi neuspešno. Zopet sva stopila v čoln. Sonce se je medtem pomaknilo že precej visoko. Ura je bila tri zjutraj.

V meni je postajalo vse živo. Nedaleč od čolna se je iz vode pognal losos. Pljusk . . . pljusk . . . kakor, da bi padalo nekaj velikega v vodo. Ta mora biti moj, prav ta . . .

Nič, prav nič. Nekaj sto metrov niže sem videl; kako prijatelj kroti. Močno upognjena palica se naenkrat zravna. Ali je velikanu res upelo, ali se je rešil trnka? Na to nisem računal. Morda mu je odtrgal vrvico, morda je bil neroden? Vse to se lahko pripeti tudi meni. Vodič mi je nekaj dopovedoval. Nisem ga razumel.

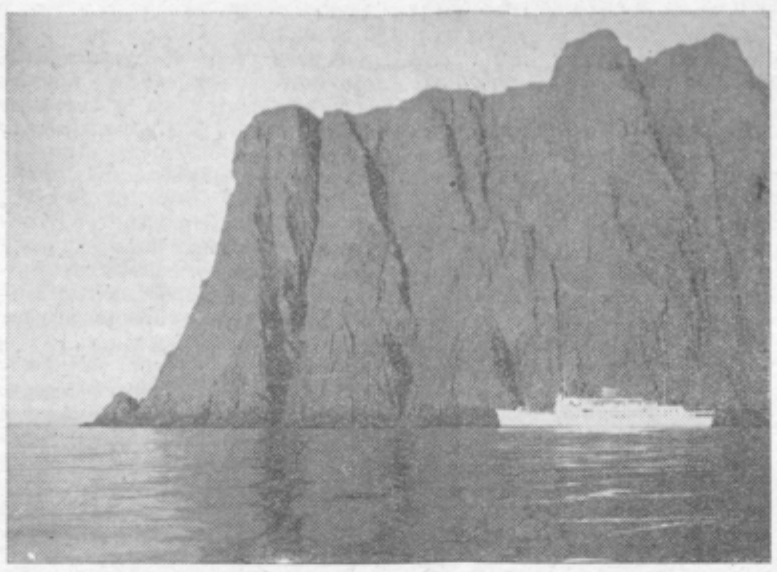

Z ladjo na severni rt

Še več volje — ena sama želja, da bi ujel samo enega. Slučajno sem pogledal nazaj. Voda je hotela skriti velike kroge, ki so nastali ob skoku lososa. Temu krogu so se pridružili se drugi. Postajalo je bolj zanimivo. Vse je vrelo v meni.

Vodiču sem velel, naj čoln zadrži. S kretnjami sem mu pokazal mesto, kjer je skočil losos. Ja, ja, hop, hop, mi je dopovedoval. Vsak trenutek sem pričakoval prijema. Noce, sem se tolažil. Morda se je prestavil, sem ugibal. Muha je v velikem loku pretipala lahen curek. Daleč je bila od mesta, kjer sem ga pričakoval. Dvignil sem palico, da bi ponovil . . . Zzzz . . . zzz . . . vrvica se je odvijala hitreje in hitreje. Kolesce je pelo tisto ljubko pesem: zzz . . . zzzz. Nekaj zaporednih hudih udarcev. Skok iz vode. Močno ukrivljena palica. Kaj vse se je dogajalo tisto minuto. Bilo je vredno dolge poti. Bilo je lepo, tisto, kar mnogi ne razumejo, kar nas ribiče vedno in vedno spravlja za vodo, da stikamo za nemimi prebivalci voda.

Potem je bilo mirno. Mislil sem že, morda mu je res uspelo. Potem pa zopet tisti zzzz . . . zzz . . . Kakih sto metrov vrvice je bilo odvite. Še 150 metrov jo je bilo na kolescu. Če bi si zaželel na drugi breg reke, bi je bilo gotovo premalo. Zopet nekaj zaporednih skokov iz vode. Spet tisti občutek, da mu uspe. Krepko sem zategnil. Razdalja se je manjšala. Še kakih 20 metrov. Postavil se je sredi curka. Ne bo še tako hitro konec. Ne misli na predajo, niti najmanj. Kolesce se je bliskovito hitro vrtelo. S čolnom sva mu sledila. Obstal je v kotanji. Morda tam, kjer je kraljeval nekaj dni po svojem prihodu. Vrvica je navpično padala v vodo. Dvignil sem ga. Krasno srebrno telo, boki posejani z velikimi pikami. Močno ukrivljena palica. Silovit udarec vodiča. »Gaf« se je močno zasadil v bok mogočne ribe. Kri . . . Zakaj se mora ta plemeniti boj tako končati.

Na dnu čolna je ležal krasen losos. Ostali čolni so se nam približali. Veselje, čestitke, krst. To noč se mu jih je pridružilo še pet. Uspešni smo bili prav vsi. Zjutraj je bilo v taborišču čudovito razpoloženje. Zajtrk je bil prava nagrada. Sonce je močno pripekalo. Ura je bila devet dopoldne. Šli smo spat. Smrčali smo podnevi, ribarili ponoči.

Veliko je bilo rek in jezer, presenečenj in razočaranj. prišel je dan, ko smo očitno opazili, da je noč postala temnejša. Zopet je brnel motor. Dolge ravne ceste, gozdovi, jezera . . .

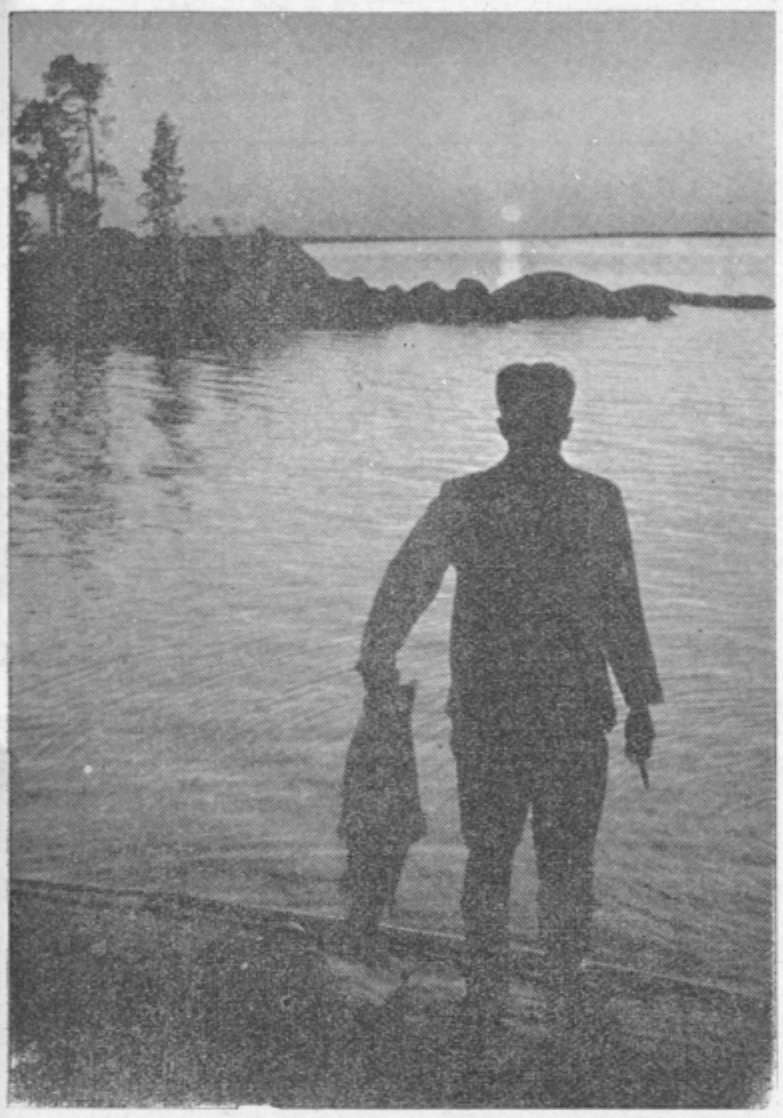

Tak plen si ribič večkrat zaželi

Nekaj spominov s Finske, Švedske in Norveške

SEVERNI RT, HAMMERFEST ALTA

Zapustili smo Finsko. Sam sem odprl mejna vrata. Pot nas je vodila v Hammerfest, najsevernejše mesto Norveške in sveta. Od tu z ladjo na Severni rt. Prijazno mestece Alta, kjer se izliva v fjord reka z istim imenom. Ta toliko opevana reka, kjer so lososi opravili svoje. Tu stane dnevno dovoljenje s čolnarjem izven sezone 25 dolarjev. Reko imajo pet tednov v najemu Amerikanci in plačajo za to 15.000 dolarjev. Vem, da si tega ne moremo privoščiti »mali ribiči«, vendar mora biti užitek edinstven. Šele po tem času lahko prideš do dnevnega dovoljenja za 25 dolarjev. Potem se ti pa lahko zgodi kot nam — razočaranje.

Od tu nazaj skozi Švedsko, Dansko. In zopet smo bili tam, kjer se je potovanje začelo.

Utrujen, a vendar vesel sem legel v posteljo. Vse potovanje pa mi bodo barvni diasi še večkrat pričarali v spomin.

Takšen je bil majski dan v Prelogah leta 1942

Med Velenjem in Šoštanjem so Preloge — razsejana vasica ob Paki. Čeprav je bila pomlad v deželi, je šla mimo ljudi, ki so takrat zaskrbljeno gledali početje okupatorja. Takrat so že padali mnogi talci. Že lani na zimo so pobrali in ubili iz Prelog Dežmanovega Jožeta in Justina Bolho. Takrat so pobrali tudi Pirečnika iz Šoštanja, očeta malega fantka, ki so ga pozneje Nemci odvlekli v Nemčijo in za katerega smo se morali boriti prav do 1953 leta, da so nam ga vrnili.

Možje so padali kot talci a žene so odvlekli v koncentracijska taborišča: Auschwitz, Ravensbrück . . .

Dopoldne so slišali streljanje v smeri Raven za Šoštanjem. Ob takšnem streljanju iz daljave je človeka vedno stisnilo pri srcu, ker se je spomnil partizanov, ki so takrat že hodili v akcijo v okolici Šoštanja in Velenja. Toda danes je bilo to streljanje kratko.

Popoldne so se pojavili partizanski borci že v Prelogah. Ni jih bilo mnogo. S seboj so nosili ranjenca. Toledo je zaprosil nekega kmeta za ročni voziček, na katerega je naložil ranjenca. Hotel ga je skriti začasno v grmovje nekje ob Paki. Toda sovražnik ni miroval. Domači izdajalec Detiček iz Pesja je obvestil nemško policijo, da se nahajajo v bližini partizani. Žandarji iz Velenja in Šoštanja so takoj začeli z akcijo. Prvi je v borbi padel Martinšek, star partizan, ki je hotel zavrniti ročno bombo žandarja Bizjaka. Toda, žal, za delček sekunde je bil prepozen. Bomba mu je eksplodirala v roki in ga do smrti razmrcvarila.

Toledo je uspel še skriti svojega ranjenega tovariša. Stopil je v neenako borbo proti žandarjem. Branil se je junaško do zadnjega naboja. Vendar ga je sovražnik ob zadnjem naboju smrtno zadel, da se je zgrudil nedaleč od ranjenega tovariša . . . Tako je padel narodni heroj Miha Pintar-Toledo, španski borec in eden od prvih partizanov Šaleške čete, doma iz Ruš.

Njegovega ranjenega tovariša so Nemci prepeljali v bolnišnico, da bi pozneje iz njega iztisnili kaj več o naši vojski. Toda že prvi dan je izdihnil . . .

Takšen je bil majski dan 1942. leta v Prelogah. Vaščani ga niso pozabili in ga tudi do smrti ne bodo . . . V. V.

RIŠE: VLADO PIRNAT

Zemljini rešitelji

PIŠE: JOŽE JESIH

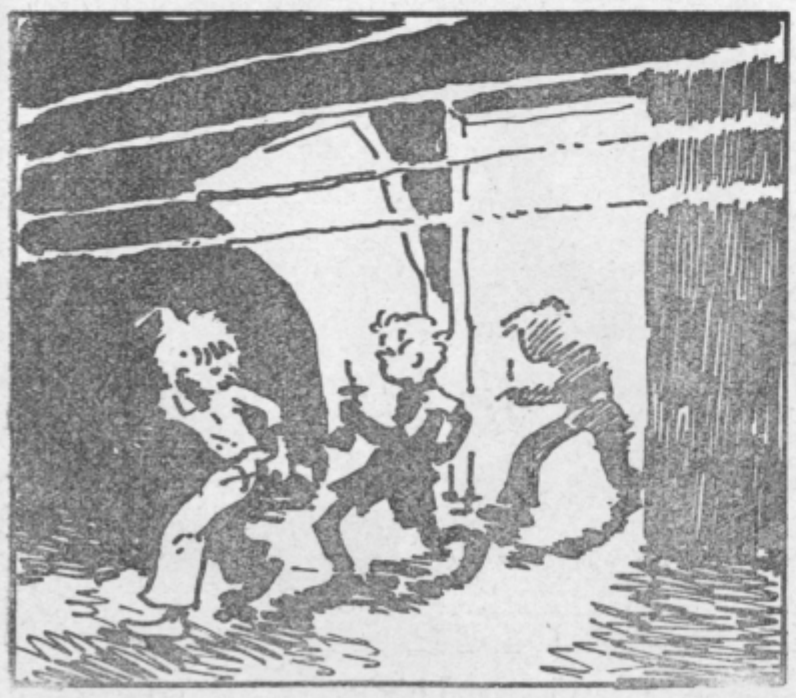

58

Povzpeli so se še na eno nadstropje. Edina vrata so bila zaprta. Janez in Vili sta se zaletela z vso močjo; vrata so se hreščeče odprla. Zagledali so mračen prostor, ves prepežen s prozornimi vrvmi. »To dovaja stolpu omamljajočo svetlobo.« Peter je prijel lasasto žico.

59

Dvignil je puško in pritisnil. Žice so razpadle. »Kaj pa je v tistih skrinjah v kotu?« je vprašal Vili. »Tam so načrti. Načrti za ta reflektor in strup.« »Krasno, jih bomo odnesli?« se je razveselil Vili. »Ne. To bi bilo brez smisla, ker bomo itak ves stolp uničili. Če nam bo uspelo, seveda.«

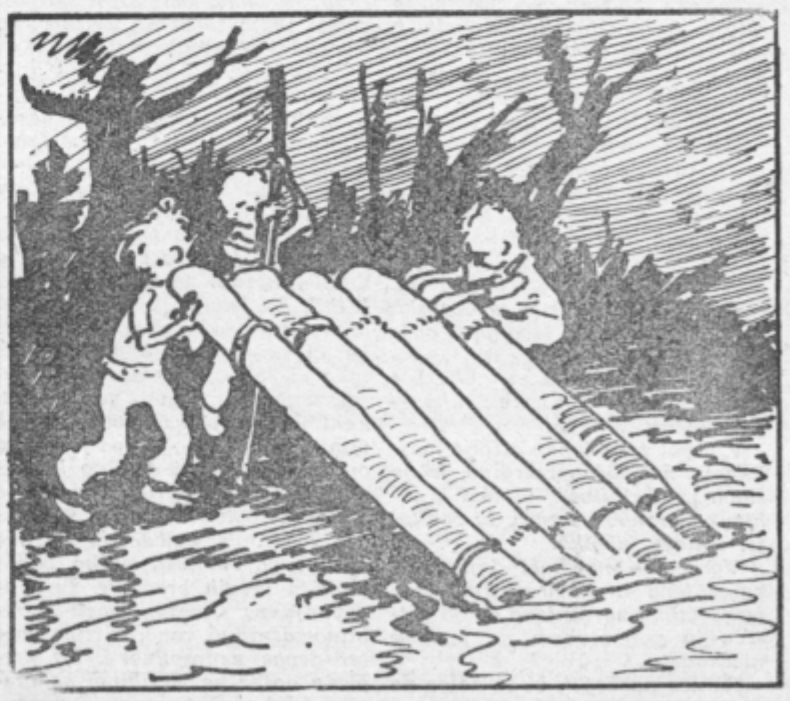

60

Dečki so stekli k bregu. Zavihali so rokave in podrli nekaj dreves, ter jih med seboj trdno zvezali z ovijalkami v splav. Peter in Janez sta šla po omamljene Tupošane ter jih prenesla na splav, Vili pa je nabiral vlažno dračje in smolo.

ŽENA • DOM • DRUŽINA

Puberteta-‚drugo rojstvo'

Obdobje spolnega dozorevanja ali pubertete obsega starostni razpon približno od trinajstega do sedemnajstega življenjskega leta. Kdaj prične pubertetno obdobje je težko opredeliti. Psihologi si v tem tudi niso enotni: spol, gospodarski in kulturni nivo okolja, konstitucija organizma, dedne zasnove, zdravje, zaposlenost. Vsi ti pogoji odločilno vplivajo na telesni in duševni razvoj mladega človeka, na njegove razvojne lastnosti, posebnosti in spremembe, ki dajejo pubertetniku svojstveno obeležje.

J. J. Rousseau je upravičeno imenoval ta čas človekovo »drugo rojstvo«.

Puberteta pa ne prinaša samo slabih lastnosti. Je tudi priprava za samostojno, zrelo življenjsko pot.

Goethe je zapisal: »Človek ima različne stopnje, ki jih mora preiti, in vsaka od njih prinaša s seboj določene kreposti in slabosti, ki so v obdobju, ko se pojavijo, naravne in zato tudi potrebne«.

Na pubertetne motnje močno vplivajo človekov temperament, njegova občutljivost in vzdražljivost živčnega sistema. Mimo tega ločimo dve skupini ljudi: pasivne in aktivne značaje. Prvo so boječi, tihi, vedno v ozadju, navidezno vselej zadovoljni. Drugi pa so vztrajni z velikimi zahtevami in željami, bojeviti. Taki so navadno tisti, ki niso doživljali težav. Za svojo uveljavitev ne izbirajo sredstev. Pubertetne spremembe zelo burno in vidno doživljajo.

Težko srečamo čisti tip. Navadno gre za kombinacijo obeh.

Za predpubertetnika je značilno, da je telesno močan, okrogel, zdrave barve, telesno odporen in poln energije. S pubertetnikom je ravno nasprotno: hitro raste, navadno je suh, z dolgimi udi, bledičen in zdravstveno neodporen. Paziti moramo, da ga ne utrujamo preveč, da se delo dopolnjuje s počitkom in razvedrilom, da ima primerno prehrano, dovolj svežega zraka in spanja.

V pubertetniku se prepletajo poteze otroštva in odraslosti. Teži za tem, da bi se uveljavil, osamosvojil in — zmagal. Domišlja si, da je vsemu kos in nikogar ne potrebuje. Misli, da je prav on najsposobnejši, najboljši in da mora zato biti v središču pozornosti, kar zmanjšuje njegovo priljubljenost.

Madžarski pisatelj je lepo opisal takega sanjača: **pubertetnik noče biti več otrok. Odklanja ukaze, prepovedi, sam hoče soodločati o prostem času, si izbira družbo, zaposlitev in razvedrilo. Hoče, da upoštevamo njegove nazore in predloge.** V tej dobi se pojavi kljubovanje, trma; želi doseči enakopraven odnos okolice do njega.

Recepta za ravnanje s pubertetnikom ni — in vendar moremo poudariti nekatere najvažnejše momente. Njegovo težnjo po uveljavljenju podpreti. Demokratični odnos do mladega človeka je prvi pogoj za uspešno vzgojo.

Veliki ruski pedagog Makarenko je zelo ocenil sposobnost vzgojitelja, ki zna hladnokrvno in potrpežljivo mimo pubertetnikove napake. Mlademu človeku je treba dati možnost, da brez hrupa in prizvoka kesanja popravi svojo napako.

Primerno torišče za vključevanje mladine so mladinske organizacije. Tu lahko goji in uveljavlja svojo težnjo po osamosvojitvi in udejstvovanju. Mlad človek se hitro prilagodi in dobro počuti v tistem okolju, ki mu nudi pestro zaposlitev. Enoličnost ga utruja.

Če ga držimo stalno na »kratko«, se rado zgodi, da se naši volji popolnoma podvrže. Postane nesamostojen in nesposoben za življenje, ali pa se svoji okolici, staršem, vzgojiteljem in organizacijam popolnoma odtuji. Zanj je družinsko okolje pretesno. Želi si novih doživetij, poznanstev in izkušenj. Išče nove vzore, ideale navadno v zgodovini, knjigah, na filmskem platnu in v športu. Kritično, z ostrim očesom ocenjuje in, kar misli, pove. Mladostniku je potrebna širina, ki sega izven doma in šole v svet — le mladinska organizacija, krožki in vsako združevanje mladih, ga lahko zadovolji. Zanima ga prav vse: politika, filozofija, umetnost, spolnost — vse.

Mladostnik je zelo občutljiv, neuravnovešen. V trenutku, ko mu nekaj uspe, je vesel, navdušen, sprejemljiv za nasvete in vplive drugih, šaljiv, dobrosrčen, nežen itd. Toda že pri najmanjšem spodrsljaju, ali če ni vse tako, kakor si zamišlja in želi, zdrkne v povsem nasprotno razpoloženje, postane žalosten, pesimističen, otožen, čuti se osamljenega in osovraženega od vseh ljudi, pogrezne se vase in prezira vse okoli sebe. Malenkosten poseg vanj izzove v njem val izbruhov, kričanje, histerično jokanje in neodpustijivo zamerljivost.

Sile se je treba izogibati, kajti ta rodi kaj drugega kot protisilo.

Kaj pa spolno dozorevanje?

Z menstruacijo pri dekletu in z izlitjem semena pri fantu — mlad človek fiziološko spolno dozori, kar mu prinese doslej nepoznana doživetja in občutja. Danes mladi ljudje telesno in duševno vse hitreje dozorevajo. Treba jih je odtegniti brezdelnemu pohajkovanju, ki hromi njihovo zdravo samozavest ter spodbuja spolni nagon in spolno fantazijo.

Naša dolžnost je: oblikovati zdravo spolno moralo. Bojevati se moramo proti nepremišljenemu in prezgodnjemu spolnemu izživljanju. Smo proti puritanski, dvojni morali, ki ustvarja med spoloma hinavske odnose. Smo torej za zdravo spolno moralo.

M. M.

Pismo iz Beograda

Kot smo že sporočali, je prejšnje dni odpotovala skupina celjskih pionirjev v Beograd, kjer je vrnila obisk svojim tovarišem. Zdaj pa smo prejeli od njih pismo, ki se glasi:

V Beograd smo srečno prispeli. Sprejem je bil zelo lep. Pričakali so nas pionirji in starši, ki so bili tokrat naši gostitelji.

V četrtek zjutraj smo se z avtobusom odpeljali na pokopališče osvoboditeljev Beograda, kjer smo položili venec. Na mestnem pokopališču pa smo si ogledali tudi grobove ilegalcev (na sliki).

Sledila je vožnja na Avalo, kjer smo si ogledali grob neznanega junaka. Na povrtku smo položili še venec v Janjicah, kjer leži okoli 70.000 pripornikov iz taborišča Banjica.

Popoldne smo se srečali z pionirji iz Črne gore, Makedonije in Titovih Užic, ki so v tem času prav tako gostje beograjskih pionirjev.

Dvajsetega oktobra smo se udeležili pohoda osvoboditeljev Beograda. Vključeni smo bili v 17. Slavonsko brigado. Ob tej priložnosti smo prejeli nove titovke in znake.

Zatem smo odpotovali v Kragujevac, kjer smo prisostvovali javni komemoraciji in slavnostni seji tamošnjega občinskega ljudskega odbora. Popoldne pa nas je sprejel predsednik ljudskega odbora.

Vsi se dobro počutimo. Imamo se zelo lepo in ni nam žal, da smo šli na to pot, saj bomo z nje prinesli polno nepozabnih spominov.

Celjski pionirji

Pred praznikom

Bliža se 29. november, dan republike. Spominjam se, kako smo ga lani praznovali. Bilo je na naši lepi šoli. Letos se mi za ta dan obetajo še lepši doživljaji. Devetindvajsetega novembra bom namreč v Beogradu, kjer bodo za praznik nedvomno pripravili veličastne slovesnosti. To pa bo hkrati tudi moj prvi obisk v našem glavnem mestu in zato pričakujem dne, ko se bom odpeljala tja z velikim zanimanjem in nestrpnostjo.

Jožica Oprešnik,
Trnovlje 100

Letošnja jesenska moda daje prednost kostumu. Ravna jopica ostane prav tako dolga kot lani, krilo pa se proti spodnjemu robu razširi. Naš model ima vse te zahteve in morda se bo katera izmed bralk ogrela zanj.

Pot v bolnišnico „Zima"

Vsi razredi osnovne šole Franja Vrunča so se napotili po partizanskih poteh. Vsi peti razredi pa smo se namenili v partizansko bolnišnico »Zima«. Ta bolnišnica je na Cerovcu nad Dramljami.

Ko je še ležala megla, smo že s kolesi po kolobitasti cesti prispeli do hiš pod Cerovcem. Kolesa smo pustili pri neki kmetiji. Nato smo se peš napotili proti bolnišnici. Prav malo je sonce pokukalo na nas, ko smo stopili pred njo. Tovarišica učiteljica nam je povedala, da je bil zdravnik v tej bolnišnici dr. Hrušovar. Bolnišnica je bila ustanovljena leta 1944. V njej se je zdravilo 45 ranjenih partizanov. Od teh so trije umrli. Mesta, kjer so jih pokopali, so še danes vidna.

V letu 1945 je bolnišnico izdal Nemcem vohun, ki je igral vlogo partizana in so ga poznali pod imenom »Branko«. Partizani pa so bili o izdaji pravočasno obveščeni, zato so vse bolnike prenesli v bolnišnico pod Konjiško goro. Tako so Nemci bolnišnico »Zima« našli prazno. Od besa so jo delno porušili. V letu 1959 so naši delovni ljudje bolnišnico uredili, jo opremili kot ostale zgodovinsko važne kraje ter ob tej priložnosti priredili veliko svečanost.

Ko smo se vračali domov, so se nam misli ustavile pri spominu na naše borce, ki jih je moralo toliko umreti, da so nam priborili zlato svobodo.

Nada Teržan
Šmarjeta pri Celju

za male bralce

Kje je to?

Dobili smo veliko, veliko odgovorov in skoraj vsi so bili pravilni. Prav so odgovorili tisti, ki so napisali, da je bila fotografija mamice in deklice, ki smo ju objavili v prejšnji številki, posneta na celjskem Starem gradu. Ker pa je bilo odgovorov več kot samo trije, smo se odločili za žreb, ki je izbral te-le naše mlade prijatelje:

prvo nagrado — 1000 dinarjev bo dobila Pristovnik Olga, Štore 52;

drugo nagrado — pet sto dinarjev bo dobil Jože Šket, Celje, Gosposvetska 6;

tretjo nagrado — prav tako pet sto dinarjev Breda Jus, Trubarjeva 10, Otok, Celje.

Vsem nagrajencem bomo poslali nagrade po pošti, vse tiste pa, ki so se odzvali uganki »Kje je to«, vabimo, da tekmujejo še za najboljši nagradni podpis, k fantku, ki sedi na buči. Lepo pozdravljeni!

Petrčkovo pismo

Draga tetka urednica!

Morda ste že pozabili name in ste morda že kam založili nageljček, ki ste ga obdržali za spomin. Zato sem se odločil, da Vam pošljem za spomin svojo sliko. Slikal me je moj bratec, ko sem odhajal v šolo. Ali jo sprejmete? Rad bi Vam bil že prej pisal, pa me je vedno zmotilo igranje. Zdaj, ko spet hodim v šolo in imam vsak dan svinčnik v roki, bom se pa že še kdaj oglasil. Za igranje zdaj namreč ni več toliko časa.

V začetku septembra sem bil pri teti v Halozah. Bilo je zelo lepo in rad se spominjam tistih dni.

Tudi na Vas sem se spomnil. Prav gotovo ste bili na dopustu na morju. Morda ga bom tudi jaz kdaj videl. Zaenkrat mislim, da je to velika, velika luža, po njej pa vozijo vžigalične škatlice. To so ladje! Za danes sem Vam napisal samo to, pa drugič več.

Lep pozdrav od Petrčka Jeršič

DRAGI PETRČEK

Tvoje ljubeznivo pismo me je zelo razveselilo. In ker si svoj dolgi molk lepo opravičil, Ti ga prav nič ne zamerim. Piši še kaj, Petrček! Kako je bilo v Halozah pri teti, kako je zdaj, ko hodiš v drugi razred in kako je v šoli? Hvala Ti za fotografijo, Petrček — položila sem jo k nageljčku iz šopka, ki si mi ga poklonil; nisem ga založila. O mojem dopustu si me vprašal? Res je, podrobno sem si ogledala veliko lužo. Želim Ti, da bi si jo tudi Ti kmalu. Prejmi tople pozdrave, Petrček, in se še kaj oglasi!

Tetka urednica

Spomnil ga je

Učitelj: No, Peterček povej nam katere živali živijo na severu.
Peterček: E...,no, e ....
Učitelj: No, tristo medvedjih ušes! Ali bo kaj?
Peterček: Medvedje ... medvedje z ušesi že žive tam!

Pavla Kamenšek
Bukovžlak 48.
Teharje

Ni kriva

Učiteljica: Darja, šolsko nalogo si zelo slabo pisala. Napak je bilo toliko, da kar mrgolijo. Kaj je temu krivo, kaj?
Darja: No, jaz ... jaz že ne!
Učiteljica: Kdo pa potem?
Darja: Moja srčna napaka!

Pavla Kamenšek,
Bukovžlak 48.
Teharje

JESEN

Se oktober je pričel,
z njim jesenski čas prišel,
listje z drevja odletuje,
zima se nam približuje.

Kostanj je že dozorel,
sonček pa slovo bo vzel,
treba poiskati bo
kot, kjer vedno bo toplo.

Da pa ne pozabim Vas,
ki nam krajšate dolg čas,
brž v roke svinčnik zdaj
in napišem naj vam kaj.

Anica Jeršič,
Teharje 25.
Celje

Šaleška DOLINA

Doma sem iz Velenja, zato je menda razumljivo, da svoje pisanje posvetim Šaleški dolini. Šaleška dolina se razsteza od hude Luknje do Penka. Obdana je z grički, ki so porasli z gozdovi, po dolini pa teče potok Paka. Ni skrivnost, kako sta se Šoštanj in Velenje v zadnjih letih industrijsko okrepila. Velik delež k temu je prispeval tudi velenjski rudnik lignita; zasluga vseh pa je, da se je Velenje razvilo v eno najlepših naselij v naši domovini. Ste že bili v novem hotelu »Paka«? Zelo lepo je to poslopje — in takih je v Velenju mnogo. Ni čudno zatorej, da smo tako ponosni nanj.

Zorica Resnik,
Šalek 58,
Velenje

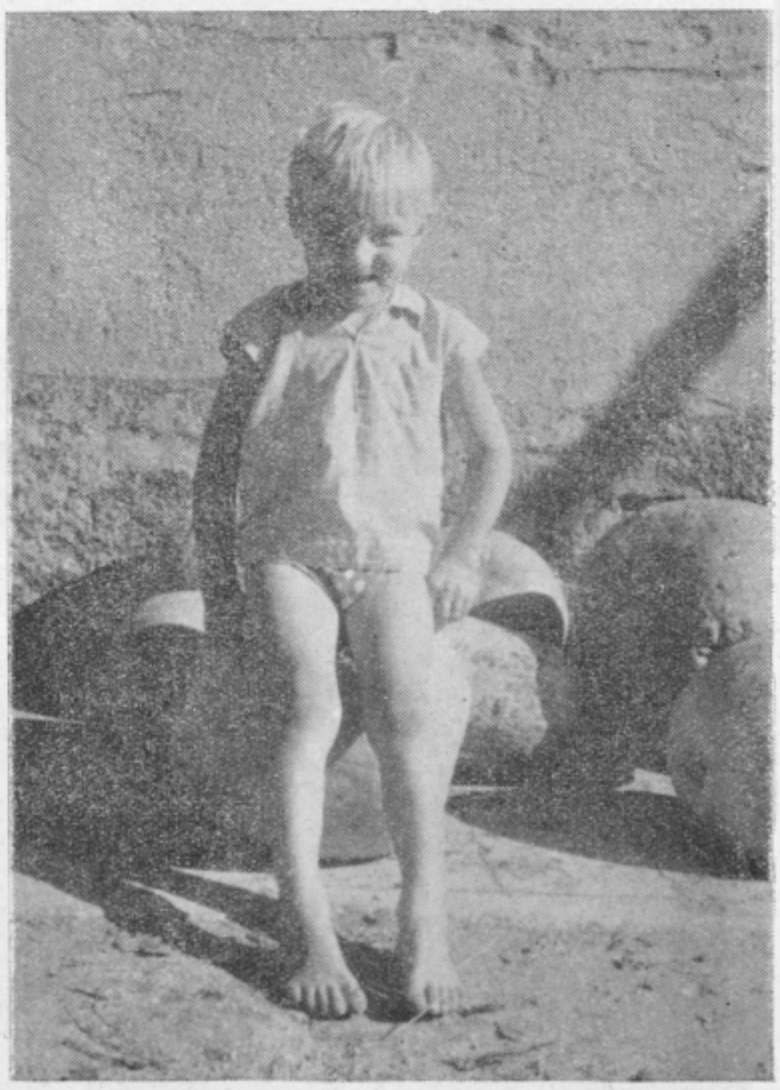

Najboljši podpis

Pa je tu nova nagradna »zagonetka«! Svoje zveste mlade sodelavce vabimo, da nam nanjo odgovorijo prav tako številno kot so na »Kje je to«. Mi bomo prispevali tri nagrade — prvo tisoč in dve naslednji po pet sto dinarjev, vi pa boste k objavljeni fotografiji napisali najboljši podpis. Naj bo kratek in jedernat — ter po možnosti duhovit! Potrudite se, nagrada že nekaj pomeni!

ŠE O RAKU

Pogosta bolezen pri ženah je rak na dojki. Običajno se javlja v starosti od 40 do 55 leta, lahko se pa pojavi tudi pri mladih ženah, le da nastopi v nevarnejši obliki in s hitrim potekom.

Kot pri vseh rakovih obolenjih veltja tudi za raka na dojki, da je od zgodnje ugotovitve bolezni odvisen uspeh zdravljenja. Čim prej ga ugotovimo, tem boljši so uspehi pri zdravljenju. Rak na dojki ima namreč to prednost, da je na telesni površini in se bolezenske spremembe zaradi tega prej opazijo.

Sumljivi znaki, ki bi lahko pomenili, da gre za začetek rakovega obolenja so ti-le:

V dojki žena lahko otiplje majhno in nebolečno zatrdino, ki je slabo premakljiva. Velikost je lahko od grahovega zrna do velikosti malega jabolka.

Vgreznina na koži dojke, ali vgreznjena bradavica. Bradavica pa je lahko vgreznjena že od rojstva in potemtakem ne pomeni nič hudega.

Ranica na dojki, ki se dolgo ne zaceli.

Razpadajoča zatrdina na površini dojke.

Krvav izcedek iz prsne bradavice.

Povečane in na pritisk neboleče pazdušne bezgavke.

Seveda niso pa vse te spremembe na dojki že znamenje raka; poznamo namreč številna obolenja na dojki, ki so podobna raku. Diagnozo raka na dojki postavi vedno samo zdravnik in še ta se poslužuje posebnih preiskav.

Raka na dojki zdravimo z operacijo, ter z radijskim in rentgenskim obsevanjem. Uspeh zdravljenja pa je odvisen vedno samo od zgodnje diagnoze.

Centralni higienski zavod v Ljubljani je skupno z Onkološkim institutom v Ljubljani pred leti posnel film za žene »Rak na dojki«. Glavni namen tega filma je bil, da ženam pokaže, kako si lahko žena sama pregleduje dajke in na kaj mora paziti. Tak pregled je nujno potreben in ga praviloma mora znati vsaka žena. Ženi ne vzame več kot 10 do 15 minut časa, najboljše pa je, da ga opravi takoj prvi dan po končanem mesečnem perilu. Pregled se sestoji iz ogledovanja in otipavanja dojke. Pri ogledovanju dojke pazimo na velikost, obliko, barvo dojk in prsnih bradavic. Pri otipavanju pa skušamo najti morebitno zatrdlino, rano, vdrtino kože ter druge nepravilnosti. Po pregledu dojke ne pozabimo na pregled krajevnih bezgavk v pazduhi. Če najdemo kakršnokoli nepravilnost, pojdimo brez odlašanja k zdravniku.

Kot preventivni ukrep pa zdravniki priporočajo, da žene doje svoje otroke. Številna opažanja in statistike kažejo, da je rak na dojki mnogo bolj pogosten med ženami, ki svojih otrok ne doje.

D. M.

OSNOVNO - povezava s terenom

Na zadnji seji komisije za idejno vzgojno in politično delo pri občinskem odboru SZDL v Celju, ki je bila pred dnevi, so med drugim obravnavali vprašanje izvajanja programa, sprejetega na zadnjem plenumu, Torkovo javno tribuno ter izobraževalne programe krajevnih organizacij.

Izvršni odbor občinskega odbora SZDL kakor plenum sta namreč sprejela program dela organizacije do konca tega leta. Hkrati s tem je bilo sprejeto tudi stališče, da more izvajanje nalog in uresničevanje zaključkov omogočiti predvsem dosledna delitev dela, pri čemer gre za angažiranje vseh komisij pri občinskem odboru in za njihovo sodelovanje z vodstvi krajevnih organizacij.

V ta okvir sodi tudi program dela komisije za idejno vzgojno in politično delo. **Njena naloga bo zlasti v tem, da se bo povezala s terenskimi organizacijami. Praksa je namreč pokazala, da krajevne organizacije še marsikje niso našle prave vsebine dela ter da se pogosto izgubljajo v nekaterih organizacijskih vprašanjih. Ponekod organizacije tudi niso deležne pomoči političnih delavcev.**

Da bi vse te pomanjkljivosti odpravili, bo komisija obiskala vseh dvajset krajevnih organizacij na področju občine, analizirala njihove objektivne težave in jim nudila pomoč.

Razprava je zajela tudi vprašanje Torkove javne tribune, to je tribune, ki jo celjska delavska univerza prireja vsak torek v Narodnem domu. Komisija je bila mnenja, da je ta oblika seznanjenja občinstva z aktualnimi in zanimivimi temami z vseh področij izredno uspela ter da bi ji bilo zato treba v bodoče zagotoviti potrebna denarna sredstva. Kar zadeva program, pa ta seveda ne more biti plod skupine ljudi, marveč bi ga morali krojiti predvsem tisti, ki jim je tribuna namenjena, to je občinstvo. S tem v zvezi je delavska univerza sicer že izvedla anketo, vendar je bilo med resnimi odgovori tudi precej takšnih, ki so zgrešili namen in smisel tribune.

Med pomembne naloge komisije v razdobju do konca leta velja vsekakor šteti organizacijo konference, ki naj bi zajela kulturno problematiko. Znano je namreč, da so dandanes v komunah prav kulturna vprašanja najbolj zapostavljena in da se dejansko vsa kultura zrcali v dejavnosti Svobod in prosvetnih društev, kar je sicer na splošno razumljivo, kar pa vsaj za Celje ne bi smelo postati pravilo, saj je prav tako znano, da imamo tu vrsto kulturnih ustanov, ki presegajo ozek lokalni okvir. Konferenca naj bi zato obravnavala konkretne kulturne razmere, ker bi le tako dosegla svoj smisel. Načelna kulturna politika nam je namreč jasna in v načelih tudi ni problemov, toda problemi so v praksi. Predvsem naj bi bil njen osrednji namen, da bi prispevala k razčiščevanju in reševanju kulturne problematike v tem smislu, da bi vzbudila večjo odgovornost in več akcij v tej smeri pri tistih organih, od katerih je navsezadnje tudi odvisna kulturna fiziognomija današnjega časa in človeka v komuni.

dhr

Seminar geografov in zgodovinarjev

Pred dnevi so se zbrali zgodovinarji in geografi celjskega okraja na delovni sestanek. Pred aktivom so nekatere važne naloge, ki jih zahteva nova reformirana šola. Posebnega pomena je bila predelava učnega načrta za zgodovino v 7. razredu. V tem letu uvajamo v ta razred nov učni načrt in je bila nujna razprava o tem. Plodna debata je dala dobre rezultate v pogledu celovitosti in enakosti dela na vseh popolnih osnovnih šolah.

Udeleženci seminarjo so se tudi seznanili z delom kongresa jugoslovanskih geografov, ki je bil koncem prejšnjega meseca v Ljubljani. Velikega pomena je bil tudi program nadaljnjega dela aktiva, ki je zaradi reorganizacije in decentralizacije Zavodov za prosvetno-pedagoško službo zahteval nove analize. Aktiv je osvojil predlog, naj bo smoter njegovega dela kot doslej izboljšanje učnega dela v osnovni šoli. Do izraza je prav tako prišla potreba, da geografi in zgodovinarji organizirajo občasno terensko proučevanje z važnimi geografsko-ekonomskimi značilnostmi svojih komun in okraja. Ob koncu je bil sprejet predlog, da bo naslednji delovni seminar aktiva v Velenju.

ZA BOLJŠE REŠEVANJE ZDRAVSTVENIH VPRAŠANJ

V torek je bila v Celju prva seja podkomisije za zdravstvo in socialno politiko, ki bo delala v okviru komisije za družbeno upravljanje pri OO SZDL

Kakor je uvodoma poudaril predsednik OO SZDL Franc Lubej, je njeno ustanovitev narekovala vedno večja vloga zdravstvene službe, to, da bi zasledovali razvoj programskih načel v praksi in istočasno odpravljali pomanjkljivosti, kakor tudi, da bi za reševanje zdravstvenih vprašanj pritegnili ustrezne organe, zlasti komune in svete ljudskih odborov za zdravstvo in socialno politiko. Podkomisija naj bi od časa do časa pregledala položaj na svojem področju in po potrebi sklicala tudi širša posvetovanja o problematiki zdravstvene službe. Predvsem pa bo njena naloga, da bo skrbela za uspešen razvoj samoupravnih organov.

V nadaljevanju seje je podkomisija obravnavala nekatera najaktuelnejša vprašanja v zvezi z uvajanjem sprememb v organizaciji zdravstvene službe in socialnega zavarovanja.

Na tem področju je namreč šele letos prišlo do nekih novih premikov, ki naj bi osvobodili zdravstveno službo administrativnih spon in tradicije in jo vskladili za našim splošnim razvojem. Gre hkrati tudi za to, da bi bil vsak državljan seznanjen z osnovnimi koncepti organizacije zdravstvene službe in da bi sodeloval pri izvajanju vsebinsko najvažnejših vprašanj novih predpisov. To bo toliko važnejše sprico tega, ker bodo z decentralizacijo zdravstvene službe v bližnji bodočnosti vsa zdravstvena vprašanja prenešena v pristojnost komun. S tem v zvezi bo zlasti važna organizacija in delovanje zdravstvenih centrov, toliko bolj, ker imamo danes v okraju le še 2,3 odstotkov nezavarovanega prebivalstva. Težave, ki so se doslej porajale prav v organizaciji zdravstvenih centrov, izhajajo v glavnem iz problemov, kako formirati dohodek v zdravstvu, kajti to področje še tudi v širših okvirih ni obdelano. Podobno primanjkuje tudi predpisov pri izvajanju nekaterih zakonov socialnega zavarovanja.

Eno izmed vprašanj, ki ga je obravnavala podkomisija, je vprašanje proste izbire zdravnika. Doslej v tem pogledu s strani državljanov ni bilo kakih pritožb, in prosta izbira zlasti splošnih zdravnikov ne predstavlja kakšega problema. Toda problem je prosta izbira specialista, kajti pot do specialista je dejansko še vedno v nasprotju z intencijami novega zakona — do specialista je namreč mogoče samo po birokratski poti, z napotnico splošnega zdravnika. Zato je bilo izraženo mnenje, da bi bilo treba sproščati administrativne zavore in tudi s te strani omogočiti državljanom njih prosto voljo.

NA POMOČ!

je bil klic, ki sem se mu zmeraj in ob vsaki uri odzval, pravi tovariš MIHA LAPAN iz Dolenje vasi pri Preboldu. Zdaj je obhajal svojo šestdesetletnico rojstva in pravi, da bi rad še dolgo živel, zakaj današnji čas je tako pester in zanimiv, da je kar škoda, če bi se moral iz tega življenja umakniti v tisto vraž jo samoto, ki nikomur ne prizanese. Sicer pa je še pravi korenjak. Kar poglejte ga, da je na sliki pravcati general! No, pa to ravno ni. Zdaj je gasilski častnik v pokoju. Ko pa se zamisli na vse one dni, ki so minuli, pravi takole:

Če bi me danes ta vražja bolezen ne tlačila k tlom, bi se prav srečno počutil. Zakaj danes so vse drugačni časi kot so to bili nekdaj, ko sem bil mlad. Res je, tudi mladost mi ni bila z rožicami postlana. Bil sem otrok malega kmeta. Oče mi je kmalu umrl, mati je zame težko skrbela. Ostala je sama s štirimi otroki in je kmalu uvidela, da je zemlje premalo, da bi dajala kruha petim ustam. Zato sem po končani osnovni šoli šel v uk za vrtnarja k lazaristom v Celje. Lazaristi pa so bili zelo čudni ljudje; nisem jih mogel prenašati, pa sem pobegnil.

Delo sem dobil v tovarni tanina na Polzeli. Tam sem se priučil mizarske obrti. Nekaj časa sem delal pri mojstru Petelinšeku v Preboldu, nato pa sem dobil delo v preboldski tekstilni tovarni. Tu sem se srečal z naprednjaki, socialisti in komunisti. Začel sem stopati po poti, ki so nam jo nakazovali ljudje jeklenih idej. Ko je leta 1936 izbruhnila velika tekstilna stavka, sem bil predsednik stavkovnega odbora za tkalnico in se kot tak potegoval za pravice delovnega človeka; zato so me po končani stavki odpustili.

Potem sem bil zastopnik zavarovalnice prodajal sem gospodinjske in poljedelske stroje in imel opravka z najrazličnejšimi ljudmi. V tem priložnostnem poklicu me je našla druga svetovna vojna. Kam sedaj? Vedel sem, da bo okupacija trd oreh, odet s krvavo lupino. Dobil sem službo v Celju in sicer tako, da sem spet razpečaval kmetijske stroje in potoval po terenu; zvezo s partizani sem imel tako rekoč že leta 1941. Z bratrancema, ki sta bila oba ustreljena, sem bil večkrat na sestanku, ki ga je vodil narodni heroj Slavko Slander. Bil je izvrsten organizator in človek izrednih sposobnosti. Vsakemu je dal nalogo, ki jo je moral vestno in previdno izvršiti. Jaz sem prinašal novice in podatke iz Celja.

Še tesnejšo povezavo z našimi borci pa sem imel, ko sem pozimi 1942/43 prevzel v Dobrteši vasi skladišče krompirja. Partizani so prišli in rekli: Miha, daj nam to, drugo, tretje. In jaz sem dal. Kako tudi ne. Vedel sem, da so to naši fantje, ki se borijo za svobodo nas vseh.

Po vojni sem opravljal več poklicev. Opravil sem tečaj za gasilskega častnika in bil terenski inštruktor pri OGZ v Celju. Da, klic — na pomoč! mi je bil sveta dolžnost — pomagati ljudem v sili.

Mi pa, ki tega vrlega gasilca že vrsto let poznamo, mu izpod gasilskih čelad kličemo: Tovariš Miha na pomoč! — še mnogo let.

D. K.

JUGOSLOVANSKE PIONIRSKE IGRE

v polnem razmahu

Začetek rednega dela v šolah je znova ustvaril pogoje za uspešno uresničevanje programa Jugoslovanskih pionirskih iger. Ta ugotovitev potrjuje, da leži delo s pionirji še zmeraj v glavnem na prosvetnem kadru in da Jugoslovanske pionirske igre v času glavnih šolskih počitnic niso zabeležile skoraj nobenega življenja.

Zdaj je delo s pionirji znova steklo v normalne tirnice. Nemalo zaslug za to ima okrajni odbor Jugoslovanskih pionirskih iger, ki je v zadnjem času vodil posvetovanja pri vseh občinah, kjer so se pogovorili o zaključnih akcijah in delovnem programu. Tu in tam pa je moral poseci celo na organizacijsko področje in se zavzemati, da so zaživeli občinski odbori Jugoslovanskih poinirskih iger. To še posebej velja za Sentjur, kjer je znova prišlo do sprememb v vodstvu ustreznega občinskega odbora. Kot vse kaže, je šele zadnja sprememba prinesla v delo pomembno aktivnost in živahnost. Zato lahko šele zdaj zapišemo, da so Jugoslovanske pionirske igre zajele vse šole sentjurske občine. Tu so se med drugim odločili tudi za izdajo šolskih in občinskega zbornika o Jugoslovanskih pionirskih igrah. Tako bodo na svojstven način dokumentirali delo, ki so ga pionirji opravili v letu Jugoslovanskih iger.

Nadvse ugodno poteka izvajanje programa v zalski občini. Vrsti uspelih prireditev bodo ob zaključku dodali revijo sodobnega oblačenja mladine. Tudi v celjski občini so se pionirski odredi lotili dela z vso vnemo. Podobno je bržkone tudi drugod, pa čeprav so pionirski odredi kot zlasti še občinski odbori Jugoslovanskih pionirskih iger povsem pozabili na propagando.

Jugoslovanske pionirske igre so zdaj v zaključni fazi svojega programa. Kakor prej, tako bodo morali odredi in občinski odbori za izvedbo Jugoslovanskih pionirskih iger tudi zdaj sestaviti podrobne načrte svojega dela. Jugoslovanske pionirske igre bodo končane s proslavami ob novoletni jelki. Čeprav do končnega obračuna pionirskega dela ni več daleč, pa je vendarle še toliko časa, da bi se zlasti zdaj zavzeli vsi skupaj za utrditev starešinskih svetov pri pionirskih odredih in tudi za to, da bi se za izvajanje programa v večji meri kot doslej zavzele še organizacije Ljudske mladine. Nekaj bi se dalo napraviti tudi na področju metod dela in skušati prenesti delo iz rednega šolskega pouka na krožke in končno na delovanje pionirjev v stanovanjskih skupnostih.

Pred zaključkom Jugoslovanskih pionirskih iger bo tudi okrajni odbor izvedel nekaj zanimivih prireditev. Tako je navidiku razstava pionirske fotografije. V programu je še tekmovanje dramskih in lutkovnih krožkov. In končno, s sodelovanjem celjskega Olepševalnega in turističnega društva bo izvedena priljubljena prireditev »Povej, zapoj, zaigraj«.

LIKOF

Gradnja palače Narodne banke v Celju, na vogalu Trga V. kongresa ter Trga svobode, je že tako napredovala, da so te dni delavci postavili na novem krovu lično smrekico in praznovali tradicionalni likof. Najtežji del gradnje je zdaj opravljen, na vrsto so prišla zaključna dela.

TEČAJ ZA PREDAVATELJE

Delavska univerza v Žalcu stopa v svoje četrto izobraževalno obdobje.

V minulem izobraževalnem obdobju se je Delavska univerza v Žalcu poslužila raznih oblik in se s svojo dejavnostjo v večernih šolah (ekonomska, administrativna, osnovna) prireja najrazličnejše tečaje in seminarje za strokovne kadre v gospodarstvu in raznovrstna predavanja s splošnoizobraževalnega področja.

Ustanova skrbi tudi za lastni predavateljski kader, ki ga išče iz vrst gospodarstvenikov, prosvetnih, političnih in drugih javnih delavcev na svojem področju. V glavnem se opira na lastne kadre. Predavatelji pa naj bi poleg strokovne usposobljenosti imeli tudi nekaj znanja o metodiki izobraževanja odraslih, poznali nekaj pedagoških načel, upoštevali psihologijo odraslega poslušalca itd. Na ta način bo delo z odraslimi poslušalci veliko bolj plodno, bolj zanimivo in zato zanje tudi bolj privlačno. Veliko več uspeha bo imel tisti predavatelj, ki bo svoja izvajanja podkrepil s tehničnimi pripomočki.

Zato je žalska delavska univerza priredila na Teharjih tridnevni seminar za svoje predavatelje. Na seminarju so udeleženci poslušali predavanja iz andragogike, o tehniki predavanja, o tehniki vodenja diskusij, o uporabi avdiovizuelnih sredstev, izmenjali svoje izkušnje in tudi praktično nastopali pred ostalimi slušatelji. Udeleženci so se zelo pohvalno izrazili o programu seminarja in načinu dela, ki jim bo mnogo koristil pri nadaljnjem delu na področju izobraževanja odraslih.

J. G.

Deževje dolgo 36 ur

PO POPLAVI V GORNJI SAVINJSKI DOLINI

● NARASLA SAVINJA JE V BLIŽINI LUČ ODPLAVILA DVA VEČJA MOSTOVA, PORUŠILA PA JE TUDI VEČ MANJŠIH, ODNESLA NAD 100 KUBIČNIH METROV HLODOVINE TER POŠKODOVALA CESTO, KI VODI V LOGARSKO DOLINO ● TUDI VOJNIKU, STRMCU IN ŠKOFJI VASI JE GROZILA POPLAVA ● ZAKAJ POPLAVI V GORNJEM TEKU SAVINJE? ● CESTA V LOGARSKO DOLINO BO S POMOČJO PRIPADNIKOV JLA IZ CELJSKEGA GARNIZONA ŽE V DVEH TEDNIH UPORABNA ZA LAŽJA VOZILA ●

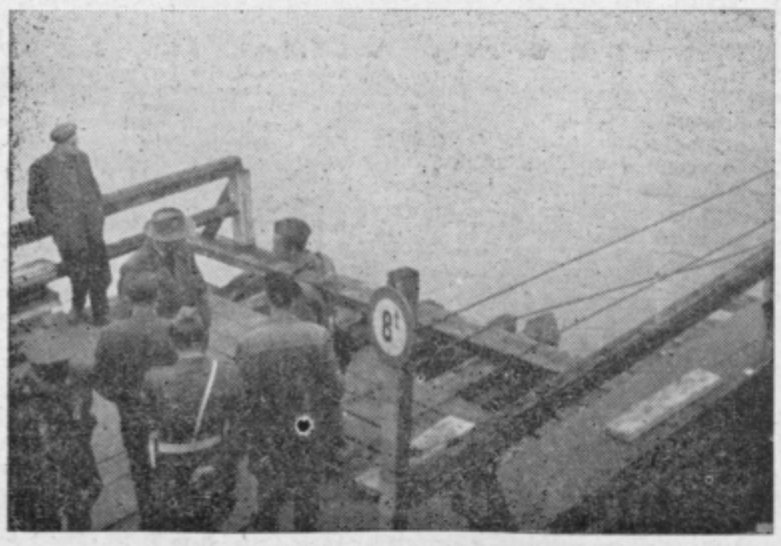

Gornjesavinjski kmetje pravijo, da je to že tretja velika poplava, ki jih je resno prizadela: prva je bila 1926. leta, druga 1959., tretja pa letos. Deževje, ki je vendarle prišlo po dolgotrajni suši, ni prebivalcev Zgornje Savinjske doline prav nič razveselilo.

*

O dogodkih, ki so se v začetku preteklega tedna zvrstili z nepričakovano naglico, je zapisano v moji beležnici:

TOREK, 17. oktobra: Zvečer je začelo močno deževati.

SREDA, 18. oktobra: Po nalivih v Savinjskih Alpah, ki so trajali preteklo noč in ves dan, je Savinja (v gornjem toku) začela naglo naraščati. Ob 12. uri je bila že dva in pol metra nad normalo. Ob 17. uri je narasla reka porušila Lučki in Pečovski most blizu Luč, kasneje pa je poškodovala še več manjših mostov na gozdnih in občinskih cestah nad Lučami.

Celjski poklicni gasilci so ob 15. uri skušali priti v Ljubno, vendar se jim to ni posrečilo. Na pomoč so prišle tudi prostovoljne gasilske čete ogroženih področij, uslužbenci TNZ iz Celja ter pripadniki JLA iz celjskega garnizona.

Popoldne je Savinja v dveh urah narasla za 60 cm, zvečer pa je dosegla 3 metre nad normalo. Ker je popustilo šest večjih jezov, je voda odtekala s šestimi metri na sekundo.

Narasla reka je odplavila več kot 100 kubičnih metrov hlodovine. Neurje je poškodovalo sadovnjake in zemljišča ter od Luč (na več odsekih) »zbrisalo« skupno 500 m ceste. Kraji v Zgornjesavinjski dolini so bili dva dni povsem odrezani: pot je bila neprehodna, telefonske linije poškodovane.

ČETRTEK, 19. oktobra: Ob drudati, tako da stanovanjske hiše gi uri zjutraj je voda začela upaob reki niso bile več v nevarnosti. Dopoldne so uslužbenci TNZ odšli preko hribov v ogrožene kraje. Pripadniki JLA so s pontoni napravili zasilen prehod za pešce, ki je zadostoval za zdravstveno intervencijo ter za oskrbo s hrano. Uredili so tudi zasilno stezo pri Lučah.

Narasla Savinja bi poplavila tudi Celje, če ne bi bila regulirana. Zjutraj ob pol šesti uri so celjski poklicni gasilci odšli v Vojnik, kjer je narasla Hudinja ogrožala nekaj hiš, v nevarnosti pa so bile tudi nekatere družine v Strmcu, Škofji vasi in v Vitanju. Dopoldne je dež ponehal, nevarnost še večjih poplav je minila.

PONEDELJEK, 23. oktobra: Vodna skupnost porečja Savinje in celjska tehnična sekcija uprave za ceste LRS sta že pričeli z deli, pripadniki JLA iz celjskega garnizona pa pomagajo pri gradnji obeh mostov. Računajo, da bodo v enem tednu postavili Lučki most, potem pa bodo nadaljevali s postavljanjem Počovskega mostu nad Lučami ter z ureditvijo ceste. Kot pravijo, bo cesta v Logarsko dolino v dveh tednih že uporabna za lažja vozila.

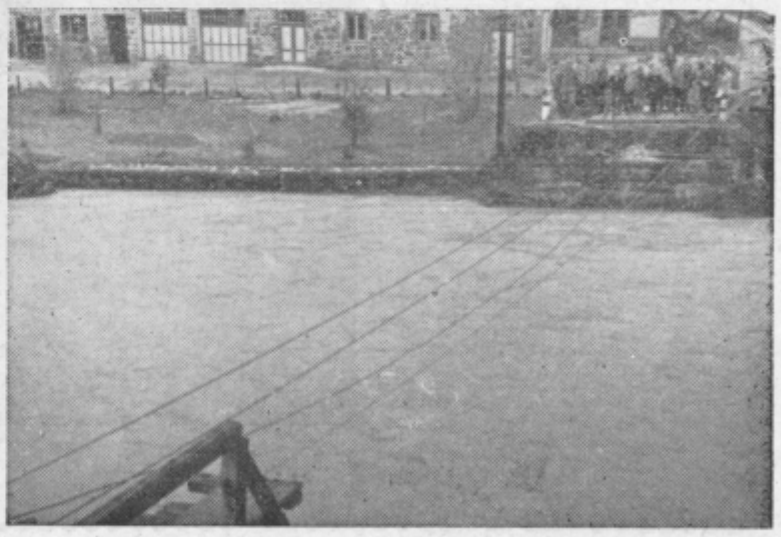

POPUSTILI SO JEZOVI IN...

Škodo zaradi odplavljenih mostov in poškodovane ceste cenijo na 50 milijonov dinarjev — seveda pa doslej še niso ocenili vse škode, ki so jo povzročili nalivi.

Prav zato ni odveč, če se povprašamo, zakaj Savinja v gornjem toku poplavlja? Pri Vodni skupnosti porečja Savinje so že dalj časa opozarjali na nevarnost poplav v Zgornji Savinjski dolini, kjer se je struga v zadnjih 60. letih poglobila za tri metre!

Že nekaj desetletij ni nikogar, ki bi sistematično vzdrževal zgradbe hudourniškega značaja. Jezovi umirjajo nagli tok reke in zadržujejo prod, vendar jih nihče ne vzdržuje, ker ni sredstev. Toda sedaj, ko je Savinja v Celju regulirana, bo treba urediti tudi gornji tok reke. Najprej bo treba popraviti prag pred polzelskim mostom, v nevarnosti pa je tudi most v Nazarjih.

Ne smemo pozabiti, koliko škode je narasla reka prizadejala ne le prebivalcem Zgornje Savinjske doline, temveč tudi nazarski lesni industriji. Kajti deževje bo še prišlo in lahko da bo poplava drugikrat odnesla še mnogo **več** kot »samo« 50 milijonov...

TELESNA VZGOJA IN ŠPORT

Dvojna zmaga

Sedmo kolo jesenskega dela tekmovanja v slovenski conski ligi je prineslo celjskima predstavnikoma v njej popoln uspeh. Kakor Kladivar doma, tako je tudi železničarska enajstorica Celja pobrala na tujem igrišču ves izkupiček. Kladivar je doma visoko premagal ljubljansko Ilirijo 6:0, Celjani pa mariborskega Kovinarja 5:3.

Upajmo, da bodo to pot vse štiri točke ostale doma in da ne bo na njihov »zaslužek« vplival kakršenkoli protest. Sicer bi bilo bolje, če bi opustili borbe na nogometnih igriščih in rajši skiepali v naprej predvidene rezultate in določevali zmagovalce za zeleno mizo.

Z dvojnim uspehom, ki sta ga dosegli celjski enajstorici v sedmem kolu tekmovanja, se je njun položaj na lestvici že popravil, saj sta iz spodnjega doma prešli v zlato sredino. Tako zavzemajo Celjani šesto mesto s sedmimi točkami in razliko v golih 17:23. Kladivar pa je tesno za svojim mestnim rivalom, torej na sedmem mestu s šestimi točkami in pozitivno razliko v golih 16:13.

—

Prihodnjo nedeljo bo na vrsti osmi zaporedni zavrtljaj v slovenski conski ligi. Celjani se bodo doma sestali z ekipo Sobote, Kladivar pa bo odpotoval v goste kranjskemu Triglavu. Obe tekmi bosta izredno zanimivi in pomembni. Gotovo je, da se bodo Celjani skušali oddolžiti za poraz, ki so ga doživeli od Sobote v pokalnem tekmovanju.. Nekoliko bolj čisti so računi med Kladivarjem in kranjskim Triglavom. Obe moštvi sta se srečali v prvenstvenem tekmovanju že lani. Iz obeh tekem je kot zmagovalec izšel Kladivar: doma z rezultatom 6:1, v Kranju pa z 2:1.

Nedeljska nasprotnika celjskih nogometašev zavzemata na lestvici osmo (Sobota) mesto s šestimi točkami, oziroma enajsto (Triglav-Kranj) s tremi pikami.

Košarka

VISOKA ZMAGA CELJANOV

V nedeljo je bila v Konjicah košarkarska tekma, v kateri je moštvo ŽKK Celja premagalo domačo ekipo Partizana 137:88.

POT NAVZDOL

V republiški košarkarski ligi je bilo v soboto in nedeljo odigrano predzadnje kolo. Šoštanjčani so nastopili na Jesenicah, kjer so po razburljivi igri izgubili srečanje z rezultatom 70:66 (38:41).

Po tem porazu, je usoda Šoštanjčanov že znana — prihodnje leto bodo morali znova sodelovati v okrajni ligi. Zaradi tega celjski okraj ne bo imel več niti enega predstavnika v republiškem tekmovanju.

Kegljanje

LJUBLJANA PREMAGALA ŽICNO

V počastitev 20-obletnice vstaje je sindikalna podružnica celjske Žične pripravila zanimiv dvoboj kegljačev. V srečanju med ekipo Ljubljane ter okrepljenim moštvom Žične so zmagali gostje z rezultatom 6717:6308.

Pri gostih se je najbolj odlikoval Grom, ki je podrl 916 kegljev, v domačem moštvu pa so dosegli posamezni tekmovalci naslednje izide: Lubej 817, Ivo Kranjc 811, Zagorc 809, Šmon 805, Vanovšek 803, Šega 789, Vodeb 714 ter Šovinc 683.

CELJSKI HOKEJISTI v zvezni ligi

Zveza za hokej Jugoslavije je te dni seznanila svoje osnovne organizacije s programom tekmovanja v zimski sezoni, ki je pred nami. Zlasti precizno je izdelan koledar tekmovanja za državno prvenstvo. O njem je stekel tudi razgovor s podpredsednikom HDK Celjem in tehničnim vodjem tega društva celjskih hokejistov in drsalcev tov. Albertom Kerkošem:

— Ali je res, da bo letos tudi moštvo celjskih hokejistov igralo v zvezni ligi?

—Da, res je. Prejšnja enotna zvezna liga bo v letošnji zimski sezoni razdeljena na dve skupini, vzhodno in zahodno. V vsaki skupini bodo igrali po štirje klubi. V zahodni Jesenice, Ljubljana, Medveščak (bivši Zagreb) ter HDK Celje, kot lanskoletni republiški prvak. V vzhodni pa bodo nastopali Crvena zvezda, Partizan, Beograd in Spartak, kot lanski prvak Srbije.

— Kako bo potekalo tekmovanje?

— Klubi v vsaki skupini bodo igrali med seboj vsak z vsakim po dvojnem sistemu. To pomeni, da bodo na vrsti tudi povratna srečanja. Moštvo HDK Celja bo igralo prvo tekmo, 4. januarja 1962. leta, doma z Jesenicami. Ostale tekme našega moštva pa se bodo zvrstile takole: 7. I. HDK Celje—Medveščak, 9. I. Ljubljana HDK Celje, 11. I. HDK Celje —Ljubljana, 14. I. Jesenice—HDK Celje, 18. I. Medveščak—HDK Celje.

— Kako ocenjujete uvrstitev Vašega moštva v zvezno ligo?

— Veselo in zaskrbljujoče hkrati. Udeležba v zvezni ligi nam nalaga določene obveznosti, ki jih pa društvo po trenutnem finančnem stanju ne bo moglo samo rešiti. Zato pričakuje nekoliko več razumevanja zlasti pri občinskem ljudskem odboru, oziroma njegovem svetu za telesno kulturo in pri občinski ter okrajni zvezi za telesno kulturo. Udeležba na državnem prvenstvu ni samo priznanje klubu za njegovo večletno prizadevanje po dvigu kvalitete, temveč tudi priznanje celjskim športnikom in občinstvu. Saj bomo tako tudi v Celju gledali naša najboljša hokejska moštva. Z uvrstitvijo v zvezno ligo, ali bolje rečeno z dvakratnim zaporednim osvajanjem republiškega prvenstva, so celjski hokejisti dosegli svoj najvišji kvalitetni vzpon. Naša skupna stvar pa je, da bomo znali ta uspeh podpreti in mu omogočiti nadaljnjo rast. —

— Kakšni so zgledi vašega moštva v zvezni ligi?

— Po propozicijah tekmovanja ne najslabši. Saj zadnjeplasirani v vsaki skupini ne izpade direktno, temveč bo igral kvalifikacijski tekmi z zmagovalcem zahodne skupine druge zvezne lige. Za to mesto pa se bosta po našem mišljenju potegovala Maribor ali pa Segesta. Rešilna nit za nas bodo torej kvalifikacije.

— Kako pa je z gradnjo umetnega drsališča?

— Zaenkrat je vse skupaj padlo v vodo. Ker se občinski ljudski odbor ni mogel odločiti za najem kredita, so propadle tudi dotacije iz republiških virov, ki so za letos znašale 6 milijonov dinarjev. To je vsekakor škoda saj bi z denarjem, ki so nam ga ponujali, lahko vsaj začeli. To pa bi bilo veliko. V društvu upamo, da bo prav udeležba našega hokejskega moštva v zvezni ligi dala novih spodbud za gradnjo objekta, ki ga v Celju ne pogrešamo samo športniki, temveč v večji meri nekaj sto mladine. In že zaradi nje smo dolžni, da storimo vse, da bo do te gradnje tudi prišlo.

NARAKS zmagal v teku na 3000 m

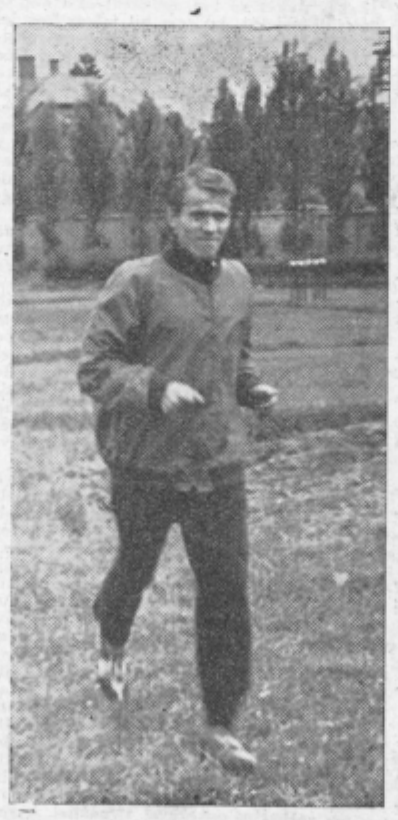

V nedeljo je bilo v Mariboru tradicionalno atletsko tekmovanje za Zorkov memorial. Med številnimi udeleženci iz Maribora, Ljubljane, Kranja in Zagreba je bilo tudi precej močno zastopstvo celjskih atletov in atletinj. Pokal je tokrat že tretjič zapovrstjo osvojil član zagrebškega Dinama, Zvonko Bezjak. S tem si je to lavoriko prislužil tudi v trajno last.

Od celjskih udeležencev velja posebej omeniti Naraksovo zmago v teku na tri tisoč metrov v času 8:38.2. Sicer pa so se v moški konkurenci odlikovali še Lešek z zmagami v teku na 100 m (11.0), pri skoku ob palici (380 cm) ter pri skoku v daljino z rezultatom 704 cm. Razen tega so tekači Kladivarja osvojili prvo mesto v štafeti 4 ×100 metrov v času 45,6 sekund.

Pri ženskah je Urbančičeva zmagala v teku na 80 m čez ovire (12.3) ter v metu kopja s 36.02 metra. Medtem, ko je v teku na 400 metrov zmagala Slamnikova (59.8) pred klubsko tovarišico Gašparutovo, je Lubejevi pripadlo prvo mesto pri skoku v daljino z rezultatom 490 cm.

Atletski miting

V torek popoldne je bil društveni miting celjskega Kladivarja, na katerem so bili doseženi naslednji boljši rezultati: ŽENSKE: 60 m: Kramarič 8.1, Slamnik 8.2; 800 m: Silan 2:25.8; daljina: Silan 505. MOŠKI: disk: Peterka 44.10, Djurica 41.35; 3000 m zapreke: Primožič 10:02.0; daljina: Kopitar M. 612; krogla: Djurica 13.48.

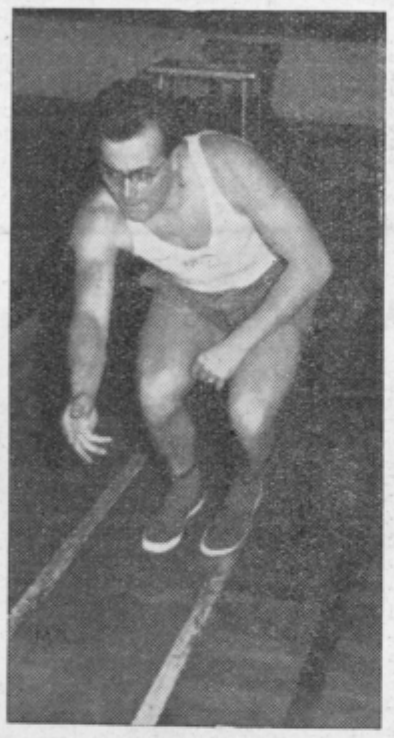

Polde Šmon

Olimp v vodstvu

V šestem kolu okrajne nogometne lige so bili doseženi visoki rezultati. V vseh srečanjih so zmagali domači nogometaši, ki so zabili kar 55 golov, medtem, ko so prejeli samo dva.

Vodstvo je prevzel Olimp, ki ima enako število točk kot Velenje, toda boljšo razliko v golih.

Rezultati šestega kola: Kovinar : Rogatec 8:0, Smartno : Zreče 15:0, Konjice : Kladivar B 5:0, Olimp : Steklar 7:0, Šoštanj : Vransko 8:2 in Velenje : Nazarje 12:0.

Stanje na lestvici: Olimp in Velenje 9, Kovinar, Smartno in Kladivar B 8, Steklar, Rogatec 6, Žalec Šoštanj, Konjice 5, Nazarje, Zreče 2, Vransko brez točke.

V sedmem kolu igrajo: Vransko : Velenje, Rogatec : Šoštanj, Kladivar B : Olimp, Zreče : Konjice, Steklar : Smartno, Žalec : Kovinar. Moštvo iz Nazarij bo prosto.

Občinska liga v namiznem tenisu

Na pobudo Občinske zveze za telesno kulturo v Celju se je te dni začelo tekmovanje v občinski namiznoteniški ligi. Medtem, ko v moški konkurenci sodeluje štirinajst moštev, v ženski nastopa šest ekip. V glavnem so to ekipe sindikalnih podružnic, gimnazije ter Partizana iz Celja mesta.

Pobuda za ustanovitev občinske lige v namiznem tenisu zasluži vse priznanje, saj je znano, da je bil včasih namizni tenis v Celju na visoki ravni, da pa je pozneje ta panoga skoraj povsem zamrla. Zato bi bilo prav, če bi bila občinska liga tudi začetek sistematičnega in rednega igranja ter tekmovanja pa ne samo na območju celjske občine, temveč tudi v merilu celotnega okraja.

Program tekmovanja je zelo zahteven saj predvideva vsak teden po dve koli pri moških ter po eno za ženske.

V prvem kolu tekmovanja za moške so bili doseženi naslednji rezultati: Aero : Klima 5:0 (brez borbe), Celjski tisk : Emajlirka 5:3, Tapetništvo : Kovinotehna 5:1, Partizan Celje-mesto : IFA 2:5, Gimnazija : Ingrad 5:0 in Elektro : Skofja vas 5:0. Dvoboj med Tovarno tehtnic in Železninarjem ni bil odigran.

PRESENEČENJE V MARIBORU

V sedmem kolu republiške lige v rokometu so Celjani osvojili v Mariboru dve dragoceni točki, ko so odpravili doslej nepremaganega Kovinarja z rezultatom 16:10. Celjani so tokrat ponovno dokazali, da so v zelo dobri formi in da se bodo v nadaljevanju prvenstva lahko borili za mesto v sredini lestvice.

V Mariboru so se lepo izkazali vsi igralci, med njimi pa vsekakor odlični vratar Devič. Gole so dosegli: Goršič 5, Snedič in Hribernik po 4, Levstik 2 in Križnik 1.

V nedeljo bo rokometna ekipa Celja doma sprejela v goste moštvo iz Brežic.

Jesenska slika iz celjskega parka

POSNEMAJTE JIH

Transfuzijska postaja v celjski bolnišnici je mirno pričakovala oktober, ki običajno prinaša mnoga presenečenja, saj se v tem mesecu zatečejo v bolnišnico najtežji in krvaveči želodčni bolniki. Po letnem planu je imela na programu pogostejše terenske krvodajalske akcije. Tako so bili vsi uverjeni, da bo krvi več kot preveč. Toda, prišlo je drugače. Dotok krvavečih bolnikov je presegel vsa pričakovanja. Največja komplikacija pa je nastala takrat, ko je Bistrica ob Sotli tik pred odhodom transfuzijske ekipe na teren odpovedala akcijo. Osebje postaje se je znašlo pred prazno ledenico, oddelki v bolnišnici pa so neprestano in nujno zahtevali kri.

Kaj storiti? Zapeli so telefoni pri podjetjih, kjer najde postaja vedno razumevanje in pomoč. In res so pomagali iz najhujšega. Vendar položaj še ni bil rešen. Novi sprejemi na oddelkih bolnišnice so znova zahtevali kri.

V četrtek, 12. oktobra je bilo stanje tako kritično, da je bila transfuzijska postaja prisiljena klicati na pomoč s pomočjo ljubljanskega radia. Odziv je bil številen. Dobri dve uri zatem, je svojo kri darovalo nad trideset krvodajalcev, ki so prihiteli iz celjskega okraja, dva pa celo iz Domžal. Tako se je ta dan srečno zaključil za postajo, ki ji je uspelo organizirati odvzem krvi in rešiti najnujnejše primere.

Toda bolniki so še vedno prihajali, potreba po krvi se je kazala iz dneva v dan. Prišel je 17. oktober, ko je postaja znova klicala na pomoč. Prišli so iz štorske železarne in tovarne emajlirane posode. Pa tudi Metka je poslala svojega zastopnika. Sledil je 23. oktober, ko je morala postaja poleg ostalih podjetij klicati še krvodajalce iz Celjskega tiska. Njihovo kri so kar toplo prenašali v operacijsko sobo, kjer je operacija trajala že sedem ur.

Tako gre iz dneva v dan in vse se dobro izteče, če transfuzijska postaja najde ljudi, ki njenemu klicu prisluhnejo in se mu odzovejo. Zato se danes obračamo na vse državljane s prošnjo — pridružite se krvodajalcem, posnemajte jih, saj boste s tem ustvarili potrebno rezervo krvi tudi za sebe.

V CELJU SNUJEJO OBČINSKO PLESNO ŠOLO

Na pobudo mladinskega plesnega kluba pa tudi Plesne zveze Slovenije so v Celju končali s pripravami za ustanovitev občinske plesne šole. Kot je pokazala razprava na seji sveta za kulturo pri Občinskem ljudskem odboru, v tem primeru ne bo šlo za šolo, ki bo delovala samo v mestu, temveč za ustanovo, ki bo skrbela za pravilno plesno vzgojo mladih ljudi v vsej celjski občini in zato ustanavljala in usmerjala delo plesnih sekcij pri prosvetnih in drugih organizacijah. V svoj delokrog pa bo zajela tudi folkloro.

NA-NA SPET ODPRT

Pred dnevi so spet odprli znano gostišče na Stanetovi ulici v Celju, Na-Na. Ta lokal je bil nekaj mesecev zaprt zaradi preureditvenih del. Zdaj so prostore ne samo obnovili, temveč jih tudi razširili, saj so zelo okusno restavracijsko sobo uredili tudi v nekdanjih prostorih slaščičarne RU-GO.

V obnovljeni lokal so postavili tudi novo opremo, namestili moderno točilno mizo in še posebej poskrbeli za sodobno ureditev kuhinje ter sanitarnih prostorov. Skratka od starega lokala je ostalo samo ime, vse ostalo pa je novo.

KRONIKA NESREČ

Franca Brežnika iz Mozirja so v pretepu ranili po glavi. — Vladislav Polutnik iz Lopatce pri Prevorju je pri obiranju jabolk padel z drevesa in si zlomil nogo. — Danila Zagoričnika z Ložnice pri Žalcu je konj udaril v trebuh. Dobil je notranje poškodbe in zaradi padca še pretres možganov. — Bredo Varlečevo je avto podrl v Slovenskih Konjicah. Dobila je notranje poškodbe in poškodbe na nogi. — Zdravko Renko iz Celja je v napadu dobil udarec po glavi.

Gibanje PREBIVALSTVA

V času od 15. do 21. oktobra 1961 je bilo rojenih 19 dečkov in 25 deklic.

POROČILI SO SE:

Bogomir Ocvirk, strojni ključavničar iz Prožinske vasi in Erika Polegek, frizerska pomočnica iz Štor. Ivan Jurkošek, delavec in Karolina Dernač, šivilji, oba iz Celja. Jožef Malgaj, delavec iz Strtenice in Cvetka Zupanc, delavka iz Lokrovca. Rafael Pečnik, figurant iz Pernovega in Marija Turnšek, gospodinja iz Kamenč. Ivan Hrovatič, železostrugar iz Slanc in Jožefa Zupančič, delavka iz Celja. Janez Strigl, uslužbenec in Berta Peer, uslužbenka, oba iz Celja. Stanko Kranjc, varilec in Rozalija Kumer, kuhinjska pomočnica, oba iz Šaleka. Ferdinand Müller, podpredsednik ObLO in Zorica Polajnar, uslužbenka, oba iz Radeč. Nikolaj Skamperle, elektromehanik iz Trsta in Anastazija Bizjak, uslužbenka iz Celja. Vladimir Šprajc, pečar in Ana Rožanc, gospodinja, oba iz Šentvida pri Grobelenem.

UMRLI SO:

Slavko Kreševec, delavec iz Lave, star 27 let. Angela Nerat, gospodinja iz Laškega, stara 81 let. Franc Urbajs, invalidski upokojenec iz Nove vasi, star 66 let. Marija Kilar, družinska upokojenka iz Celja, stara 53 let. Albert Jerin, upokojenec iz Celja, star 76 let. Pavla Chiba, upokojenka iz Celja, stara 61 let.

Skrb za razvoj TELESNE KULTURE

Svet za telesno vzgojo občine Žalec je imel prejšnji teden sejo, na kateri so obravnavali stanje telesne vzgoje na šolah ter poročila o stanju in problematiki šaha, strelstva, planinstva, kegljaštva in tabornikov.

Šolska telesna vzgoja je na dobri poti. Za udeležbo mladine na raznih šolskih športnih tekmovanjih je skrbela posebna komisija, ki jo je v ta namen ustanovila Občinska zveza za telesno kulturo. Na raznih športnih tekmovanjih je nastopilo 275 mladih tekmovalcev. Občinski prvaki pa so se udeležili tudi okrajnih prvenstev. Nekatere šole so organizirale uspele in zelo množične telovadne nastope, na katerih je nastopilo okrog 2500 otrok. Razen tega so vse osnovne šole, razen treh manjših, sodelovale na občinskem festivalu telesne kulture v Žalcu, ki je lepo uspel tako po udeležbi (2000 mladine) kot kvaliteti.

Šolam zaenkrat še primanjkuje strokovnih učiteljev telesne kulture. Manjka pa jih tudi v društvih Partizan. Problem bo rešen čez nekaj let, ko bo šolanje opravilo devet štipendistov.

Vse šole, razen ene, imajo možnost za telesno vzgojo, bodisi, da imajo lastna igrišča ali pa gostujejo na telovadiščih Partizana. Šole Polzela, Šempeter, Gomilsko in morda Loke bodo že v kratkem uredile šolska igrišča. Svet je sprejel priporočilo, da naj bi v naslednjih dveh letih vse šole uredile svoja telovadišča.

Strelskih družin je v občini deset in kar pridno delajo. Njihovo delo je tudi upoštevano. Seveda pa niso brez težav. Še vedno jim primanjkujejo sredstva, zlasti za investicijske potrebe. Mnoge strelske družine bi rade uredile strelišča, zlasti pa prišle do prostorov za zimsko vadbo. V gradnji so strelišča na Polzeli, Šempetru in v Taboru. Strelske družine povezuje ustrezni občinski odbor, ki ima svojega predstavnika tudi v občinski zvezi za telesno kulturo, sicer pa samostojno usmerja delo družin. Veliko uspeha so imele družine zlasti pri delu s šolsko mladino, ki rada sega po zračni puški in še rajši tekmuje.

Tudi šahisti se borijo s približno enakimi težavami. V občini delujeta dva samostojna šahovska kluba v Žalcu in Šempetru ter nekaj sekcij pri Svobodah in sindikalnih podružnicah. Šahisti so priredili že vrsto uspelih tekmovanj. Zlasti uspešno je njihovo delo s šolsko mladino. Zato bo treba temu delu posvetiti več skrbi in razumevanja in jim zagotoviti primerne prostore, saj gostilniški niso najbolj pripravni.

Zelo uspešno je tudi delo taborniških organizacij, ki jih je v žalski občini 7 in štejejo 515 članov. Največ tabornikov je v vrstah šolske mladine. Pripravili so več zelo prijetnih in uspelih pohodov v naravo. Težave imajo s šotori, ki jih imajo le za 50 oseb, kar je občutno premalo. Zato bodo zimski čas izkoristili za akcijo za nabavo šotorov. Njihov načrt dela predvideva centralno proslavo 20-letnice vstaje, ustanovitev dveh novih enot v šolah in dveh enot v tovarnah, vodniški tečaj itd.

Svetu pa so poročali o delu in problemih tudi planinci in kegljači. V žalski občini pa med drugim dela še enajst društev Partizana. Delo vseh društev vsklaja občinska zveza za telesno kulturo, ki bi morala imeti stalnega uslužbenca, če bi hotela zadovoljivo opravljati vse naloge.

Sicer so še ugotovili, da je kongres telesne kulture pozitivno odjeknil v telovadnih in športnih organizacijah. Ne glede na to, pa se bodo morali zavzeti, da se bodo sredstva za telesnovzgojno dejavnost še povečala in da bo raslo število aktivnih članov. Slednje namreč ni kdovekaj zavidljivo. Prav pa bi še bilo, če bi v žalski občini proučili predlog o ustanovitvi posebnega sklada, oziroma o zagotovitvi stalnega vira dohodkov za telesno-vzgojne dejavnosti.

Šest golov na Glaziji

Navzlic katastrofalnemu porazu 6:0 (4:0), ljubljanska Ilirija v dvoboju s Kladivarjem ni imela takšne podrejene vloge, kot jo kaže izid. Gostje so bili v polju enakovreden nasprotnik, zato pa dosti slabši v napadu. Sicer pa smo tokrat videli močno razigrano domačo enajstorico, moštvo, ki je že od začetka tekme krenilo v odločen napad. Premoč domače ekipe je bila očitna zlasti v prvem polčasu, ko so dosegli kar štiri lepe gole. V tem delu je v napadu igral tudi Hribernik, kateremu pa se je poznalo, da z nogo še ni vse v redu. Zato ga je pred zaključkom polčasa zamenjal Štor.

Trideset minut drugega polčasa je Kladivar igral z desetimi igralci, ker si je Januz privoščil neumestno »intervencijo« in hotel »obračunati« z nasprotnim igralcem takrat, ko ni imel žoge.

Kakor v prvem polčasu, tako se je tudi v drugem nekajkrat odlično izkazal mladi vratar Kladivarja Krajnc. Vse kaže, da je Kladivar z njim le dobil odličnega čuvarja svetišča.

Pri streljanju na gol sta se najbolje izkazala Lukač in Perc, ki sta bila uspešna po dvakrat. Po enega pa sta dosegla Šega in Vodeb.

V predtekmi je mladina Kladivarja premagala mlade igralce Ilirije z rezultatom 4:0. Izid je bil postavljen šele v zadnjih petnajstih minutah igre.

Celjski železničarji na prvem tiru

Čeprav smo pračakoval., da lahko celjski železničarji v tekmi z mariborskim Kovinarjem dosežejo popoln uspeh, je šele končna zmaga Celjanov prepričala tudi največje dvomljivce, da sta dve točki vendarle romali pod Skalno klet.

Rezultat 5:3 (4:1) je več kot prepričljiv. Govori pa zlasti o tem, da so bili gostje dosti boljši v prvem polčasu, ko so dosegli kar štiri gole. V drugem delu igre pa je bilo razmerje sil več ali manj izenačeno, čeprav so domačini dosegli dva, Celjani pa en gol. Značilno je, da so se pri streljanju na gol izkazali prav vsi napadalni igralci Celja, saj je vsak izmed njih po enkrat potresel nasprotnikovo mrežo. Sicer pa so se pri tem poslu zvrstili tako le: Devčič, Begner, Bijelac, Adjič in Florjanc.

V predtekmi sta se mladinski moštvi razšli z neodločenim izidom 0:0.

Obnova Starega gradu in letovišča na „Na Gričku"

Razen naštetih drobnih in za marsikoga nevidnih nalog za olepšavo mesta Celja in napredek turizma je ena izmed najlepših pa tudi najtežjih nalog ureditev dveh najprivlačnejših in najbližjih izletniških točk: Stari grad in letovišče »Na gričku« v Liscah ob Savinji.

Če bi se Celjani in delovni kolektivi zavedali, koliko naporov prenaša Olepševalno in turistično društvo za boljšo ureditev teh dveh razvedrilnih postojank, bi rekli: Strnimo se in pomagajmo!

Na Starem gradu obnavlja ter resuje pred razpadom zgodovinske ruševine že leta in leta. Na željo rednih in izrednih obiskovalcev je že pred štirimi leti uredilo prepotrebno restavracijo, ki zadovoljuje vsakogar, kdor pride na razgled in kratek oddih. Do sem je iz mesta speljana cesta, ki postaja čedalje bolj prometna. Plazovita pobocja zanjo niso ugodna. Plazovi jo večkrat rušijo in za promet z motornimi vozili je mestoma preozka. Zato si društvo prizadeva, da bi jo usposobilo celo za avtobusni promet.

Gostišče nudi domačim in tujim gostom dokaj zahtevna naročila: celo do 50 kosil ali večerij. Prvotno manjšim zahtevam predvidena kuhinja v malem obsegu danes ne zadovoljuje več. Zato kliče po preureditvi. Z njo vred nameravajo preurediti tudi ostale prostore.

Pustimo sedaj »Stari grad« in se napotimo po najbližji Pelikanovi poti v dolino proti drugi izletniški točki »Na gričku«. Na travnati jasi, obdani s sadnim in gozdnim drevjem tik nad Savinjo dan za dnem sprejema številne goste to prikupno gostišče. Ob lepih nedeljah pa že komaj dobimo prostorček celo na prostem. Postrežejo s tem, kar imajo, sicer pa lahko ugodijo tudi zahtevnejšim gostom.

Tudi to izletniško gostišče ima svoje težave. Kolesarji in motorizirani izletniki tožijo zaradi slabe in preozke ceste, kuhinji in gostom manjka sodoben vodovod, otroci bi rabili prijetno igrišče, kopalci primerno plažo ob Savinji, oddaljeni gostje udobno prenočišče, če ne bi gornjih prostorov zavzemale tri družine.

V načrtu je popolna preureditev gostišča in idiličnega okolja. Toda finančna sredstva? Društvo jih nikakor ne zmore. Idejni programi so pripravljeni. Za ureditev Starega gradu (cesta, obnova razvalin in ureditev gostišča) je treba kakih 24 milijonov dinarjev, za ureditev gostišča »Na gričku« (cesta s kanalizacijo skozi Lisce, ureditev igrišča in okolja ter preureditev zgradbe s tujskimi sobami) pa 32 milijonov dinarjev. Toda kje jih dobiti. Vsiljuje se vprašanje, ali ne bi kazalo, da občina priskrbi društvu večletno posojilo, s katerim bi v kratkem času uresničilo te naloge, kar bi koristilo ljudem in ugledu turističnega središča Celja. Če pomislimo, da stane danes nov hotelski objekt najmanj 200 milijonov din, je omenjeni znesek za dve turistično rekreativni postojanki dokaj skromen. Tudi s prostovoljnim delom občanov bi se dalo mnogo prihraniti.

-nik.

Posvetovanja tudi v občinah

O PROBLEMIH TELESNE VZGOJE

Pod vodstvom sekretarja Okrajnega odbora SZDL Staneta Sotlarja je bilo v soboto širše posvetovanje o problemih telesne vzgoje na območju celjskega okraja. Ko so analizirali stanje telesne vzgoje v šolah in društvih, so še ugotovili, da občinske zveze za telesno kulturo v glavnem niso zaživele. Zato so sprejeli priporočilo, po katerem naj občinski odbori SZDL že v kratkem skličejo skupaj z ustreznimi zvezami za telesno kuhturo širša posvetovanja ter na njih proučijo stanje in naloge, ki jh čakajo, da bi zboljšali telesnovzgojno dejavnost.

Prometna KRONIKA

Tudi za pešce velja

Pri znatnem povečanju prometa in števila motornih vozil je nujno, da vsi, tudi pešci, upoštevajo cestno prometne predpise in skrbijo za neoviran in varen promet na cestah.

Za pešce velja, da morajo hoditi po pločnikih, kjer pa pločnikov ni, po skrajnem desnem robu ceste. Na križiščih lahko prekoračijo cesto le na označenih prehodih. Na takih prehodih se pešci ne smejo ustavljati. Na križiščih mestnih ulic, kjer promet uravnava miličnik, pa se morajo pešci in ostali koristniki ceste ravnati po njegovih navodilih. Na križiščih, kjer ni niti miličnika, niti semaforja, pa se pešci ravnajo po desnem pravilu. Tudi vozniki motornih vozil morajo upoštevati pešce. Če je pešec že v križišču ima prednost pred motornim vozilom. Pešci naj upoštevajo tudi slabo vidljivost voznikov motornih vozil v nočnem času in takrat, kadar vozijo po mokri asfaltni cesti. V teh primerih se dobro vidijo le bele črte, ki označujejo križišče, dosti slabše pa vsi ostali predmeti, tudi pešci.

F. J.

UPRAVNI ODBOR OBRTNO-KOMUNALNEGA PODJETJA ŠENTJUR PRI CELJU razpisuje naslednja delovna mesta:

1. Računovodja

2. Knjigovodja

Pogoji za sprejem:

1. srednja strokovna izobrazba z najmanj 5 let prakse v računovodstvu;

2. srednješolska izobrazba ali nižja šolska izobrazba z 5 let prakse v knjigovodstvu.

Pismene ponudbe poslati na upravo podjetja. Nastop službe takoj, ali po dogovoru. Plače po Pravilniku o delitvi osebnih dohodkov.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri KMETIJSKO STROJNI POSTAJI ŽALEC razpisuje na podlagi sklepa upravnega odbora in delavskega sveta delovno mesto

računovodja

s popolno srednješolsko izobrazbo ter s petletno prakso v računovodskih poslih. Ponudbe pošljite upravi podjetja. Družinsko stanovanje na razpolago.

KMETIJSKA STROJNA POSTAJA ŽALEC

Komisija za uslužbenske zadeve pri Občinskem ljudskem odboru Celje razpisuje delovno mesto

strojepiske

v splošnem oddelku

Pogoji: strojepiska I. a ali strojepiska I. b razreda in splošni pogoji.

Prošnje sprejemamo do 10. novembra 1961.

Savinjsko trgovsko podjetje Polzela razpisuje delovno mesto

KONTROLORJA

Pogoji: visokvalificiran trgovski delavec ali komercialist; oseba s srednješosko izobrazbo in primerno prakso; oseba z najmanj 5-letno prakso v finančni službi.

Prejemki po pravilniku o osebnih dohodkih.

Pismene ponudbe s kratkim življenjepisom sprejema uprava podjetja. Nastop službe takoj ali po dogovoru.

OBJAVE IN OGLASI

GLEDALIŠČE

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE CELJE

Petek, 27. oktobra 1961 ob 20. uri: Vinko Strgar: HEROICA. Gostovanje v Šmarju pri Jelšah.

Sobota, 28. oktobra 1961 ob 19.30: Vinko Strgar: HEROICA. — Izven.

Nedelja, 29. oktobra 1961 ob 15. uri: Vinko Strgar: HEROICA. — Gostovanje v Taboru.

Ob 20. uri: Vinko Strgar: HEROICA. Gostovanje na Vranskem.

Sobota, 4. novembra 1961 ob 19.30: Shakespeare - J. Javoršek: IZ TAKE SMO SNOVI KOT SANJE. Premiera. Izven.

Nedelja, 5. novembra 1961 ob 10. uri: Shakespeare - J. Javoršek: IZ TAKE SMO SNOVI KOT SANJE. — I. nedeljski dopoldanski in izven.

Ob 15.30: Shakespeare - J. Javoršek: IZ TAKE SMO SNOVI KOT SANJE. — Izven.

CELJSKA MESTNA HRANILNICA SPOROČA, da je razpisala posebno nagradno anketo z denarnimi nagradami za svoje vlagatelje. Anketni listi so na voljo v likvidaturi hranilnice, kjer jih je treba tudi oddati v posebni nabiralnik najkasneje do 30. oktobra do 12. ure Žrebanje bo 31. oktobra ob 12. uri v prostorih hranilnice. Ankete se lahko udeležijo samo vlagatelji hranilnice.

KINO

KINO UNION

28. — 31. 10. 1961 »PRIJATELJ JOE«, ameriški barvni Csc film

1. — 4. 11. 1961 »PREBUJENI«, češki film

KINO METROPOL

28. — 31. 10. 1961 »BEG V SPONAH«, ameriški film

1. — 4. 11. 1961 »KITAJSKI ZID«, italijanski barvni film

MATINEJA

29. 10. 1961 »KAPETANOVA HČI«, ruski film

KINO DPD »SVOBODA« — ŠEMPETER V SAVINJSKI DOLINI

28. in 29. 10. 1961 »PRINC IN IGRALKA«, ameriški barvni film

1. in 2. 11. 1961 »VELIKA VOJNA«, italijanski Csc film

PRODAM

HMEZAD

zadružno trgovsko podjetje za izvoz hmelja v Žalcu, proda:

1 traktor Unimog leto izdelave 1952

1 rezervni stroj za Unimog

1 prikolico Blumhardt (Kipper) 3 tone

Vse v uporabnem stanju.

Ogled v garaži podjetja v Žalcu.

KRAVO brejo, deset mesecev s četrtim teletom in štiriokenski kozolec, krit z opeko, prodam. Medlog 24 Celje.

TELEVIZOR PANORAMA, malo rabljen, ugodno prodam. Naslov v upravi lista.

SPALNICO, kompletno prodam. Završnik, Titov trg 7/1. Ogled v ponedeljek in sredo od 9. do 11. ure, v torek in četrtek od 15. do 17. ure.

PLINSKI ŠTEDILNIK in plinsko pečico prodam. Turnšek, Trubarjeva 2/II.

Po sklepu delavskega sveta in upravnega odbora z dne 1. avgusta 1961 se odprodajo šivalni stroji na nožni pogon. Interesenti naj se zglasijo pri podjetju »MODA«, modna konfekcija, Šentjur pri Celju.

KONCERTI

Na letošnjem prvem abonmajskem koncertu 8. novembra se bo predstavil poljski pianist ADAM HARASIEWICZ, nagrajenec Chopinovega tekmovanja v Varšavi l. 1960.

Spored obsega Szymanovskega varijacije, Brahmsove varijacije na Paganinijevo temo, Prokofjevo 3. sonato in vrsto Chopinovih del.

Na razpolago je še nekaj prostih mest. Rezervacije in predprodaja vstopnic v pisarni glasbene šole.

SLUŽBE

Sprejmemo trg. pomočnika ali pomočnico takoj ali po dogovoru.

Ponudbe na VARTEKS OBLEKE, poslovalnica, Celje, Prešernova ul. 8

ADMINISTRATIVNA MOČ, vešča strojepisja, z nižjo šolo išče takoj primerno zaposlitev. Ponudbe pod »Začetnica« na upravo lista.

UPOKOJENEC išče zaposlitve za čuvaja. Naslov v upravi lista.

USLUŽBENEC z nižjo kvalifikacijo, znanjem strojepisja, išče zaposlitev. Naslov v upravi lista.

CELJSKA MESTNA HRANILNICA SPOROČA, da je za veliko zabavno prireditev, ki bo dne 30. oktobra ob 18. in 20. uri v dvorani kina Union poklonila večje število lepih denarnih nagrad.

STANOVANJA

POSTENO dijakinjo ali uslužbenko sprejmem na stanovanje. Dečkova 44.

DVA MLADA nameščenca sprejmem v opremljeno sobo. Naslov v upravi lista.

SPREJMEM moško osebo na stanovanje. Kupim knjižno omaro. Naslov v upravi lista.

OPREMLJENO sobo oddam dvema mlajšima poštenima fantoma ali dijakoma. Pismene ponudbe pod »Predmestje« na upravo lista.

ZAMENJAM komfortno stanovanje v stolpiču, ki sestoji iz spalnice, dnevne sobe, niše, kabineta, za trisobno komfortno stanovanje v Celju. Naslov v upravi lista.

ITA IZLETNIK

DELOVNI KOLEKTIVI:

Izletnik turistična agencija poslovalnica Celje organizira za delovne kolektive izlete, ekskurzije z modernimi turističnimi avtobusi po domovini in v inozemstvo. Za večdnevne izlete nudimo izredne popuste.

NUDIMO SE NASLEDNJE TURISTIČNE USLUGE:

NABAVA POTNIH LISTOV IN TUJIH VIZUMOV,

prodaja AVIONSKIH, LADIJSKIH vozovnic,

SPALNE KARTE ZA VLAKE doma in inozemstvo,

REZERVACIJE itd.

Cenjene stranke obveščamo, da imamo na zalogi avtokarte SLOVENIJE IN JUGOSLAVIJE, ter avtobusne in železniške vozne rede.

Poslovalnica je odprta vsak dan od 8. do 13. ure in od 16. do 18. ure, ob sobotah od 8. do 13. ure, ob nedeljah od 8. do 12. ure.

Za cenjena naročila se priporoča IZLETNIK turistična agencija poslovalnica Celje, Titov trg 5, telefon 28-41.

KOMPAS

Odkritje spomenika v Grazu!

Obveščamo vse prijavljence za komemoracijo in odkritje spomenika talcev v Grazu, dne 1. novembra 1961, da bo Kompas Celje obvestil vse prijavljence s točnim programom odhoda s posebnim obvestilom. Vsi avtobusi bodo oštevilčeni, zato naprošamo prijavljence, da se pridržujejo določenih vozov v katere bodo po posebnih obvestilih določeni.

Zaradi hitrejšega postopka na državni meji bodo avtobusi imeli odhode le z zbirališč, označenih v posebnih obvestilih!

KOMPAS — prodaja vse vrste vozovnic za tu- in inozemstvo, za železniški, pomorski in letalski promet in vozovnice za lastne avtobusne proge.

KOMPAS — posreduje v najkrajšem času nabavo potnih listov, obmejnih dovolilnic in vseh tujih vizumov.

KOMPAS — rezervira hotelske sobe, kabine na ladjah obalne in rečne plovbe in postelje v spalnih vagonih na vseh progah JŽ in v inozemstvu.

KOMPAS — menja tudi plačilna sredstva in sprejema depozite.

KOMPAS — daje brezplačno vse turistične in prometne informacije, prodaja razglednice, turistične publikacije (avtokarte, vodnike, priročnike itd.).

KOMPAS — vzdržuje na področju inozemskega turizma poslovne stike s preko 1250 potovalnimi uradi po vsem svetu.

Pred vsakim potovanjem obiščite poslovalnico KOMPAS Celje, Tomšičev trg 1, tel. 23-50.

MELBROSIN — preparat cvetnega prahu in matičnega mlečka (GELEE ROYALE proizvod MELBRO — COOP Zavod za čebelarstvo — Kalnik) dobite v vseh lekarnah. Lekarne, ki preparata še ni majo, naj ga nabavijo pri »Kemofarmaciji« v Ljubljani.

CELJSKA MESTNA HRANILNICA SPOROČA, da bodo vsi, ki bodo 31. oktobra izpraznili pri njeni blagajni svoj hranilnik udeleženci posebnega nagradnega žrebanja, ki bo dne 2. novembra ob 12. uri v prostorih hranilnice. Izžrebanih bo več vlagateljev in nagrajenih z lepimi denarnimi nagradami.

RAZNO

STROKOVNO ČISTIM SADNO DREVJE! Dopisi: Vresnik, Ljubljanska 73.

FOTOAPARAT, izgubljen 24. 9. pri slapu RINKE vrniti proti nagradi. Gorup, Ljubljana, Cesta v Rožno dolino 10.

KLJUČE, zgubljene v ponedeljek, 16. 10. 1961 zvečer med Ipavčevo in »Metko« vrnite Jenkova 38.

GARAŽO ODDAM TAKOJ! Naslov v upravi lista.

SADNA DREVESCA iz Jelenove drevesnice v Velenju (pod šmarško cerkvijo ob železniški progi) lahko dobite vsak delavnik ob lepem vremenu od 20. oktobra do 10. novembra. Vam pošljem seznam?

ANTON JELEN, drevesničar. Šentilj pri Velenju.

CELJSKA MESTNA HRANILNICA SPOROČA, da bodo vsi, ki bodo vložili dne 31. oktobra najmanj din 500.— na svoje dosedanjo ali pa na novo hranilno knjižico udeleženci posebnega nagradnega žrebanja z večjim številom denarnih nagrad. Žrebanje bo 2. novembra ob 12. uri v prostorih hranilnice. Blagajna hranilnice bo odprta dne 31. oktobra od 7.30 do 11.30 in od 14. do 18. ure.

GELEE ROYALE — MATIČNI MLEČEK garantirano znanstveno stabiliziran proizvod Zavoda za čebelarstvo dobite v vseh lekarnah. Lekarne, ki preparata še nimajo, naj ga nabavijo pri »Kemofarmaciji« v Ljubljani.

OBVESTILA

STANOVANJSKA SKUPNOST MENGEŠ je odprla servis za popravilo glasbil. Popravlja vse vrste strunskih instrumentov, harmonike: klavirske, kromatične in diatonične. Klavirje, pianine in harmonije popravlja in uglašuje na domu.

Vrši vsa servisna popravila harmonik, ki so v garancijski dobi tovarne »Melodija« Mengeš.

Vsa popravila izvršujejo strokovnjaki, ki nam jih je odstopila tovarna »Melodija« Mengeš.

Prepričajte se in zadovoljni boste.

Naročila sprejemamo vsak dan od 8. do 12. ure in v torek, sredo in četrtek od 15. do 17. ure, v Mengšu, Kidričeva 30.

Se priporoča Stanovanjska skupnost Mengeš — servis za popravilo glasbil.

Obveščamo, da je bil dne 11. 10. 1961 pomotoma prekopan in položen v grobnico borcev in talcev NOB vojak JLA Vodopivec Rajko, kateri je umrl v ljubljanski bolnici dne 24. 8. 1945.

Zato obveščamo,, da se bo ekshumacija iz grobnice vršila dne 28. 10. 1961 ob 11. uri ter bodo posmrtni ostanki predani svojcem. Pokop se bo izvršil dne 28. 10. 1961 ob 11.30. uri na mestnem pokopališču v Cretu v družinski prostor.

Pripominjamo, da je bila družina Vodopicev ena najuglednejših v času narodno-osvobodilne vojne v celjskem okraju.

Pomota prekopa se je izvršila vsled netočnih podatkov seznama borcev in talcev NOB-a.

RAZPISI

Šolski odbor Ekonomske šole v Celju razpisuje službeno MESTO KURJAČA.

Nastop s 1. 11. 1961. Službeni prejemki do konca leta po uredbi, v novem letu po internem pravilniku.

Delo CELJSKI TEDNIK

Uredništvo Celje, Titov trg 5 — poštni predal 16 — telefon 25-23 in 24-23 uprava Celje, Trg V. kongresa 5 — poštni predal 152 — telefon 23-75 in 20-89 — Tekoči račun pri Narodni banki Celje: 603-11-1 636 — izhaja ob petkih — letna naročnina 800, polletna 400, četrtletna 200 din — Inozemstvo 2400 posamezna številka 20 dinarjev din Rokopisov ne vračamo — sprejem oglasov, razpisov in objav vsako sredo do 12. ure v oglasnem oddelku, Trg V. kongresa 5

Informacije o oglasih, razpisih in objavah dobite le v upravi Celjskega tednika!

OBČINSKA PLESNA ŠOLA CELJE

vas vabi

NA OTVORITVENI PLES

v soboto 28. 10. 1961 ob 18. uri v dvorani Narodnega doma v Celju

Igra orkester SOLISTI IZ LJUBLJANE s pevcem Cerarjem

HUMOR — DRUŽABNE IGRE PLESNI PARI

ZAHVALA

Ob prerani izgubi mojega dobrega moža

MIRKA DORNA

se iskreno zahvaljujem vsem, ki so ga spremili do njegovega poslednjega doma. Posebna zahvala podjetju »Merx«, »Klima«, članom Svobode in organizacije Zveze borcev Zagrad, Pevskemu društvu »Svoboda«, godbi na pihala Tovarne emajlirane posode, ter vsem darovalcem mnogoštevilnih vencev in cvetja.

Žena Malčka s sinom Dragom

SPOŠTOVANI BRALCI!

Sporočate spremembe Vaših naslovov naši upravi, ker s tem:

olajšate delo poštarjem

prihranite na času in na jezi

omogočite točno odpremo našega časopisa

Uprava

TAIWAN - pritlikava velesila

Zakaj se drži na Taiwanu? Samo zato, ker je potreben kot stražar Ameriki? Morda bo res, da tudi zato, ker vladi v Pekingu zaradi notranjih težav Taiwanski »generalisim« kar prav pride. Ob propagandi o neposredni nevarnosti z otoka je moč opravičiti marsikatero žrtev, kakršnih velika Kitajska ne doprinaša malo.

Na Taiwanu je vojaški rok 6 let. Polovico prebivalstva je v vojaški službi, zato je otok podoben ogromni in do skrajnosti oboroženi vojni ladji.

Povprečnemu poznavalcu političnih razmer se pripeti, da eni izmed pogosto spominjanih velesil pripisuje preveč veljave. Gre za nacionalistično Kitajsko, ki je politično in zemljepisno omejena na otok Taiwan ali Formozo v Kitajskem morju.

Takemu precenjevanju botruje eden največjih političnih nesmislov v današnjem svetu, hkrati pa veličastna predstava o pravi Kitajski, eni največjih držav na svetu in gotovo največji na azijski celini. Pojdimo na »obisk« pritiklavi velesili:

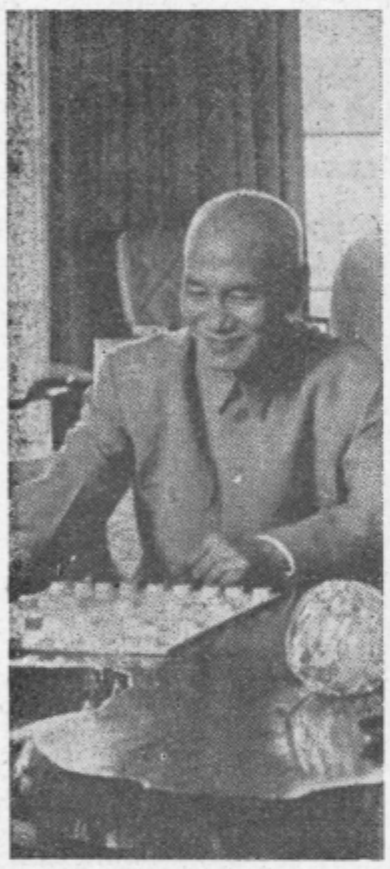

Čankajšek po letih in sklerozni politiki druguje Adenauerju

— — —

Nekoč je bil Taiwan samo otok.

To je še danes. Otok, kot je recimo Rab v Jadranu. In vendar je Taiwan država, še več »velesila« je. Tudi Britanija, boste rekli, je otoška država in je velesila. Že res, toda Anglija je postala velesila iz čisto drugačnih razmer saj ji je več kot polovica sveta služila kot osnova za gospodarsko in vojaško rast.

Kaj je torej s Taiwanom, ali Formozo? Otok je za sedemkrat manjši po površini od Jugoslavije. Prebivalcev ima okoli 10 milijonov, kar pomeni, da je zelo gosto naseljen, okoli 200 ljudi na kvadratni kilometer.

Nekoč je bil Taiwan del Kitajske, v prejšnjem stoletju last Japonske, ob koncu druge svetovne vojne pa spet vrnjen Kitajski. Ravno ob pravem času, kajti če bi bili Japonci še lastniki otoka, bi se premagani »generalisimus« Čangkajšek ne imel kam izkrcati z zdesetkano armado, ko so ga enote kitajske revolucionarne armade leta 1949 vrgle v morje.

Od takrat je Taiwan tista »Kitajska«, ki predstavlja 650 milijonsko kitajsko ljudstvo v OZN, Ljudska republika Kitajska, ki se ji število prebivalcev na Taiwanu skoraj ne šteje v izgubo, pa je nekako izven zakona. Tako se je zgodilo, da je Čangkajšekova Kitajska še vedno tisto, ki predstavlja velesilo, prava celinska Kitajska pa ne, čeravno je zmožna v trenutku postaviti v boj enako število vojakov, kot ima Taiwan vseh ljudi z dojenčki in beteznimi starci vred.

Kako je to mogoče? Je, ker se na svetu žal še nekateri drže recepta »što se babi htilo, to se babi snilo«. Zato, ker ZDA priznajo nacionalistično, ne pa socialistično Kitajsko, je Čangkajškov človek tisti, ki sedi v Varnostnem svetu kot stalni član.

Medtem ko je za ljudsko državo Kitajsko Amerika razglasila gospodarsko blokado, se je Taiwan postopoma spremenil v »največjo bojno ladjo« na svetu. Taiwan je vojaška dežela. Prebivalstvo je po letu 1949 zaenkrat povečala pribegla Čangkajškova armada. Na jeziku je tam demokratični, v resnici pa vojaški diktatorski režim. Gospodarstvo se je na otoku razvilo s pomočjo Amerike, čeravno je še vedno agrarno. Vojaška obveznost traja na Taiwanu šest let, deloma je obvezna tudi za ženske. »Generalisim« Čangkajšek, ki je star 74 let, spravlja v pritajeno roganje ves svet, ko pravi, da bo on sam popeljal svojo vojsko na zmagovit pohod proti režimu v Pekingu.

NEVTRONSKE BOMBE

Nekoč smo slišali (in občutili) za razdejalne, zažigalne in podobne bombe, danes nas strašijo z atomskimi, hidrogenskimi, super in kdo ve kakšnimi bombami še.

Med temi je na primer nevtronska. Kakšna pošast je to? Res je pošast. Pri eksploziji atomske bombe nad Hirošimo je bilo daleč od rušilnega dejstva še vedno ogromno žrtev. To so bile žrtve radiacije — ali bolj znanstveno — žrtve nevtronov. Zamislite si cinizem, ki navaja eno in drugo stran k raziskovanjem v tej smeri:

— Nevtronska bomba pri svoji eksploziji ne bo delovala rušilno in ne bo povzročala nobene gmotne škode. V primerjavi z atomskimi in vodikovimi bombami pa bo imela neprimerno višje količine radioaktivnih snovi in silno široko polje radiacije... Ta bomba bi bila po velikosti zelo majhna in z njo bi lahko operirala mala skupina vojakov v čisto taktične namene. Bilo bi jo mogoče uporabiti za sabotaže ob sodelovanju vtihotapljenih diverzantov. U p o r a b n a bi bila zlasti v gosto naseljenih krajih, saj je njena o d l i k a, da ubija vse kar je živo, — od slonov do mikrobov...

Cinizem, ki bi ga mogli pripisati le brezsrčnemu elektronskemu robotu.

Lakota in rod za bodečo žico

Ko se je pričel ples zmešnjav, prikritih in odkritih interesov kapitala v Kongu, se je za črnske množice začela tudi trnjeva pot. Kongo je v dolgih desetletjih zgubil svoj nekdanji karakter državotvornosti. Belgijci so, podobno kot Angleži, poskrbeli, da je nekdanja enotnost plemen bila razrahljana. S pretkano politiko so podvrgli črnska plemena delovanju kapitalističnih odnosov in zakonov kapitala, hkrati pa ohranjali primitivne odnose tam, kjer niso imeli kakšnih posebnih gospodarskih interesov. Tako so umetno zadrževali razvoj nacionalnega osveščanja celotnega kongoškega ljudstva.

V kaosu, ki je nastal pred dobrim letom, se je poleg cepitve na politične frakcije v črnskem civiliziranem vrhu, razvila tudi plemenska mržnja. Le-ta se je ponekod razvila v prave vojne med plemeni, kajti primitivni črnski rodovi so bili privrženi posameznim črnskim voditeljem bolj po plemenski, kot po politični plati.

Tako je na področju Katange, ki jo je s silo držal odcepljeno odpadnik Mois Čombe, živelo pleme Baluba. To pleme je bilo zvesto Patricu Lumumbi. Mois Čombe je plemenu napovedal boj do iztrebljenja. Njegova policija je zdesetkala z loki in sulicami oboroženo množico, požgala vasi in preostale člane plemena spravila v koncentracijsko taborišče, kjer so bili podvrženi lakoti in mučenju.

Konec trpljenja, toda še vedno za žicami, je pleme Balubov doživelo s prihodom plavih čelad — vojske sil OZN. Prehrana interniranega plemena je še vedno problem, ker je otežkočen normalen promet v Katango.

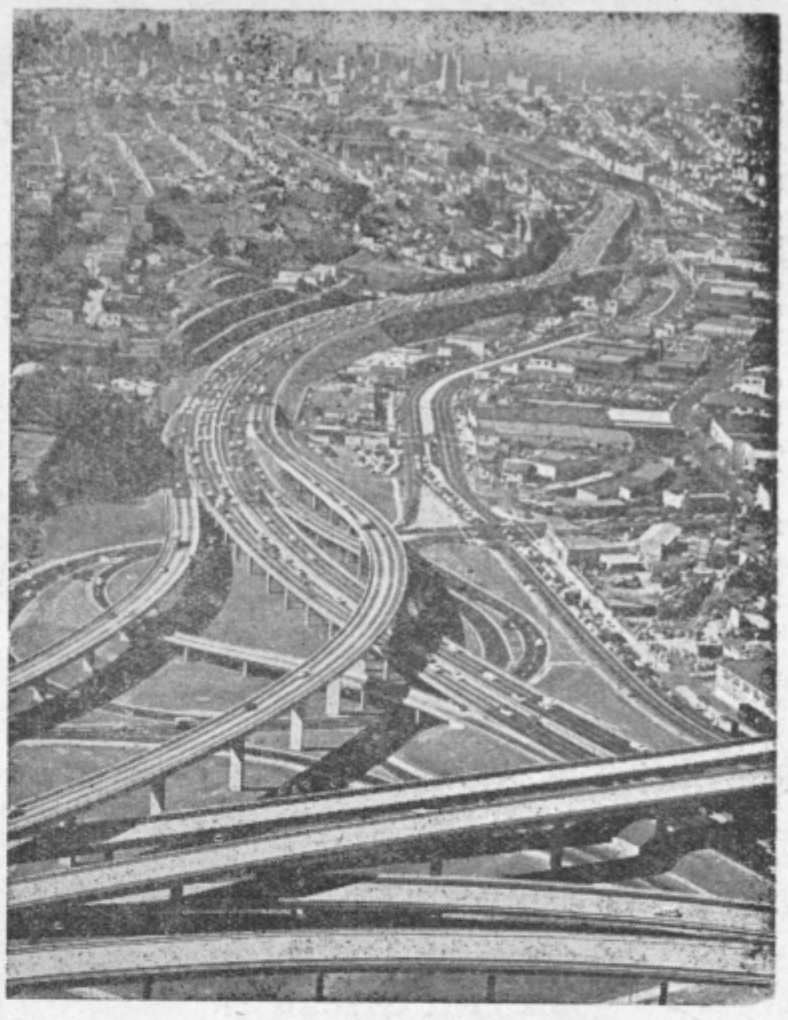

ŽIVČEVJE SVETA

Ceste so živčevje sveta. Več jih je, bolj je razgiban...

Ceste so povezane z najstarejšo zgodovino človeštva. Keltske ceste z izklesanimi tirnicami na Kreti in v Dalmaciji, jantarjeva cesta, ki je vodila čez naše kraje na sever k obalam Baltskega morja, velika »svilna cesta«, ki je vezala bližnji Orient s Centralno Azijo, cesta »štiridesetih dni« se nam imensko predstavlja izza časov faraonov, vojaške poti Aleksandra Velikega, vse to je zanesljiva sled minulih veličin in minljivih imperijev. Rimsko cesarstvo je imelo tako razvito cestno omrežje, da so te ceste še danes osnova sedanjih cest v Evropi.

Novejša doba, ki se je začela z železnimi cestami, spet daje prednost kamnu, betonu in asfaltu. Ceste so svobodnejše od železnic. In toliko jeh je, da predstavljajo probleme, kot na primer tale »živčni vozel« cestnega križišča v San Franciscu. Izgleda zamotan in ravno to je tisto, vsled česa so uspeli odmotati cestni gordijski vozel.

Člani plemena Baluba se gnetejo za hrano, ki jo mednje delijo po dvakrat na dan.

Alkoholizem - mamila - prostitucija

Nekoč so ljudje pravili, da so najhujši udarci za človeštvo bili kuga, lakota in vojna. Zadnji dve nesreči sta tudi sodobnici današnjega sveta. So pa še druga zla, ki tudi nekoč niso bila neznana. Toda malokdaj srečujemo tri tako povezane »slabe sestre«, kot so alkohol, mamila in prostitucija.

Pravijo, da smo Slovenci rekorderji v alkoholu. Nedolžne ovčice res nismo, toda kot ljubitelji lažjih pijač, predvsem vina, še ne spadamo v prvorazredne alkoholike. To so večinoma ljudje iz dežel, kjer v prvi vrsti pijejo žgane pijače kot so ginn, whisky in podobno.

Slovani, ki smo z vinsko trto prišli v stik šele s stikom z Rimljani, imamo alkoholike med predniki pri medicah in pivu. Vino in žganje smo »okusili« po selitvi narodov. Zanimivo je, da je zakonik cara Dušana predvideval ostre telesne kazni za pijance.

Alkoholizem se je razširil domala pri vseh narodih, ker vsi pač poznajo svoje pijače od ruske vodke, do bambusovega žganja itd. Prohibicije (ZDA in Švedska) niso mogle kaj prida zavreti alkoholizma. Nasprotno, dosegle so »rojstvo« donosnih tihotapcev alkohola. Znano je, da ima največ alkoholikov Amerika, kjer se ljudje opijanjajo do nezavesti, kjer skoraj v vsakem večjem mestu premorejo antialkoholne klinike. Da ne pozabimo, največje žolne so običajno filmski igralci...

Mamila so strast priviligirancev že od nekdaj. Za trgovanje z mamili je nastala prava mednarodna tihotapska mreža, ki začenja na Daljnem in Bližnjem Vzhodu ter se razpreda po vsem svetu. Prvenstvo na tem področju imajo spet Američani, kjer so samo lani vodili evidenco nad 40.000 narkotiki, od teh jih je polovica kar v New Yorku. Lani so prestregli in zaplenili okoli 84 kg narkotičnih sredstev. Za pobijanje trgovine z narkotičnimi sredstvi porabijo v ZDA okoli 40 milijonov dolarjev letno.

Mamila so na Vzhodu v rabi tudi med revnimi sloji — proizvajalci, medtem ko je v Evropi, zaradi bajnih cen, ta luksuz privilegij premožnih. Poleg Italijanov so v Evropi na slabem glasu še Nemci in Francozi, pa tudi pri nas niso ravno izjeme, saj je bila pred leti tu odkrita močna tihotapska mreža.

In kdo bi si končno mislil, da je prostitucija dandanes še na stopnji trgovine z belim blagom. Največji »potrošnik« evropski deklet so dežele na Bližnjem Vzhodu. Zanimivo je, da premore izobražena Evropa še vedno veliko »goskic«, ki nasedajo vabljivim ženitnim ponudbam, romantičnim pustolovščinam in velikodušnim kavalirjem. Po zabavni vožnji čez lužo se po navadi zgodi, da spremljevalec izgine kot kafra in sanje po hitri obogatitvi se sprevržejo v kruto nujnost sramotnega poklica.

Prevejani zvodniki deklet se s svojimi »zaročenkami« odpeljejo daleč v svet, kam na Vzhod, potem pa izginejo. Dekleta v najboljšem primeru v slabih barih zabavajo goste, ali pa uberejo še slabšo pot...

KRATKE

GAGARIN SLIKAR

Prvi ruski kozmonavt Jurij Gagarin se hoče duševno spočiti. Odločil se je, da bo postal začasno umetnik. V svojem ateljeju je začel slikati prizore, ki jih je videl na svoji poti okoli Zemlje. Slike so baje precej abstraktne: Na primer zvezde z bradami, očmi in repi. V inozemstvu je za umetnine veliko zanimanje...

DOBER TEK!

Izrek »Drugi kraji — drugi običaji« se bržčas najbolj nanaša na posebnosti iz gastronomije. Nekaj primerov:

— V Severni Afriki, če imate priliko obiskati saracenska plemena, vam bodo postregli s pečenim volovskim očesom.

— V Južni Ameriki ni samo med rodovi v pragozdovih, temveč tudi po mestih postalo kačje meso iskana gurmanska slaščica.

— Ponekod so pečene velike mravlje in kobilice iskana hrana.

Toda ni nam treba iti po daljnem svetu. V Parizu na primer dobite za lep denar ocvrte svileprejkine gosenice, mesno solato iz polžev, itd.

Dober tek in hvala lepa! Vsaj za naš okus...